

INTEL servis d.o.o.

STORITVE ČIŠČENJA:
NA DOMU
POSLOVNIH PROSTOROV
PROIZVODNIH PROSTOROV

ČISTILNA OPREMA:
ČISTILA, ČISTILNI PRIPOMOČKI, ČISTILNI STROJI

Luzenčičeva sprehajališče 1, 68000 Novo mesto, tel.: 068/324-261

DOLENJSKI LIST

Št. 29 (2397), leto XLVI • Novo mesto, četrtek, 20. julija 1995 • Cena: 150 tolarjev

Beltu minister obeta rešitev

Pogovor z ministrom za gospodarske dejavnosti dr. Maksom Tajnikarjem namenjen predvsem reševanju težav v Beltu - Obljubljena pomoč podjetju Danfoss Compressors

ČRNOMELJ - Zaradi težav, ki se že nekaj časa kopičijo v črnomaljskem gospodarstvu, je župan Andrej Fabjan pretekli teden pripravil razgovor z ministrom za gospodarske dejavnosti dr. Maksom Tajnikarjem. Ker pa je želel, da bi posebno pozornost posvetili težavam štirih podjetij, ki so v lasti Sklada RS za razvoj, je povabil tudi direktorja Uroša Koržeta, a ni bilo ne njega ne katerega drugega predstavnika sklada.

Tako se je razprava omejila predvsem na probleme z Beltom oz. njegovim vzporednim podjetjem Belt Livarjem, ki je v stečaju. Jože Vrščaj, član izvršilnega odbora sindikata Neodvisnost Bele krajine, je opozoril, da je v propadu več podjetij: Kovinar, Obrt, Leso, Belt, Belt Livar, Novoteks, rudnik Kanižarica, usoda teh podjetij pa se je po njegovih besedah krojila v Ljubljani. Probleme v Beltu je povezal z negativno kadrovsko politiko, zavlačevanjem postopka lastninjenja (še vedno niso izračunane terjatve iz premoženja plačanih plač), v Beltu pa je še vedno tudi 40 invalidov, ki jim ministru za delo že dolgo obljublja invalidsko podjetje. Poudaril je, da delavci ne morejo razumeti, da Dolenjska banka ne odstopa od svoje hipoteke, sklad od svojih zahtev tudi ne, delavci pa morajo odstopiti od vsega.

Minister Tajnikar je pojasnil, da se je IMP Livar iz Ivančne Gorice zanimal za nakup Belta, a sta vsaj dva problema, ki sedaj onemogočata nakup: IMP Livar potrebuje vsaj mesec ali dva, da uredi finančno konstrukcijo za nakup, Dolenjska banka pa ima hipoteke nad stavbami. Poleg tega gre še za nadacionalizacijske zahteve in ekološke probleme, ki jih bo moč urediti le postopoma. Zato so se odločili za krat-

koročno najemno pogodbo z IMP Livarjem, ki bo imel pri odkupu predkupno pravico, saj je pomembno, da proizvodnja steče čim prej. V tem času bodo rešili probleme s skladom in Dolenjsko banko. Z direktorjem Dolenjske banke Francijem Borsanom sta zagotovila, da so stvari zastavili tako, da bi Belt lahko rešili. Jasno pa je, da nihče ne more dobiti vsega. Če bi izplačali neizplačane plače, bi šel Belt v stečaj in ne

bi ga bilo več. O lastninjenju pa v podjetju, ki nima trajnega kapitala, ampak le obveznosti, ki presega jo vrednost premoženja, ni moč govoriti. Kar se tiče invalidskega podjetja, je po zagotovilih ministra Tajnikarja ministru za delo pripravljeno takoj podpreti odprtje podjetja, ni pa sposobno predvideti, kaj bi v njem delali. Iz Belta Livarja so povedali, da so pripravljene začeti delati že naslednji dan, a se boje, da bodo na rešitev podjetja predložili čakali. Tudi iz Lesa so opozorili, da se proizvodnja seli iz Črnomlja ter s tem zmanjšuje število delovnih mest, ni pa bilo financiranja za aktivno pre zaposlovanje.

M.B.-J.

O ČRNOMALJSKIH TEŽAVAH - Čeprav v črnomaljskem gospodarstvu niso le težave, pa so se Črnomaljši v pogovoru z ministrom Tajnikarjem dotaknili predvsem problemov. Na fotografiji (od leve proti desni): državni sekretar za energetiko Boris Sovič, minister za gospodarske dejavnosti dr. Maks Tajnikar, črnomaljski župan Andrej Fabjan in svetovalec pri Gospodarski zbornici Slovenije Niko Galeša. (Foto: M.B.-J.)

Po stavki bodo zamujeno nadoknadili

Dogodki v SOP Ikonu

KOSTANJEVICA - Po zapletih, ki jih je doživel SOP Ikon iz Kostanjevice, se bodo očitno do konca meseca zadeve uredile. Zaradi narave dela so namreč delo pred prvomajskimi prazniki prestavili na 3. in 4. maj, vendar v nadaljnjem času prvi dan ni delalo 26 delavcev, prišli so le trije, drugi dan pa je nepravilno izostalo z dela 16 zaposlenih. Po sklepu direktorja in kolegija podjetja so tem delavcem odtgnili 20 odstotkov stimulacije pri plači, tistim pa, ki so 4. maja delali, so odobrili 8 odst. dodatka.

Pri izplačilu plač 27. junija so nekateri delo spet prekinili, predsednik sindikata pa je direktorju pojasnil, da zaradi nepravilnega odvzema dela plačila, zato so zahtevali polno plačo. Po sklepu skupine zastopnikov delavcev so se zaposleni strinjali, da bodo do konca julija zamujena dneva nadoknadili. "Osebnih dohodki res niso veliki, vendar so v provprečju branše, izplačila so sprotna, tako tudi povračilo drugih stroškov, kot so prehrana, prevoz," pravi v. d. direktorja Lojze Strgar.

T. G.

Ford Paič

PRODAJNO SERVISNI CENTER
Krška vas 28/e
68262 Krška vas, Brežice
Tel./Fax: 0608/61-450

KOSTANJEVIŠKA NOČ VABI

KOSTANJEVICA - Kostanjevica, ki bo v soboto, 22. julija, prizorišče tradicionalne Kostanjeviške noči, bo tega dne imela v gosteh številne pustne skupine iz cele Slovenije. Tako so obisk že potrdili kurenti iz Markovcev, lavfarji iz Cerknega, skupina iz Liga pri Kanalu idr. Skupine se bodo sestale že ob 13. uri v gostilni Žolnir na skupščini, ki so jo ustanovili pred dvema letoma z namenom, da bi zaščitili pustne like. Ob 16. uri bodo na Otoku športne igre, ob 20. uri pa bo po Kostanjevici povorka pustnih skupin. Sledila bo tradicionalna parada okrašenih čolnov, igrala bo kostanjeviška godba, nastopile bodo mažoretke, skupina Harlekin, na veselici bo igral ansambel Juhej in še kdo, ob polnoči pa bo ognjemet.

T. G.

SeCOM, d.o.o.

PVC STAVBNO POHIŠTVO
Vrbina 00, 68270 Krško
tel./fax: 0608/31-171

Danes v Dolenjskem listu

- stran 2: Celuloza in papir v enih rokah
- stran 3: Strah pred obilno letino krompirja
- stran 4: Župan izpolnjuje svoje obljube
- stran 6: Zakon je suhorobarje zdesetkal
- stran 7: Stečajniki so pogosti grobarji
- stran 9: Nevarno je biti gledalec
- stran 11: Vrača se pozabljena štajerka
- stran 12: Sedmi generaciji naproti - kronika družine

"Dolenjka" do Biča leta 1996?

Kako kaže s posodobitvijo nekdanje ceste bratstva in enotnosti - S pogovora poslancev, svetnikov in ministrov v Trebnjem - V Biču naj bi zgradili cestninsko postajo

TREBNJE - Minister za okolje dr. Pavle Gantar je na pogovoru v Trebnjem poudaril, da ni realno, da bi prej kot v dveh letih stekla gradnja tam, kjer še niso pripravili nikakršnih listin za tako pomembne posege v prostor. Minister za lokalno samoupravo mag. Boštjan Kovačič je spomnil na že staro resnico, da je bila ta regija zapostavljena. In je še zmeraj. Zdaj, ko le novomeška občina iztrži z izvozom približno 7-krat več, kot bi stala gradnja celotne trase avtoceste od Višnje Gore do Obrežja, je odiranje modernizacije ceste le še en dokaz mačehovskega odnosa države do jugovzhodnega dela Slovenije.

Brežiški župan Jože Avšič je menil, da bi morali pohiteti in na republiko okrepiti strokovne ekipe, ki pripravljajo dokumentacijo za lokacijske načrte, kajti poslovanje slovenskih podjetij in promet s sosednjo Hrvaško se naglo povečuje.

Poslanec mag. Marjan Šetinc, ki je trebanjski sestanek sklical v imenu poslancev z območja bodoče avtoceste, je poudaril, da so dosedanje gradnje potekale iz Ljubljane navzven. "Za nas je zelo pomembno motivirati Zagreb, da pritegnemo še večji priliv. Naš interes je, da povečamo ta promet, zato kaže vso do-

kumentacijo pripravljati sočasno," je dejal Šetinc.

Novomeški župan Franci Koncilija je menil, da so pozivi v stališčih s tega srečanja vse premalo, da je treba videti, kaj je s financami, ali drži, da ima DARS veliko denarja, kot piše v časopisih. Če je tako, bi kazalo ta denar preusmeriti tja, kjer je volja in so načrti izdelani. Poprej je podobno, a bolj konkretno stališče zavzel že predsednik odbora za infrastrukturo in okolje pri državnem zboru Zare Pregelj, rekoč, da bi morali za "dolenjko" pripraviti vse, da bi lahko začeli gradnjo že prihodnje leto. Ko je Pregelj omenil, da je za finančno kritje te naložbe poleg sprejetja posebnega zakona za "dolenjko" možna tudi uporaba cestnin, je minister Igor Umek opozoril, da so cestnine do leta 1999 že razporejene.

P. PERC

KRATKO IN KONSTRUKTIVNO SREČANJE - Minister dr. Pavel Gantar (na sliki s kolegom Igorjem Umekom) je na vprašanje župana Ivančne Gorice Jerneje Lampreta, kaj je s posodobitvijo odseka Višnja Gora - Bič odvrnil, da bo šel ta 12 km dolgi odsek zelo hitro na sejo vlade, da pa je potrebno še nekaj zadev uskladiti z ministrom za obrambo.

Manjka politične moči?

Za Slovenijo, mlado državo, ki hoče v Evropo, je "dolenjka" prava sramota. Tej cesti, bolje bi bilo zapisati žskakalnici, po kateri se ni dobro voziti s polnim železnicem ali pa je treba po njej dirkati, kot je nedavno dejal nek posavski poslanec, vsaj 150 km na uro, da avto bolj lebdi na cestišču, so prejšnjo sredo v Trebnjem številni državni poslanci, svetniki, župani občin in kar trije ministri posvetili nekaj svojega dragocenega časa. Na vprašanje, ali obstajajo razlogi, da v prihodnjih sedmih letih "dolenjka" ne bi postala avtocesta, so bolj ali manj enotno poudarjali, da teh razlogov skoroda ni. Seveda so bili župani ter tudi nekateri poslanci in svetniki bolj ognjevit, ministri pa precej bolj zadržani, kar je povsem razumljivo. Minister za promet Igor Umek je povedal, da je večkrat dajal pobude za take sestanke Dolenjcev, in omenil, kako zelo aktivni so Primorci, da pa se je treba zavedati, da je on minister za celo Slovenijo. Državni svetnik Franc Glinšek je lepo povedal: "Imamo politično voljo, nimamo pa politične moči." Vprašal je, če zaostajajo programi gradnje avtocest v smeri vzhod-zahod, če ostaja denar. Da se bodo morali Dolenjci, Posavci in Belokranjci, ki so na položajih, bolje povezati, da bi bili učinkovitejši pri lobiranju, je menil tudi poslanec Lojze Peterle, ki je predlagal ustanovitev kluba poslancev in svetnikov s tega območja. Dogovorili so se tudi, da se septembra spet srečajo.

PAVEL PERC

DELEGACIJA EVROPSKE UNIJE V STZŠ IN KRKI - Evropska unija je dodelila finančno pomoč Republiki Sloveniji za razvoj poklicnega šolstva. Za opremo, izobraževanje in uvajanje evropskega sistema izobraževanja bo v naslednjih letih pomoč v višini 6 milijonov DEM dobila tudi Srednja tehniška in zdravstvena šola iz Novega mesta. V ponedeljek popoldan je delegacija Evropske unije na čelu s Petrom de Rooijem na sliki drugi (z leve) in Paulo Merino Calvo ter odgovornimi delavci iz Ministrstva za šolstvo in šport Revozu v Revoznu Božom Kočevarjem pogovarjala o možnostih uvajanja novega izobraževalnega sistema v tej šoli. Obisk je delegacija nadaljevala v Izobraževalnem centru Krke, kjer sta ju sprejeli Marjeta Potrč in Alenka Petrovič, končali pa z večerjo v Gradu Otočec. (Foto: J. Pavlin)

VREME

Nadaljevalo se bo vroče poletno vreme, v soboto se bo prehodno poslabšalo in bodo možne krajevne nevihte.

dežurni poročajo

AVTO POZABIL VRNITI - 25-letni F. K. z Malega Vrha je utemeljeno osumljen goljufije, ker si je 12. maja v podjetju Gregatras cestno prevozno podjetje v Novem mestu, najel osebni avto, a ga do 14. maja, kot je bilo navedeno v pogodbi, ni vrnil. Avto so mu policisti na mejnem prelomu Obrežje zasegli in ga poškodovanega vrnili podjetju. Škode je za 510.000 tolarjev.

ŽENI VLOMILEC - Med 9. in 12. junijem je neznanec v Krupi pri Semičih vliomil v stanovanjsko hišo. Odnesel je pišolo, z vlomom pa je lastniku B. G. iz Ljubljane povzročil za 80.000 tolarjev škodo.

ZADEL OB ROČNO BOMBO - 15. julija je G. M. iz Vrhu pri delu na traku v Malem Podlogu s sejalnikom dejal ajdo. Pri tem je zadel ob ročno bombo, ki je bila na njivi še od druge svetovne vojne. Za ročno bombo je poškodovanih pirotehnik.

ELEKTROŠOK NAPRAVO - 15. julija ob 21.15 so na potopu v Slovenijo na mejnem prelomu Obrežje kontrolirali voznika osebnega avtomobila Mercedes, ki je predal nemškega državljanca. Policist je v blazni nastavek za avtomatsko puščeno napravo in nož s 15 cm dolžim rezilom.

IZDALA NEKRITE ČEKE - 45-letna E. R. iz Sevnice je utemeljeno obtožena izdaje nekritih čekov in izdaje bančne oz. kreditne kartice, kar je od 28. aprila do 6. julija izdala 12 nekritih čekov in kupovala z Magno 12.000, ne da bi imela pokrite zanjo. Tudi je SKB Banko, agencijo Trebnje, oškodovala za 224.883 tolarjev.

OBSOJENEC OB DEVIZE IN - 12. julija je neznanec v zasedbi pri prestopanju kazni na Dobu pri radio iz sobe obsojencu S. J. ukradel za 30.000 tolarjev ter ga s tem oškodoval za 30.000 tolarjev.

VLOMIL V BRUNARICO - Med 14. in 15. junijem je neznanec vliomil v Brunarico, ki jo ima oškodovana T. K. iz Ljubljane v naselju Kašča. Neznanec je razmetal stvari po prostorih, odnesel športne copate, tri pare rokavic, iz zmrzovalne skrinje pa nekaj kilogramov mesa. S tem jo je oškodoval za 25.000 tolarjev.

VLOM V LOKAL MU NI USPEL - 17. julija nekaj po polnoči je 18-letni R. N. iz Novega mesta na avtobusni postaji vliomil v gostinski lokal, lastnik iz Novega mesta, vendar ni odnesel ničesar, ker ga je prepoznal varnostnik, ki je dejanje prijavi policistom. V tem dejanju je kmalu po storitvi ugotovljen. Z vlomom je R. N. povzročil za 25.000 tolarjev škodo.

20 let ZŠAM Gorjanci Straža
Med najbolj delovnimi združenji v državi - V tem času je v Straži in Novem mestu odigralo pomembno vlogo

STRŽA - V teh dneh mineva 20 let od ustanovitve organizacije Gorjanci šoferjev in avtomobilistično delovna združenja v Sloveniji. V 75-ih letih, ko je bil kolektiv zaposlenih največje razvedeno in je zbral toliko voznih enot in preko avtomobilistov, se je porodila tudi avtomobilistična organizacija, ki je bil takrat edina stanovna organizacija na našem območju. V tem obdobju so tudi šoferji Novolevanskega gospodarstva. Danes avtomobilistična organizacija 336 članov, v avtomobilistični združuje pa tri dejavnosti: avtomobilistično in tovrstni promet ter avtomobilistično dejavnost. Danes ji predseduje Anton Vovko, pred njim pa v mestu zasedali Ivan Zagorc, Ivan Klemenčič, Drago Irt, Marjan Irt in Franc Markovič.

Z osamosvojitvijo so izgubili trg, namenjen meritev na zahodne trge je avtomobilističnega nevdružna, tudi pri

Šoferji ne terjajo privilegijev

Na srečanju šoferjev in avtomobilistov dolenske in ljubljanske regije so opozorili tudi na težave - Ne želijo več točk, le ločeno obravnavo posameznih kategorij

DOLENJSKE TOPLICE - Združeno šoferjev in avtomobilistov dolenske in ljubljanske regije je v soboto, 15. julija, pripravila družabno srečanje članov in simpatizerjev, saj je bil 13. julij dan šoferjev, ki ga šoferji praznujejo od leta 1947 v spomin na leto 1943, ko so 13. julija v borbah z okupatorjem v Žužemberku sodelovala tudi partizanska motorna vozila.

Čeprav je bilo srečanje družabno, saj je obiskovalce zabaval domači ansambel Toneta Finka, za gostinsko ponudbo pa so poskrbeli gostinci zdravilišča Dolenjske Toplice, je bilo srečanje tudi priložnost, da so opozorili na nekatere težave, s katerimi se šoferji in avtomobilisti zaradi slabega gospodarstva in zakonodaje vsakodnevno srečujejo. Prometna in transportna podjetja, ki so bila nekoč primer vzornega gospodarstva, komaj zivotarjajo ali še to ne. Veliko jih je svoje avtomobile odprodalo na odplačilo šoferjem, povprečna starost vozil hitro raste, zato pa se brežhibnost slabša.

V državnem zboru so poslanci tik pred prvo obravnavo predloga novega zakona o varnosti cestnega prometa. V ZŠAM smatrajo, da je to eden najpomembnejših zakonov, zato je potrebno, da se pri obravnavi tega zakona upošteva glas slovenskih poklicnih šoferjev. Kljub nekaterim dobrim rešitvam v predlogu zakona se ne morejo strinjati s kazenskimi točkami; te se ne smejo nanašati na vozniško dovoljenje kot celoto, ampak na posamezne kategorije, zato se zavzemajo, da ne bi izenačevali poklicnih voznikov z

- **Predsednik dolenske regije Drago Klemenčič** je v govoru opozoril na pereč problem cest: "...za gradnjo Dolenjske bi bil sedaj najprijemnejši čas, morda se tega premalo zavedamo. Ko bo namreč odprt promet čez Bregano na Balkan in naprej na Bližnji vzhod, bo obstoječa magistrala zopet ena najbolj krvavih cest. To slavo je že uživala, saj obstoječa cesta ni bila kos tako številnim pretokom.

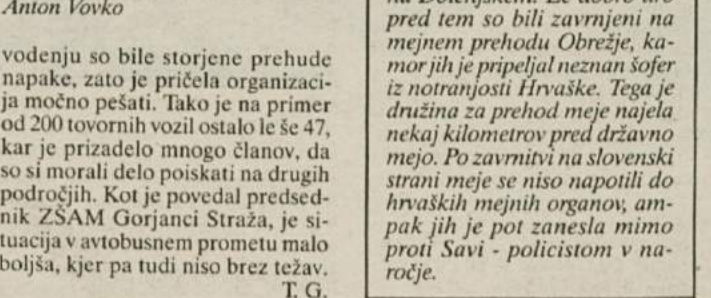
amaterji. Torej ne želijo privilegijev z več točkami, le ločeno evidenco posameznih kategorij. Šoferji opozarjajo, da je v zakonu nekaj stvari neživljenskih; tako ni prav, da bi točke izgubljali zaradi administrativnih prekrškov, če voznik na primer pozabi dokumente ali če ima umazano registrsko tablico.

"Zakon o izgradnji avtocest že daje nekatere rezultate, saj so že odprta številna nova delovišča. Vse preveč pa je proceduralnih zapletov

PRETEP V DISKOTEKI
ČRNOMELJ - 16. julija sta se brata 21-letni I. A. in 18-letni G. A. iz Črnomelja v diskoteki M klub v Črnomlju stepala. A. D. in njegovimi prijatelji. Po pretepu, kjer je intervenirala tudi policija, sta odšla domov, vzela nož in lesen kij in se okoli 4. ure zjutraj vrčala v disko-teko z namenom, da se maščujeta. Na poti v disko so ju ustavili policisti, jima nož in kij zasegli ter ju pridržali do iztežitve.

NOČNI SPREHOD LAHKO PRINESE MARSIKAJ NEPRIČAKOVANEGA, DOGODEK IZ SEVNISKE OBČINE PA DOKAZUJE, DA POSTAJA VSE BOLJ NEVARNA TUDI NOČNA VOŽNJA Z AVTOMOBILOM. To je na lastni koži oziroma glavi občutil 24-letni J. B. z Blance, ki se je nekaj po polnoči peljal po lokalni cesti na Blanci. Nenadoma ga je z avtom prehitel 28-letni T. F. iz Rožnega, ga ustavil, stopil do njegovega avta, ga potegnil iz avtomobila in ga pričel brutalno pretepati, tako da ga je poškodoval po glavi. V istem trenutku se je T. F. zavedel, kaj dela, zato je svoji žrtvi začel nuditi pomoč, vendar takšna žepničevost policistov ni prepričala o njegovi nedolžnosti, zato so nočnega napadalca odpeljali na policijsko postajo, kjer si je notranjost prostorov za pridržanje ogledoval celostanek noči in celo del dneva. Kljub temu da je imel dovolj časa za premislek, policistom ni znal pojasniti, kaj ga je pičilo, da se je odločil za napad.

• **Magična meja, ki ločuje Slovenijo in Hrvaško,** pogosto buri nekatere tuje državljane, ki premišljujejo, kako preliciti uradne organe in se nevidno odpraviti mimo njih. To je sicer uspešno 37-letnemu S. A. z ženo Esmo in sinom Edijem, ki so jih legitimirali na Jesenicah na Dolenjskem. Le dobro uro pred tem so bili zavrnjeni na mejnem prehodu Obrežje, kamor jih je pripeljal neznan šofer iz notranjosti Hrvaške. Teža je družina za prehod meje najela nekaj kilometrov pred državno mejo. Po zavrnitvi na slovenski strani meje se niso napolnili do hrvaških mejnih organov, ampak jih je pot zanesla mimo proti Savi - policistom v naročje.

dovolj denarja za razvoj cestne infrastrukture, se najbolj kritični odseki obstoječih magistralskih in regionalnih cest vse prepočasi posodabljujejo," je opozoril Stane Inkret, sekretar Zveze združenj šoferjev in avtomobilistov Slovenije.

T. GAZVODA

PODELILI PLAKETE ŽVZORNI VOZNIK - Plaketa žvzorni voznik je največja priznanje, ki ga lahko šofer dobi, za pridobitev pa veljajo strogi kriteriji. V imenu sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu RS je plakete najboljšim šoferjem, članom združenja šoferjev in avtomobilistov Gorjanci Straža podelil Stane Inkret. Plakete so prejeli: Ivan Baša, Stefan Bedek, Janez Bradač, Ivan Cvet, Alojz Derganc, Zvone Duser, Ivan Fink, Alojz Grabovec, Stefan Horvat, Ciril Kum, Džorde Milanovič, Cveto Nose, Anton Pečjak, Alojz Srebnjak, Nedeljko Stojakovič, Milan Vretič, Anton Završnik in Jože Žekš. (Foto: T. Gazvoda)

Vozniki vse manj poslušni

Kljub prepovedi vožnje vozniki pogosto nadaljujejo pot - Nekateri končajo v prostoru za treznjenje

NOVO MESTO - Beseda oziroma izrečena kazen policistov pogosto nima prave teže, saj se dogaja, da kljub prepovedi vozniki odpeljejo naprej. Tako se je v treh dneh na območju UNZ Novo mesto takšna zgodba ponovila kar trikrat. 9. julija nekaj pred drugo uro zjutraj so policisti na magistralni cesti poskušali ustaviti voznika osebnega avta 24-letnega M. S. iz Velike Loke, ki sicer ni hotel ustaviti, a so

ga policisti po 500 metrih vožnje ustavili in mu odredili preizkus z alkokestrom, katerega je odklonil, zato so mu policisti začasno vzeli vozniško dovoljenje in mu nadaljnjo vožnjo prepovedali. Ker je kljub temu hotel vožnjo nadaljevati, so ga pridržali do iztežitve.

Dva dni pred tem so novomeški policisti pridržali do iztežitve 31-letnega B. J. iz Straže pri Raki. Policisti so ga ustavili ob 19.45 v Bršljinu in ga preizkusili z alkokestrom. Zaradi vožnje pod vplivom alkohola so mu vožnjo prepovedali. Vendar tega ni upošteval in je dve uri kasneje ponovno padel v policijske roke. Istega dne so policisti prometne postaje Novo mesto v Srebrničah ustavili voznika osebnega avtomobila 23-letnega M. T. iz Novega mesta in mu odredili preizkus z alkokestrom, ki pa ga je odklonil. Začasno so mu vzeli vozniško dovoljenje in mu prepovedali nadaljnjo vožnjo, vendar se je usedel v avto in se odpeljal. Policisti so ga ponovno kontrolirali pred policijsko postajo, ker pa se je med postopkom nedostojno vedel in policiste žalil, so ga pridržali do iztežitve.

po dolenski deželi

• **Nočni sprehod lahko prinese marsikaj nepričakovanega, dogodek iz sevniske občine pa dokazuje, da postaja vse bolj nevarna tudi nočna vožnja z avtomobilom.** To je na lastni koži oziroma glavi občutil 24-letni J. B. z Blance, ki se je nekaj po polnoči peljal po lokalni cesti na Blanci. Nenadoma ga je z avtom prehitel 28-letni T. F. iz Rožnega, ga ustavil, stopil do njegovega avta, ga potegnil iz avtomobila in ga pričel brutalno pretepati, tako da ga je poškodoval po glavi. V istem trenutku se je T. F. zavedel, kaj dela, zato je svoji žrtvi začel nuditi pomoč, vendar takšna žepničevost policistov ni prepričala o njegovi nedolžnosti, zato so nočnega napadalca odpeljali na policijsko postajo, kjer si je notranjost prostorov za pridržanje ogledoval celostanek noči in celo del dneva. Kljub temu da je imel dovolj časa za premislek, policistom ni znal pojasniti, kaj ga je pičilo, da se je odločil za napad.

• **Magična meja, ki ločuje Slovenijo in Hrvaško,** pogosto buri nekatere tuje državljane, ki premišljujejo, kako preliciti uradne organe in se nevidno odpraviti mimo njih. To je sicer uspešno 37-letnemu S. A. z ženo Esmo in sinom Edijem, ki so jih legitimirali na Jesenicah na Dolenjskem. Le dobro uro pred tem so bili zavrnjeni na mejnem prehodu Obrežje, kamor jih je pripeljal neznan šofer iz notranjosti Hrvaške. Teža je družina za prehod meje najela nekaj kilometrov pred državno mejo. Po zavrnitvi na slovenski strani meje se niso napolnili do hrvaških mejnih organov, ampak jih je pot zanesla mimo proti Savi - policistom v naročje.

Kočevska stranpota

UNIČEN AVTOMOBIL - 15. julija nekaj pred 18. uro je po Ljubljanski cesti v Kočevju iz smeri Ribnice pripeljal s svojim osebnim avtom Branko M. Pri trgo. in Grimix je iz neznanega vzroka zapeljal na bankino, nato ga je zaneslo preko ceste, da je trčil v drog javne razsvetljave in ga prelomil, avto pa je odbilo še v stanovanjsko hišo. Trčenje je bilo tako silovito, da je iz avta padel motor in je vozilo, vredno okoli 800.000 tolarjev, popolnoma uničeno. Sreča v nesreči pa je bila, da sta bila šofer in sopotnik le lažje poškodovana.

OČE GROZIL, SINOVA GA PRETEPLA - 15. julija okoli 23.30 so dobili policisti sporočilo, da se v Turjaškem naselju pretepaajo. Ugotovili so, da je prišel domov pijani možak, ki živi v stanovanju s svojo bivšo (ločeno) ženo, in jo zmerjal. Takrat sta prišla domov sinova, oče pa se je nadnje spraval s kuhinjskim nožem. Sinova sta mu nož odvzela in ga še malo obdelala, da je obležal nezavesten. Možakarja so nato z dvakrat zlomljeno čelustjo, polomljenimi rebri in rano na obrazu odpeljali v UB KC v Ljubljani.

DARKO JE UMRL - 15. julija je v UB KC v Ljubljani preminil Darko Miklič iz Slovenske vasi, ki je dobil 12. junija hude opekline v avtomobilu, ki se mu je takrat vžgal pred gostilno Makko v Stari Cerkvi.

KLJUKASTI KRIŽI V ROGU - 14. julija so bili kočevski policisti obveščeni, da so neznanec po drevu, skalah in drugod pri grobišču Pod Krenom v Rogu narisal z barvo kljukaste križe in še kaj napisal. Neznanci risarji (ali morda le risar) pa niso bili posebno podučeni, kako se nariše svastika (kljukasti križ), saj so bili narisani z narobe obrnjenimi kraki.

NEURJE NAD KOČEVJEM - Kočevje je 15. julija popoldne doživel tudi hudo neurje. V mestu in okolici je polomilo oz. podrlo nekaj dreves. Le veliki sreči se je zahvaliti, da neka lipa ni padla na hišo ali avtomobile.

Spet iz muhe slon

Župnika ni kap, ampak so se pri Želimljah streljali

KOČEVJE - 14. julija popoldne se je po Kočevju razvedelo, da je kočevskega župnika kap in so ga z rešilcem odpeljali v Ljubljano. Po drugi inačici naj bi zadela kap kaplana, po tretji pa je prišlo do streljanja, v katerem je bil kočevski župnik ranjen. Vsem tem govorilcem je botrovalo dejstvo, da je bilo slišati zavijanje avtomobilskih siren in da so župnika videli s policisti pri policijski postaji.

Vendar kaj posebno hudega ni bilo. Kočevski policisti so dobili obvestilo, da je prišlo do streljanja v Želimljah pri Turjaku. Spopadli so se Romi in slišati je bilo tudi streljanje z avtomatsko puško. Kočevski in ribniški policisti so bili zaproseni za blokado ceste, da strelci ne bi pobegnili. Oddod tisto zavijanje siren policijskega (in ne rešilnega) avtomobila.

Z MOTORJEM V POLICISTE

MIRNA - Zgodi se, da voznik tako nori, da celo na znak policista, naj ustavi, tega ne more varno storiti. To se je pripetilo tudi 48-letnemu J. U. iz Ravnika, ki je 12. julija ob 12.35 peljal z motornim kolesom po lokalni cesti z Mirne proti Zabukovju, ko so ga bližje vasi Trstenik policisti hoteli ustaviti. Zaradi prehitre vožnje in alkohola v krvi je motorista zaneslo na travno bankino, kjer je s krmilom trčil v zadnji del službenega vozila. Tako je motorist po sili razmer ustavil, na srečo pa jo je skupil le avto.

ŠPRIC NOGOMET - V petek popoldan so na otoškem travniku prvič na Dolenjskem igrali nogomet tako, da so mladi gasilci štirih ekip žogo do gola porivali s curki iz hrbtnih brigal, ki jih sicer uporabljajo za gašenje gozdnih požarov. Menda so si "špric nogomet" omislili nekje v sosednji Avstriji, Dolenjci in Primorci pa so jih na slovenskem prvi uspešno posnemali. Tričlanske ekipe brigajo v žogo po petnajst minut. Največji prekršek je, če se žoge dotaknejo z ного ali roko. V prvem takšnem srečanju dolenjskih ekip je zmagala ekipa organizatorja iz Otočca, za njo pa so se razvrstile ekipe Rateža, Orehovice in Šmihela. Na sliki: tekma med Orehovicco in Šmihelom se je končala z zmago Orehovčanov. (Foto: J. Pavlin)

Nevarno je biti gledalec

Nesreča, do katere je prišlo v nedeljo na tekmovanju v skokih z motorji, ko je motokrosist pristal med gledalci in je hudo poškodoval 17-letno dekle, ni prva ne zadnja, je pa lahko zelo resno opozorilo organizatorjem, naj za varnost gledalcev in tekmovalcev še bolj skrbijo. Predvsem to velja za tekmovanje z motorji in avtomobili, kjer tekmovalci dosegajo velike hitrosti in je v primeru nesreče lahko ogroženo tudi življenje enih ali drugih. Kaj lahko se zgodi oziroma se je že marsikdaj zgodilo, da se z ogledom športne prireditve obogateni konec tedna konča tragično. Kdo je bil kriv za nezgodo, je po tragičnem dogodku nemišlelo razglabljati. Nesreče je treba preprečiti.

Za varnost gledalcev na vseh javnih prireditvah - te morajo biti po zakonu prijavljene in morajo dobiti ustrezno dovoljenje - morajo poskrbeti organizatorji. Nevarni deli tekmovalne steze morajo biti primerno označeni, za red pa morajo poskrbeti redarji, vendar to pogosto ni dovolj. Preveč zagreti gledalci v želji, da bi videli čim več, pogosto prekoračijo vse meje razuma. Postavljajo se na najbolj nevarne ovinke, prečkajo tekmovalno stezo med tekmovanjem, na

opozorila redarjev se poživljajo, misleč, da se nesreče dogajajo poredko in da se prav njim to ne more zgoditi.

Prihodnji teden bodo hrumeli motorji dirkalnih avtomobilov na klancu med Impoljco in Studencem, čez mesec bo po bencinu smrdelo na Gorjancih. Obe prireditvi si bo ogledalo več tisoč gledalcev in obkrat bo ob progi dovolj redarjev, kot jih je bilo dovolj tudi na motokrosu v Dolenjskih Toplicah. Vendar redarjev je dovolj le za pametne in disciplinirane ljudi, nikoli pa jih ni dovolj za nore brezbržneže, ki jim dodaten pogum pogosto daje tudi alkohol. Takih ni mogoče sprebrniti, pač pa lahko tudi na primeru nesreče v Dolenjskih Toplicah ugotovljamo, da ni dovolj le poslušati in ubogati redarje.

Za lastno varnost naj poskrbi tudi vsak sam. Če je prostor, ki so ga organizatorji namenili gledalcem, res varen, mora presoditi vsak sam. Nikar ne posnemajte gledalcev s televizijskih posnetkov rallyja Paris - Dakar, ki stojijo skoraj sredi ceste in se drvečim dirkalnikom umikajo, tik preden pripeljejo prednje. Tako junaštvo se je že za marsikoga končalo tragično.

I. VIDMAR

Z MOTORJEM NA GLEDALCE - Nedeljska motokrosistična prireditev v Dolenjskih Toplicah je že med prvo poskusno serijo za tekmovanje v skokih z motorji dobila tragičen epilog. Celjan Alojz Vogrinec je po zalezišču zapeljal nekoliko postrani, tako da je po okoli 30 m dolgem skoku zgrešil doskočišče in pristal med gledalci, ki so sicer panično umikali, vsem pa le ni uspelo ubežati letečemu motokrosistu. Več gledalcev jo je odneslo le z manjšimi bunkami, medtem ko je Vogrinec še v zraku zadel 17-letno Simono K. iz Kočevja in ju močno poškodoval po glavi, ramenu in nogi. (Foto: I. V.)

Triatlon Lisca letos desetič

V soboto vsi najboljši

SEYNICA - Tukajšnja športna zveza priredi v soboto, 22. julija, že 10. triatlon Lisca '95. Tekmovanje na jubilejnim in najstarejšem slovenskem triatlonu se bo pričelo na končalo na kopaljšču v Sevnici. Start kratkega triatlona, ki šteje za slovenski pokal, bo ob 9. uri, prijave zadnjih tekmovalcev pa bodo sprejemali pol ure pred startom. Triatlonci na čelu s starim znanecem, rekordnem proge Igorjem Kogojem, bodo morali preplavati 1500 m, prekosariti 43 km in teči 10 km. Ker je to zadnja preizkušnja, pričakuje tajnik ŠZS Sevnica Borut Bizjak najmočnejšo udeležbo v vseh petih moških in treh ženskih disciplinah. Prijavnica znaša 2000 tolarjev, vsak tekmovallec pa dobi spominsko majico in topel obrok. Prvi trije v vsaki kategoriji prejmejo pokal in denarne nagrade, za vse tekmovalce pa bo zbranje praktičnih nagrad. Glavna pokroviteljica sta Zavarovalnica Triglav Krško in Jutrarnka Sevnica. Pa še to: med 9. in 12. urlo bo zaprta za promet cesta Sevnica - Planina do odcopa za Zabukovje, močno oviran pa bo promet mimo Kopitarne in po Prvomajski ulici.

P. P.

DEŽ PONAGAJAL MOTO-RISTOMA - Prvega supermotoslalom za memorial Jožeta Prešerna in srečanja motoristov na Otočcu bi se zagotovo udeležilo več ljubiteljev motorjev, če prizadevnim organizatorjem ne bi ponagajal dež. Kljub vsemu so izpeljali vsaj del programa, in ko dež ni ponehal, za uradne proglasilizide zadnje vožnje za trening. Med tekmovalci do 13. leta je največ znanja in spretnosti na slalomski progi od Šempetra do Pahe pokazal Matej Zvan, med člani pa v razredu Enduro Darko Kataršnik, v razredu do 350 ccm Silvo Judež, do 600 ccm Uroš Dvornik, nad 600 ccm Lovro Mervar, med veterani Janko Hrovatin, med avtomobilisti pa Janez Gornik,

ki je premagal tudi Andreja Fabjana in Davorina Uhernika. Na sliki: motoristi čakajo, da bi dež ponehal. (Foto: I. V.)

Valant v Sevnici na zmago

V nedeljo, 23. julija, spet mednarodna avtomobilska dirka "Avtotehna Sevnica '95"

STUDENEC - Do preteklega petka se je za mednarodno avtomobilsko dirko za veliko nagrado Avtotehna Sevnica '95 prijaviilo že 73 tekmovalcev, od tega 24 iz tujine: iz Avstrije, Češke, Hrvaške, Italije, Madžarske, Nemčije in Slovaške. Med temi so najbolj znani avtomobilisti Avstrijec Waldy Hermann, Nemeč Plas Georg in Nemeč Walter Stuckmann, lanski zmagovallec za pokal Alpe - Donava (IADC). Naša rojaka iz Pliberka, brata Zajeljnik, navadno na progi Impoljca - Studenec nimata sreče s svojima formulama oz. prototipoma, zato Janko Rezec, predsednik AD Top Racing Team, organizator dirke, stiska pesti, da bi tokrat vozili vendarle zdržali do konca tekmovalca. Organizatorji upajo, da bo na startu s svojo ekipo voznikov formul tudi Italijan Walter Predaza, rekorder 3700 m dolge proge z višinsko razliko 174 m, ki je predlani, ko se je prvič v Sloveniji na enem mestu na startu pojavilo kar 9 formul oz. prototipov, prevozil s

svojim dirkalnikom stezo v 2 minutah sekund in 68 stotinkah! Od naših tekmovalcev bo nastopila elita Jeme, Peljhan, Valant, Šuster, medtem ko Dekleve, Stolica in Sevnčana Draga Božiča zaradi težav v klubu žal ne bo. V skupini H bo edini med Slovenci nastopil Boštjan Metod Papež, v skupini N pa bodo številni privrženci domačina Sama Valanta iz Tržišča držali pesti, da bi si priborili še letošnjo tretjo zmago na gorskih hitrostnih dirkah. Valant je bil letos le enkrat drugi v svoji skupini in je povedal, da upa na zmago ali vsaj 2. mesto s svojim nissanom tudi na domači dirki. Na zadnji, odlično organizirani dirki v Ilirski Bistrici je Valant ugnal v treh vožnjah za pičlih 12 stotink tudi avstrijskega prvaka. Povedal je še, da imajo na sevnški dirki, na bolj zaprti in strmih stezi vendarle prednost tekmovalci z močnejšimi stroji, kajti 40 do 50 konjev več pod pokrovom motorja se že pozna. Dirka (pred katero bodo za ljubitelje zelo zanimivi tudi uradni treningi v petek in soboto!), ki bo sicer v nedeljo trajala od 11.30 do 17. ure, šteje za mednarodno prvenstvo (FIA), državno prvenstvo Slovenije in Avstrije, za pokal Alpe - Donava (IADC), pokal Clio za slovensko in hrvaško prvenstvo, za pokal Daihatsu ter za pokal Peugeot. Predračun za dirko letos znaša 60.000 mark. Generalni sponzor dirke Sevnica '95 je Avtotehna, glavni pokrovitelj pa so zavarovalnica Triglav, Nuklearna elektrarna Krško, občina Sevnica in Nissan Adria.

P. PERC

Samo Valant

TURNIR V VINICI

VINICA PRI ŠMARJETI - Nogometni klub Vinica bo v nedeljo, 30. julija, z začetkom ob 8. uri, na igrišču v Šmarjeških Toplicah pripravil nogometni turnir, za katerega se lahko prijavite do začetka tekmovalca, informacije ba lahko dobite po telefonu 73-222 (gostilna Zura).

Rovan drugi v državi in rekorder

Jure Rovan je bil v soboto na državnem prvenstvu drugi, izgubljeni rekord pa je vzel v svoje roke že naslednji dan - Tomaž Božič je dvakrat zmagal - Primc še brez norme

NOVO MESTO - Atleti novomeške Krke in brežiškega Fita so na posamičnem državnem prvenstvu dobili vse tisto, kar so od prvenstva pričakovali, saj nihče izmed najboljših ni zatajil. Državni prvaki so postali Tomaž Božič, Igor Primc in Mateja Udovč iz Krke ter Vlado Kevo iz Fita, precej pa je bilo tudi srebrnih in bronastih medalj.

Tomaž Božič je brez težav potrdil sloves najhitrejšega Slovence. Na 100-metrski razdalji je z 12,58 in 9 stotink sekund prehitel deseterbojca Saša Puciharja, v nedeljo, ko so se sprinterji pomerili na 200 m, pa je bila razlika med njima še večja. Božič je z 21,55 osvojil še drugo zlato medaljo, Pucihar pa je za njim zaostal 28 stotink.

Igor Primc v metu diska ni imel primernega nasprotnika, zato se je osredotočil na normo za letošnje svetovno prvenstvo. Žal je bilo 60 m tudi tokrat predalet, z 58,74 m pa je potrdil, da je letos res dobro pripravljen in da ne niha v formi, drugouvrščenega Mediča pa je premagal za 10 m.

Med metalci kladiava so prevladovali Brežičani. Vlado Kevo je z 68,30 m postal prvak, Grubič je bil s 57,70 m drugi, Lesar četrti, Kozmus peti in Jagič šesti. Med dekleti se je v metalških disciplinah izkazala Alenka Novak, ki je bila druga v metu kladiava in tretja v metu diska in suvanju kroglice.

Tudi v skoku ob palici je prevladovala brežiška šola. Jure Rovan je bil s 480 cm drugi, Ivan Kostevec s 460 tretji in Uroš Novak četrti. Med dekleti je bila Kosova druga. Vladka Lopatič, nekdanja deseterbojka, je morala s skoku v višino (171 cm) in daljino (603 cm) prepustiti naslov prvakini Berdenovi in Predikakovi, z dvema srebrnima medaljama pa je bila med uspešnejšimi udeleženkami prvenstva. Novomeška mladinka Andreja Blatnik je bila z 12,42 m tretja,

med moškimi pa je bil Boštjan Šimunič iz Dolenjskih Toplic s 15,21 tretji, državni prvak v squashu in košarkar Novomeščan Goran Vučkovič pa se tudi ne more odpovedati atletiki in je bil v troskoku s 15,11 četrti.

Dve srebrni medalji je osvojila tudi Novomeščanka Katka Jankovič, ki je bila ob odsotnosti Brigite Bukovec

• **Brežiški skakalec ob palici Jure Rovan je bil družno z Mariborčanom Tinotom Lorencijem državni rekorder le en teden, potem pa ga je v soboto na posamičnem državnem prvenstvu Štajerc z izidom 531 cm prekosil za 1 centimeter. Jure, ki je v Celju zaostal za vrstnikom - oba imata 20 let - kar za 51 cm in kljub temu osvojil srebrno medaljo, ni dolgo čakal, da bi bil rekorder spet njegov. Lorenciju se je oddolžil že takoj naslednji dan, ko je na mitingu v Padovi preskočil 535 cm. S tem izidom je bil Rovn v Padovi šele tretji, zmagal pa je eden izmed najboljših atletov vseh časov, svetovni rekorder Ukrajinec Sergej Bubka, ki je tokrat preskočil 580 cm.**

druga v teku na 100 m (12:58) in na 100 m z ovirami (14,23), kjer je za zmagovalko Nives Černe zaostala le za 2 stotinki sekunde.

Dobro so se odrezali tudi tekači na dolge proge. Predvsem to velja za Novomeščanko Matejo Udovč, ki je zmagala v teku na 3.000 m in bila druga na 1.500 m; na isti razdalji je z drugim mestom presenetil novomeški mladinec Matjaž Ravbar, ki se postopoma razvija v vse boljšeja srednjeprogaša. Sevnčan Robert Grojzdek je bil tretji v teku na 5.000 m, kjer pa so mnogi pogrešali državnega prvaka na 10-kilometrski razdalji, Novomeščana Matjaža Fabjana.

I. V.

ZMAGOVALCI ŠMARJEŠKIH TOPLIC

ŠMARJEŠKE TOPLICE - Zdravilišče Šmarješke Toplice je pred kratkim pripravilo dva zanimiva teniška turnirja in tekmovalje v odbojki na pesku. Na teniškem turnirju dvojic sta zmagala Avstralca Gilbert in Broughton, druga pa sta bila Dušan Dajčman in Tomaž Klenovšek. V odbojki na pesku sta bila najboljša Starič in Kos, druga sta bila Prah in Murčehaič, tretja pa Brucec in Lazič. Na teniškem turnirju za otroke do 14. leta je zmagal Primož Bende iz Novega mesta nad Luko Dirnbekom iz Krškega in Tadejem Puclem iz Novega mesta.

Derganc na cesti in dirkališču

Na mladinskem svetovnem prvenstvu v San Marinu bi Slovenci radi izboljšali Finkovo tretje mesto - Od Novomeščanov Derganc in Ribič - Predstavitev prvenstva v Novem mestu

NOVO MESTO - Ne Slovenija in ne prej Jugoslavija nista imeli tako nadarjenega rodu mladih kolesarjev kot je sedanjji, ki namerava na svetovnem mladinskem prvenstvu v San Marinu prihodnji teden popraviti dosedaj najboljšo slovensko uvrstitev - tretje mesto Novomeščana Bogdana Finka.

Čeprav je bil za kapetana ekipe določen mali Kranjčan Tadej Valjavec, ima enake možnosti za uspeh tudi Martin Derganc, ki pa bo nastopil tudi na dirkališču v zasledovalni vožnji na 3.000 m, kjer je na zadnjih treningih v italijanskem Vidmu s posebnim kolesom, ki mu ga je prejšnji teden sestavil trener Janez Jagodie, dosegel obetajoče izide, ki kažejo na to, da lahko Tine tudi tu poseže v boj za medaljo. Od Novomeških kolesarjev bo na prvenstvu nastopil še Peter Ribič, ki bo na dirkališču tekmoval v kriteriju. Njegov nastop je povezan predvsem z naslednjim mladinskim svetovnim prvenstvom, ki bo prihodnje leto v Novem mestu, ko naj bi bil Ribič eden izmed domačih favoritov.

Da so Novomeščan Martin Derganc, Ljubljčan Leon Bergant in Kranjčan Tadej Valjavec iz šampionskega testa, je bilo jasno že pred leti, ko so med mlajšimi mladinci kot za stavo izmenično zmagovali na vseh domačih dirkah, kot zmagovalno trojko pa jih že dolgo poznajo tudi v sosednji Italiji, kjer jim časopisi posvečajo celo večjo pozornost kot doma, kar ni čudno, saj je Italija najbolj kolesarska država na svetu. Čeprav so si vsi trije po moči enakovredni, pa si je Valjavec z drugo zaporedno zmago na Basilicati, kjer je bil letos Derganc drugi, prislužil vlogo vodje ekipe, kar pa ne pomeni, da ostali ne smejo poseči v boj za medalje.

Ljubljanski trener Matjaž Zanoškar, ki s Krkinim trenerjem Janezom Jagodicec že več let uspešno vodi mladinsko vrsto, je že določil taktiko nastopa slovenske reprezentance na izjemno razgibani in ovinkasti cesti. V prvih treh četrtinah 120 km dolge cestne dirke naj bi se slovenski reprezentanti predvsem skušali izogniti padcem, saj bo 270 kolesarjev iz 47 držav napravilo precejšnje gnečo, v zadnjih 30 km pa bodo morali v ospredju nadzorovati ostale favorite, med katerimi bo največkrat največ Italijanov, medtem ko naj bi se za zmago potegoval tisti, ki bo imel na koncu največ moči. Glede na to, da so Novomeščani na mladinskih svetovnih prvenstvih poleg bronaste medalje osvojili še vrsto odličnih uvrstitev, v novomeškem taboru tudi tokrat pričakujejo, da bo Martinu, ki je bil predlani četrti na olimpijskih dnevih mladih, tudi tokrat uspelo.

Na prvenstvu v San Marinu se Novomeščani ne bodo predstavljali le

TURNIR V VINICI

VINICA PRI ŠMARJETI - Nogometni klub Vinica bo v nedeljo, 30. julija, z začetkom ob 8. uri, na igrišču v Šmarjeških Toplicah pripravil nogometni turnir, za katerega se lahko prijavite do začetka tekmovalca, informacije ba lahko dobite po telefonu 73-222 (gostilna Zura).

svetovnih prvenstev v kolesarstvu 1996 v Novem mestu društvo Cyclotour, ki bo imel 27. julija v sanmarinskem hotelu Terme uradno predstavitev, prvenstvo v Italiji pa si bodo ogledali tudi vodje posameznih organizacijskih področij.

I. V.

Kragelj v Toplicah nepremagljiv

Na dirki za državno prvenstvo v motokrosu Sašo Kragelj ni imel pravega nasprotnika - Med najmlajšimi najboljši domači - Mežnar najdaljši skakalec - Z motorjem na gledališču

DOLENJSKE TOPLICE - Sobotna nevihta in domači gasilci, ki so dobro namočili tekmovalno stezo v Dolenjskih Toplicah, imajo največ za slug, da je nedeljska dirka za državno prvenstvo v motokrosu uspela, kot je, saj prah tokrat ni oviral ne tekmovalcev ne gledalcev. Junak dirke za državno prvenstvo je bil Sašo Kragelj iz Orehove vasi, dirke veteranov 48-letni Drago Predan iz Črete nad Orehovo vasjo, tekmovalca v skokih pa domačin Ludvik Mežnar.

Vodilni tekmovalc letošnjega državnega prvenstva v razredu do 125 ccm Sašo Kragelj se tudi na stezi v Dolenjskih Toplicah ni pustil presenetiti. V obeh vožnjah je prišel v vodstvo že takoj po startu in potem svojo prednost le povečeval ter si tako prislužil novih 40 točk.

Razred zase je bil tokrat tudi Robert Golež z Dola pri Hrastniku, ki je bil obakrat drugi, medtem ko ljubljene domačega občinstva, Novomeščan Ludvik Mežnar, tokrat ni imel sreče. V prvi vožnji je pripeljal na cilj tretji, v drugi vožnji pa je zaradi okvare motorja odstopil.

Zanimivo je bilo tudi na dirki veteranov, kjer je nastopilo 30 tekmovalcev. Nekateri med njimi so bili s starimi motorji in opremo prav posrečeni. V obeh vožnjah je bil najhitrejši 28-letni Aleš Zajc iz Sentvida, vendar je nekdanji najboljši jugoslovanski motokrosist in šestkratni državni prvak 43-letni Drago Predan iz Črete nad Orehovo vasjo zaradi starosti, ki se prištevje tekmovalnim točkam, zmagal.

Med najmlajšimi, ki tekmujejo v dveh skupinah podmladka, je v prvi skupini zmagal Andrej Hvastija, v drugi skupini pa Sašo Popovič nad Jako Možetom, medtem ko je bila edina deklica Natalija Konda med osmimi nastopajočimi šesta. Vsi štirje so člani novomeškega motokluba Mel.

Ludvik Mežnar, ki ni imel sreče na sami dirki, se je izkazal po njej, ko so se nekateri udeleženci tekmovalca pomerili še v skokih na Gorškovi skakalnici. Ludvik je zmagal s skoki,

FIT V TRSTU

BREŽICE - V sredo, 5. julija, so atleti brežiškega Fita nastopili na večernem atletskem mitingu v Trstu. Vladka Lopatič je s 172 cm zmagala v skoku v višino, v skoku v daljino pa je bila z zanjo skromnimi 578 cm druga. Vlado Kevo je s 66,26 m zmagal v metu kladiava, s 13,96 m pa tudi v suvanju kroglice. Jure Rovn je kljub močnemu vetru s palico preskočil 510 cm in tako kot v metu kopja (57,68 m) zmagal. Uroš Novak je bil s 420 cm v skoku ob palici četrti.

Letališče oživljajo padalci

Novo mesto je po dolгих letih spet dobilo padalce - Med 17 padalci tudi 5 deklet - V soboto predstavitev

PREČNA - Novomeško letališče v Prečni, ki je bilo pred leti predvsem ob praznikih polno življenja, je zadnja leta vse bolj samevalo, letos pa je tudi s padalskim tečajem znova zaživelo. Želja, da bi se padalci, ki so v sedemdesetih letih spadali med najboljše v Jugoslaviji, spet vrnil v Prečno, se je zanesenjakom iz novomeškega aerokluba letos uresničila.

Knjigo prijav za padalski tečaj so odprli lani med državnim prvenstvom, ki so ga s pomočjo Leščanov pripravili člani domačega kluba na letališču v Prečni. Takrat se je vanjo vpisalo več kot 70 kandidatov, novembra se je prvih predavanj udeležilo 25 tečajnikov, pred desetimi dnevi pa jih je 17 prvič skočilo s padalom. Pravijo, da je padalstvo šport pogumnih, očitno pa mednje spadajo tudi dekleta, ki jih je med novopečenimi padalci pet.

Od novembra pa do konca junija so kandidati za padalce vsak teden po tri ure poslušali predavanja o meteorologiji, tehniki skoka in izrednih postopkih, ki pridejo v poštev, če padalo ne deluje, kot bi moralo. Med praktičnim delom tečaja so se tečajniki naučili predvsem pravilne odvojitve od letala in pravilnega doskoka. Prvič so skočili v petek, 7. julija, in potem do ponedeljka opravili po osem sko-

kov. Tečaj je vodil novomeški rojak Viktor Kuplenik, izkušeni padalski inštruktor, ki ima za sabo že več kot 5.200 skokov in skok z 9.000 m; zivel je v Banjaluki in je bil več let selektor jugoslovanske padalske reprezentance.

Seveda se novomeški letalci ne nameravajo ustaviti pri uspešno izvedenem tečaju. Padalska skupina si želi opraviti čim več skokov, pripravili bodo nov tečaj, iščejo pokrovitelje, ki bi jim pomagali kupiti padala, saj sedaj skakejo s sposojenim, največja pridobitev pa bi bilo letalo, prilagojeno padalcem. Za tečaj so najeli zasebno 15 let staro letalo AN-2 Silva Orožma z Lesca.

I. V.

• **V soboto, 22. julija, bo na letališču v Prečni še posebno živahno. Na srečanju padalcev in letalcev se bodo podrobo članov domačega kluba ter vseh domačih zračnih plovil predstavili gostje, med katerimi pričakujejo tudi državne reprezentante, in priznani akrobati oziroma aerobati. Uradni začetek srečanja bo opoldne, zanimivo pa bo v zraku in na tleh vse od jutra do mraka. K boljšemu počutju obiskovalcev bo pripomogla tudi bogata gostinska ponudba.**

NOČNI SKOK S PALICO

BREŽICE - Jutri v petek, 21. julija, bo na brežiškem stadionu zanimiva športna prireditev, ki so jo pripravili organizatorji atletskega kluba FIT poimenovali kar Nočni skok s palico. Od sedmih popoldne pa do enajstih zvečer se bo na zaletljivi skoka s palico vrstila vrsta odličnih skakalcev in skakalk iz Italije, Madžarske, Hrvaške in Slovenije. Seveda bosta nastopila tudi bivši in sedanjji slovenski rekorder Tine Lorenci in Jure Rovn, med dekleti pa sedanjji rekorderka Petra Milenkovič, bivša rekorderka Maja Medveščak in odlična domačinka Suzana Kos.

ZMAGOVALEC IN GLEDALCI - Zmagovalc nedeljske dirke v Dolenjskih Toplicah Sašo Kragelj iz Orehove vasi (na sliki), ki tekmuje za motovožniško državno prvenstvo v razredu do 125 cm. Dirko si je tokrat ogledalo okoli 2.000 gledalcev, kar precej pa jih je prišlo do steze preko ograje in so tako ogledali tudi prikrajšali za lep kupček denarja. (Foto: I. V.)

MEŽNAR NA KOLENIH - V drugi vožnji je Ludvik Mežnar najprej padel na Startal, se potem s šestega mesta prebil na tretje in kasneje padel (na sliki), tako da je zdrsnil na osmo mesto. Kljub temu ni obupal, temveč se je z borbovno vožnjo ponovno prebil na tretje mesto, takrat pa mu je odpovedal motor, ki se je poškodoval med padcem, in njegovega nastopa je bilo konec: s 15 točkami je iz prve vožnje pa je v skupnem vrstnem redu dirke osvojil 9. mesto. Žal pa tem zamudil lepo priložnost, da bi v skupnem vrstnem redu za državno prvenstvo prehitel drugouvrščenega Romana Jelena, ki v Dolenjskih Toplicah ni nastopil, in ima sedaj le dve točki več od Mežnarja. (Foto: I. V.)

Novo mesto, 20. julija 1995

Voda zalila mir in sožitje

Žlebej v Bršljinu je na videz prav prijeten kotichek za bivanje, saj blizu glavne ceste in središča mesta, vendar odmaknjen od naklanjega vrveža ulice in nekako skrit v senco drevoreda. Voda živiljenje v hišah v Žlebeju ni mirno in spokojno. Kdo je za spore?

Najbolj kričeča zadeva v Žlebeju je bila pred kakimi dvema tednoma zmanjkalo, potem ko jo je Komunala zaprla zaradi nakopičenih dolgov. Komunala je sicer poslala za nekajdnevne zapore vodo v cisterne, vsem sodeč, se je nezadovoljstvo malo kar nekaj zadnjih let. Vsaj nekateri stanovalci so bili nejevoljni, ker jih ni bilo plačilo vode mučilo. Komunala je bila nezadovoljna, ker je pokasirala manj denarja, kot je vložila v dobavo vode Žlebeju. Če bi se z vodo, ki sicer niso edine, izginile. Toda seštevane in Zlebejem se vselej izteče v račun z bankom.

vprašanje, kdo bo posegel v žep in plačal gradnjo tega drugačnega vodovoda.

Kako bo ime rešitvi?

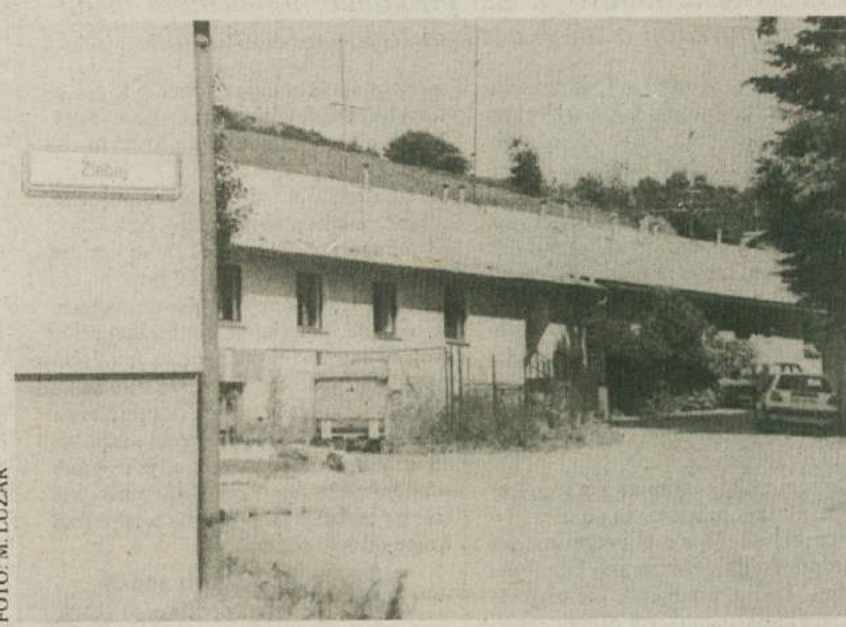
Zarja, novomeško stanovanjsko podjetje, se ne ponuja za takega plačnika, kar ji omogoča tudi zakon. Podatke, ki nam jih je v zvezi z odprtimi komunalnimi problemi Žlebeja posredovala Zarja, bi se dalo razumeti v tem smislu: stanovanjsko podjetje ne bo plačevalo stroškov, ki jih morajo plačati stanovalci. Ko bodo računi poravnani, se lahko začne nov pogovor.

Ali bi bil Žlebej kaj na boljšem, če bi ga vzela v upravljanje Terca Šentrupert? O tem podjetju so govorili na

nedavnem sestanku v Žlebeju, kjer je bila prisotna tudi Komunala Novo mesto, in Terca je menda že prišla v najožji izbor kandidatov za upravnika žlebejskega stanovanjskega objekta.

Primer Žlebej sicer ni osamljen. Tudi v drugih večstanovanjskih blokkih sta si nemalokrat navzkriž zasebnitvo in skupnost. Škarj in platen pa ne drži v rokah en sam, saj je veliko odvisno od tega, če bodo stanovalci sedli za skupno mizo in soglasno rešili zadeve, ki so jim skupne. Skupna skrb in skupen strošek je lahko v večstanovanjski hiši hodnik, ki je lahko razsvetljen ali pa že leto dni zaradi pomanjkanja "pravil igre" brez luči, kot je primer v Žlebeju.

Upravljalci pomeni tudi popravljati, zato upravitelj ne more stati križemrok. Pri tem bo držalo, da tudi upravitelj stanovanj niso vsemogočni in da ne delajo za boglonaj. Toda kdo naj jim plača? Prav vsega, kar bo še treba postoriti za prijetnejše bivanje zlasti v zas-

tarelih novomeških in slovenskih večstanovanjskih objektih, ne gre naprtiti lastnikom in najemnikom stanovanj. Država, ki je ustvarila ozračje za preteklo stanovanjsko nakupovalno mrzlico, očitno ni storila vsega, da bi bili računi čisti in brez ostanka. Zato bi bilo prav, da pri računu poravnava svoj del, kjer ga

pač mora. Bi lahko rekli, da je v Žlebeju že poravnala ves dolg? Vsekakor žlebejska voda ni šala. Zdaj sicer spet teče, vendar bo mogoče kmalu spet nehala, saj Komunala ni vrgla stran ključa, s katerim zapre glavni vodovodni ventil za Žlebej.

MARTIN LUZAR

SLOVENSKA SORODNICA PRAKOKOŠI

Vrača se pozabljen štajerka

Za kokoši, ki se sprehajajo po slovenskih kmečkih dvoriščih, se stiskajo v kletkah farm in se razlikujejo med seboj po obliki, barvi, velikosti, koristnosti in še čem, bi v prvem trenutku rekli, da imajo različno poreklo. "Vendar ni tako," pravi Danilo Osovnikar iz Novega mesta. "Vse različne pasme kokoši imajo istega prednika - divjo kokoš Gallus bankiva.

Ta prakokoš še danes živi v zahodni Indiji, na Sumatri, Borneu in Javi in obstaja v štirih tipih, ki se le malenkost ločijo med seboj. Te živali letijo, vendar večji del dneva preživijo na tleh v grmovju džungle, kjer brskajo za hrano. Samica znesse med marcem in aprilom 10 do 15 jajc in jih vali tako kot domača kokoš 21 dni. Petelin bankiva kokoši tehta 800 do 1.000 gramov, kokoš pa le 500 do 700 gramov.

Greh, a tudi užitek

Najstarejši doslej odkriti dokazi o udomačitvi kokoši bankiva segajo v čas okrog leta 2.000 pred našim štetjem, pravi Osovnikar. V Mohenjo daru v zahodnem Pakistanu so našli več pečatov in figuric, kjer so bili upodobljeni petelini in kokoši. Na istem arheološkem prostoru so našli tudi številne kosti kokoši in petelinov, ki so bile večje od kosti divjih kokoši. Verjetno

pa so takrat gojili kokoši predvsem za verske namene in manj za prehrano, saj je bilo še okrog leta 1.000 pred našim štetjem, ko je bila domača kokoš na Vzhodu že precej razširjena, marsikje prepovedano uživanje kokošjega mesa.

V današnje Slovenijo so kokoši verjetno prinesli Kelti in Rimljani; slednji so jo visoko cenili kot živilo, služila pa jim je tudi za prerokovanje. Kokoš je naletela v naših krajih na ugodne klimatske razmere. Zaradi njene skromnosti jo je človek gojil za meso in jajca, s tem da je njene dobre lastnosti izpopolnjeval z nadzorovanim parjenjem. V celjski okolici se je že v 14. stoletju pojavil tip kokoši s čopom, ki je bila po barvi podobna bankivi, izredno temperamentnega značaja, ki si je večino hrane poiskala na paši in ki je za tiste čase znesla veliko jajc. "Posebej cenjeno je bilo meso te živali. Po

nekaterih zapisih so takrat na Dunaju zelo cenili meso štajerskih kopunov, to je skopljenih petelinov, ki so jih tja vozili iz naših krajev. Tudi v naslednjih stoletjih kronike omenjajo predvsem kopune, saj je meso le-teh takrat veljalo za največjo poslastico. Obstajajo podatki, da so v 18. stoletju redno dobavljali iz naših krajev dunajskemu dvoru več kot 20.000 kopunov na leto," opisuje zgodovino štajerke Danilo Osovnikar.

500.000 je bilo premalo

Osovnikar pravi, da je v drugi polovici prejšnjega stoletja doživela štajerska kokoš skoraj smrtonosen udarec. Takrat so namreč pričeli uvažati v Evropo razne tuje pasme, s katerimi so s križanjem ustvarili nove, ki so potem dodobra izpodrinile prvotne avtohtone pasme. Po Osovnikarjevem prepričanju bi izumrla tudi štajerka, če se ne bi nekaj ljubiteljev zavzeo zanjo. "V prvi vrsti sta bila to celjski geometer nemškega rodu Emanuel Martiny in Armin Arbeiter iz Gradca, ki je tudi deloval v Celju. Arbeiter je 1897. označil domačo štajersko kokoš kot "celjska kokoš", ker se je v najbolj izvorni obliki ohranila v celjski okolici. Ustanovil je tudi poizkusno postajo in društvo za rešitev te pasme in jo s sistematičnim odbiranjem še izboljševal. Prav tako kot v Celju so se tudi perutinarji v okolici avstrijskega Gradca trudili, da bi štajerko rešili propada. Tam so jo poimenovali staroštajerska kokoš. Arbeiter in Martiny sta leta 1902 pri Štajerski kmetijski družbi dosegla, da so sklicali zbor rejcev, po katerem so potem na vsem Štajerskem priporočali gojitev domače štajerske kokoši. O tem so sestavili standard in za kokoš določili ime štajerka, s čimer so odpadla vsa druga imena," niza podatke Osovnikar.

V naslednjih letih so si zelo prizadevali ohraniti štajerko. Po izidu Arbeiterjeve knjige z natančnim opisom rjave, jerebičaste, bele in grahaste štajerke so s pomočjo Štajerske kmetijske družbe ustanovljali društva in rejska središča. Družba je priporočala celjsko območje za rejo jerebičaste in bele, Dravsko dolino, Pohorje in Kozjak pa za rejo grahaste štajerke. Rejemcem so med leti 1904 in 1913 razdelili tudi približno 500.000 valilnih jajc in 3.800 petelinov štajerke, kot je izbrskal iz zapisov Danilo Osovnikar.

Potem ko v I. svetovni vojni za vzrejo pasem ni bilo možnosti, so leta 1920 gojitelji, znova zbrani, organizirali v Ma-

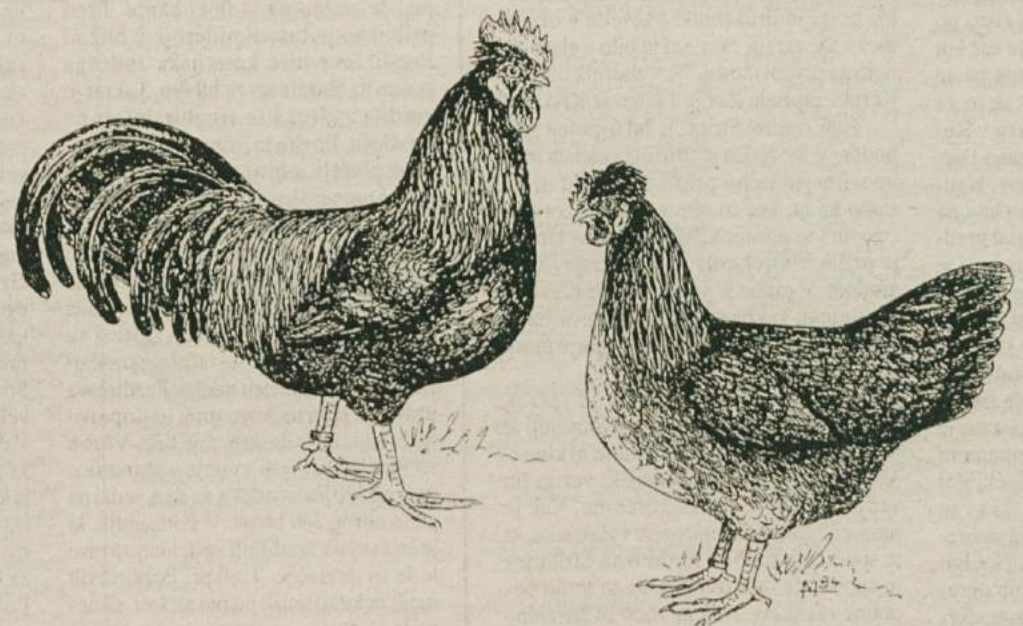
Danilo Osovnikar

riboru ogled štajerske perutnine. Naslednja leta so bila v znamenju razprav o "pravem" tipu štajerske kokoši. "Na srečo je obstal jerebičasti tip štajerke, ki so ga na celjskem zboru leta 1930 skoraj zavrgli. To je pravi osnovni tip štajerke, kakršno si predstavljamo še danes," je prepričan sevniški poznavalec Osovnikar. Po letu 1960, ko je nehala delovati selekcijska postaja v Ločah pri Poljčanah, je štajerka po najmanj 600 letih skoraj povsem izginila s slovenskih dvorišč. Zamenjali so jo križanci med pasmami, ki so se izredno dobro obnesli v farmsko intenzivni reji. Če je Slovenija tako zlahka pozabila štajersko kokoš, je niso zavrgli avstrijski perutinarji iz okolice Gradca, ki so znali ceniti njeno lepoto, temperament, skromnost, okusno belo meso in veliko nesnost, ki doseže celo do 200 jajc na leto.

Selekcijski center v Sevnici

Leta 1979 je Milan Grmek, priznani slovenski ljubiteljski perutinar in golobar iz Maribora, spet prinesel v Slovenijo nekaj jaje štajerske kokoši in od takrat se edina avtohtona slovenska pasma kokoši zopet sprehaja po naših kmečkih dvoriščih. "Zanjo so pokazali posluš tudi v ustanovah, ki so za to najbolj poklicane. Tako so zadnjih nekaj let poskusno gojili štajerko v selekcijskem centru Biotekniške fakultete v Rodici, letos pa je Biotekniška fakulteta skupaj z ministrstvom za kmetijsko in gozdarstvo ustanovilo dva selekcijska centra za ohranitev štajerske kokoši. Eden je v Jarenini pri Mariboru in drugi v Sevnici. Tako lahko upamo, da bo štajerska kokoš, tako kot je to že bila, ponovno postala simbol slovenskega kmečkega dvorišča. To, da se zaradi našega malomarnega odnosa v preteklosti do te pasme z njo postavljajo avstrijski perutinarji, pa je že druga zgodba," nekako obzalaže Danilo Osovnikar.

MARTIN LUZAR

Samec in samica kokoši štajerka

Pionir na žlebejski pipi
...zato, da ne bi križala samo stanovalci v Žlebeju, je zapisati še nakaj. Tudi če vsi hišni delajo bolj točno kot švicarji in čeprav izmerijo vsak decimeter seštevane in odštevane kubične zapornice vode račun z ostankom. ...kot rečeno, zadnjič brez vode, priključene tudi Pionirjeve. Komunala je v zvezi s tem objavila dopis hišnemu svetu Žlebej in 13: "Predvidevamo, da hišni v Pionirjevih učilnicah ...in tako to porabo prevzemamo. Zato je mogoče narejen vodovod, kjer bo dejana preglednejša. Gre pa za

Z reko in z ljudmi

Potep po zgornji kolpski dolini je zanimiv za popotnika, ki ima rad neokrnjeno naravo in zna prisluhniti domačinom in njihovim pripovedim o starih časih in znamenitostih doline.

Potovanje sem začel v Trgu, naselju znotraj grajske občine Kostela, kjer sem srečal Petra Skenderja. Pripovedoval mi je, kako so Turki z zvijačo zavzeli in oropali kostelski grad, porušili pa so ga Francozi leta 1809. "Včasih so imeli Kostelci vsak posejani presad (zelje za presajati) in spet nato na isti dan ta presad tudi posadili. Obakrat je dal znak s trobento za to delo graščakov sluga. Graščaki so pobirali desetino in je bilo še dobro, zdaj ti vzamejo 30, 50 ali 90 odst.," je modroval Peter, ki je tudi najstarejši prebivalec Trga. Povedal je še veliko zanimivega.

Pot sem nadaljeval mimo Zavrta, kjer je lepa plaža s prodom, in se ustavil v Brsniku pri Ivanu Mulcu, ki je edini še živeči izmed preživelih v partizanski bolnišnici Ogenjca. Takrat, v italijanski ofenzivi leta 1942, so v kraško jamo skrili 20 hudo ranjenih partizanov. Eden je šel z zvijačo ven in jih izdal. Italijani so dobili le pet od 20 preživelih, dva hudo ranjena so pri jami ustrelili, trije pa so preživeli vojno. Edini, ki danes še živi, je Ivan Mulac, ki hodi vsako leto na obletnico tragedije, 31. julija, na srečanje k Ogenjcu. O tej tragediji je napisana knjiga in posneta televizijska nadaljevanja. Izdajalca so odkrili leta 1944 med partizani v Dolenjskih Toplicah in nato obsodili na smrt.

Ko sem nadaljeval potovanje po dolini, sem na majhni ograjeni njivici tik ob cesti videl srno z mladičem, nato pa pri Lobeč malenci še sivo čapljjo, ki pa je zletela, ker jo je preplašil hrup avta. Običajno se tu

spreletavajo in hranijo z ribami iz Kolpe še štokrle, vendar jih tokrat nisem videl. Morda so se preselile, ker v Kolpi ni več toliko rib.

Na Žagi mi je Tinca Rauhova pokazala ostanke nekdanje njihove žage. Povedala je še več zgodbic iz starih časov in kako je njena mama zdravila razne bolezni. Za nameček sem zvedel še pregovor: "Ne sme se našpotati ni leckemi teleti, zakaj pride tvojemu detetu." (Ne karaj oz. ne želi slabega niti tujemu teletu, ker se vse tisto lahko zgodi tudi tvojemu otroku.) Že prej pa sem pri Skendrovih v Kostelu zvedel pregovor: "S' trmast, ko slavačko tele, k' je na prodi sredi Koupe od žeje crknilo." (Si trmast, kot tele iz Slavskega laza, ki je na produ sredi Kolpe od žeje poginilo.)

Nihče noče lesenih sodov

V Bilpi, kjer je vrag čez Kolpo skočil, mi je domači sodar France Rauh potožil,

Sodar France Rauh iz Bilpe ob 450-litrskem sodu, ki ga je pred okoli 100 leti izdelal njegov ded. Sod uporabljajo še danes.

da sodov skoro nihče več ne kupuje, ker zdaj shranjujejo vino v posebnih kovinskih sodih. Vendar je dober le leseni sod, ki da vinu pravi okus. Pokazal mi je najprej sod, ki ga je naredil iz domačega lesa, pa ga nihče ne kupi; nato pa še 450-litrski sod, ki ga je napravil njegov praded in je star že prek sto let. Uporabljajo ga še danes. Ugotovil je: "Če je klet dobra, bo sod dalj časa gveral (zdržal), če pa je slaba, dobiva plesen in je preh (prej) hrd (grd)". Nato pa je pokazal še čebelnjak, ki ga je leta 1917 tudi naredil očetov oče, na njem pa je napis "Matija Rauch", ki pa je že bolj težko berljiv. Povedal je še, da se pri njih še danes reče "Pri Romovih" in da so se njihovi predniki priselili sem z Bistrice na Dolenjskem.

Medtem je prišel iz vinograda kovač, pravzaprav edini kovač v vsej zgornji kolpski dolini, Rudi Verderber, natočil v kleti kupico vina in prinesel v senco pred klet. Obljubil mi je, da mi bo naredil še eno motiko, saj so njegove motike stokrat, če ne tisočkrat boljše od industrijsko narejenih. Isto velja za drugo njegovo kmečko orodje. Medtem je na naslonjalo klopi, na kateri sem sedel, prisledla še Rudijeva kokoš in me začela kljuvati po rami. Rudija sem vprašal, če bo Janez Janša spet prišel letovat k njegovi kovačiji, a je rekel, da ne ve, saj je zdaj nekoliko strožje s postavljanjem šotorov in prikolic. Potem pa me je vprašal, če sem že slišal tisto: Janša je v župi našel dlako, jo vzel ven in rekel: "Glej ga, Kacina!" Potem pa je povedal še, da je letos prišlo k njemu že več novinarjev, ki so ga poslikali in popisali njegovo kovačijo in so povedali, da so o njem in kovačiji brali v turistični prilogi Dolenjskega lista in drugih časopisov. Dodal je še, da je letos kovačijo delno prenovil.

Dvestoletna tepka

Vsi ob Kolpi so kritizirali slabe ceste, najbolj delneasfaltirane ceste ob Kolpi pa tudi neasfaltirano strmo cesto od Žage do Kostela. "Kakšen turizem bo to brez primerne ceste?" pravijo. Za obe cesti je bil

Dvestoletna tepka, ki raste v Kondovem kempu v Dolu pred Predgradom. Posajena je bila, ko so te kraje okupirali Francozi. Ob njej je Ivan Konda.

obljuben asfalt že do konca junija, a ga še danes ni. Zato bodo domači spet pozirali prah, ki ga bodo dvigovali avtomobili.

V Kondovem kempu v Dolu sem nale-

tel na zakonska para, ki sta prišla pred sezono urejat prikolico, katero imajo tam parkirano že nekaj let. Seveda so Sentjerneji po delu tudi malo spili, saj je bila petlirska steklenica cvička že skoraj prazna. Tudi kopali so se kljub mrzli Kolpi. Ivan Konda je pokazal 200 let staro tepko, se it časa Francozov v teh krajih, in povedal, da je moral takrat vsak fant ob poroki posaditi po 15 tepk, da so imeli sadeže za jesti in za kuhanje, razen tega pa so jih tudi sušili v ena sušilnica je bila včasih prav blizu tiste stare tepke. Na vprašanje, zakaj se počira njihov stari mlin, pa je odgovoril, da so tega krivi jeleni. Popasli so pšenico in ljudem so ni več splačalo pridelovati žit, zato za mlino ni bilo dela in se zdaj ruši. Od Sentjernejanke pa sem zvedel še tisto, kako je mestna punca prišla na vas, videla postavnega ovna z ogromnim "moškim premoženjem" in je dejala: "Ta ovca pa gotovo daje veliko mleka."

Potem smo šli pod Jonkcevim podom rekli z ribiči to in ono o predlogu za Kočevski narodni park, predvsem pa so ribiči kritizirali, ker o tej zamisli veliko vedo v Ljubljani in splot v Evropi, na Kočevskem pa nič.

JOŽE PRIMC

NAŠE KORENINE

Več milijonov litrov mleka

Pred tremi desetletji so v metliški občini začeli zbirati in odkupovati mleko. Med tistimi, ki so na ta način prodali prve litre mleka, je bila tudi Milka Pezdirc iz Podzemlja, ki je hkrati zbirala mleko sosednjih domačij. Pri tem delu še vedno vztraja in je edina v metliški občini, ki je kot zbiralka mleka vzdržala kar trideset let.

Kot vsak začetek je bilo tudi zbiranje mleka v Podzemlju skromno. Milka Pezdirc se spominja, kako je imela kante za mleko kar na hodniku domače hiše. Ljudje so prinašali mleko in ga zlivali vanje. V začetku ga je bilo po osemdeset litrov na dan, potem vedno več. Čeprav ljudje, predvsem na vasi, nekdanje niso bili najbolj naklonjeni novostim, so odkup mleka takoj dobro sprejeli. "Gospodinje so tako imele reden dohodek, ki sicer nikoli ni bil tako velik, da bi obogatele, bil pa je dobrodošel vsaj za poravnavo najvažnejših stroškov v gospodinjstvu," pravi Milka.

V začetku je mleko po vaseh zbiral Kokljč iz Otoka. V lojtrnik je imel vpreženega konjička in je počasi šel od vasi do vasi, v kante zlivalo mleko in ga vozil v Metliko. Cesta je bila takrat še makadamska in preteklo je nekaj ur, da je nalil v kante na vozu prvo mleko in nato oddal v metliški zbiralnici. "Kakšno je bilo mleko, ko ga je, posebno v vročini, pripeljal v Metliko, ne vem. Vem pa, da sem takrat merila samo maščobo. Za bakterije niti vedeli nismo, da obstajajo," se ob spominu na pionirske čase zbiranja in odkupovanja mleka nasmehne Pezdirc.

Ko je "mlečni lojtrnik" obstal, je bilo z zbiranjem mleka v Podzemlju in okoliških vaseh za nekaj časa konec. Potem je Milka dobila obisk iz metliške kmetijske zadruge. Direktor Janez Gačnik in Tone Kralj sta jo prišla prositi, da bi zopet zbirala mleko. Pristala je. K Pezdircem je začel prihajati tovarnjak, še vedno pa je imel kante. Pred približno petnajstim leti je v bližini Pezdircem hiše kmetijska zadruga postavila zbiralnico za mleko. Takrat je gradila zadruga še tri zbiralnice: na Krasincu, Borštu in Primostku. "Zadruga je plačala mojstre, z delom pa smo veliko pomagali prebivalci Podzemlja in sosednjih vasi. Tudi les smo prispevali," pravi Milka. Medtem ko so prej nosili ljudje k Pezdircem mleko le enkrat na dan, so ga potem, ko je bila v zbiralnici tudi hladilnica, prinašali jutraj in zvečer. Vse bolj pa so začele naraščati zahteve po kakovosti mleka. Pezdircem pravi, da je marsikoga prav to pripravilo do tega, da je dal krave od hiše. Včasih so namreč prinesli kmetje v zbiralnico tudi po 500 litrov mleka na dan, sedaj pa ga le okrog 260 litrov. V Podzemlju, ki je ena večjih metliških vasi, imajo krave le še tri domačije. Tudi pri Pezdircem so jih nekdanj molzli po pet ali šest, danes pa le še dve.

Milka Pezdirc v zbiralnici mleka

Z vse večjimi zahtevami je bilo tudi za Milko vedno več dela. "Danes moram v vsaki kanti z mlekom, ki jo prinesem, zmeriti kislino, da ni mleko morda sesirjeno. Dvakrat na mesec je pobiranje vzorcev mleka z vsake kmetije posebej za analizo maščobe, beljakovin, mastitisa in kaj vem, česa še. Včasih vsega tega ni bilo. V zbiralnici grem po trikrat na dan: zjutraj in zvečer, ko sprejemem mleko, ter še vmes, da jo počistim. Seveda vodim tudi natančno evidenco, koliko mleka kdo odda. Zvečer, ko odidejo vse spat in imam mir, pa zberem vse podatke, ki jih zahtevajo od mene. Vsega sem, da so se mi v vseh teh letih vsi računi natančno izšli, čeprav sem včasih slišala tudi kakšno pikro, čes da sem kriva, ker je mleko preslabo plačano. A so se sedaj ljudje že navadili in vedo, da sem poštena in da zaradi mene ni bil nihče prikrajšan," pripoveduje Milka.

Pravi, da ji je bilo nekajkrat že tako hudo, da je hotela kar vrniti ključke zbiralnice, a ji ni hotel nihče sprejeti. Milka pa se mogla sprizniti, da bi Podzemlje ostal brez zbiralnice, zato je vztrajala. Danes bi ji kar nekaj manjkalo, če ne bi imela skrbi z zbiranjem mleka. Vendar ni zaradi plačila - ki je po njenem mnenju skromno, vendar edini dohodek, ki ga ima kot kmečka gospodinja - ampak zaradi, ker je mlekarnica tudi podzemljsko vaško zbirališče. Tako kot so se nekdanji zlasti ženske zbirale ob vaškem vodnjaku, se tokrat pri zbiralnici. "Mimogrede, kaj je novega, si izmenjamo nasvete in kar je pač takšnih stvari. Skoda veta, da se je število informatorjev zmanjšalo. Včasih jih je bilo tudi triindvajset. Danes pa jih je iz Podzemlja, Zemlja, Grma in Skrilj le še deset," z žalostjo ugotavlja Milka, ki si ne more predstavljati, da bi postalo kmetijstvo tako zapostavljeno, da bi ostala lepa polja okrog tavljenjo, da bi ostala lepa polja okrog Podzemlja neobdelana. A v njej je še veliko optimizma. Verjame in zaupa zlasti v iznajdljivost kmetijskih gospodarjev, ki so po njenem umetnici na vseh področjih: v hlevu, na njivi, posebej pa na pri štedilniku. Tudi sama ni izgubila za kar je celo na kulinarčni razstavi na Ptujju dobila zlato priznanje.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

ROD ZA RODOM V ZBORNIKU

Sedmi generaciji naproti

Svoje korenine sicer poznamo, ko pa se hočemo spomniti starejših generacij, ponavadi ostanemo nemočni. S tem se je začela tudi zgodba Kerinov in Stritarjev, ki so se odločili, da iz svoje rodovne skupnosti nekaj naredijo. In res so. Izdali so svoj družinski zbornik in v njem popisali šest generacij svojega rodu.

Zbornik Kerini & Stritarji 1879/1995 je na Slovenskem nekaj posebnega. Gre za zapis rodu, ki se je zanj začel s poroko Alojza Kerina (rojene leta 1879) in Antonije Stritar (rojene leta 1881) ter njihovih bratov in sester oziroma s starši obeh: Janeza in Katarine Kerin ter Andreja in Ursule Stritar.

Ideja za srečanje vseh sorodnikov se je rodila decembra 1994, ob pogrebu Brede Skitek, ko so ugotovili, da se družine srečajo le še na pogrebnih. Zakaj se torej ne bi sestali enkrat kar tako? Odločili so se, da gre do trokrat do konca, da storijo tisti odločilni korak, da bi se morda lahko prvič v svojem življenju videli s svojimi sorodniki, ki konec koncev niti ne stanujejo tako daleč, a se sploh ne poznajo. Glavno pobudo je prevzel Andrej Kerin iz Ljubljane in kar takoj so določili točne datume tako za srečanje kot za zbornik. Že v januarju letos se je pripravljali odbor sestavljen prvič, po prvi evidenci pa so zajeli več kot 350 pripadnikov rodovin Kerin in Stritar. Prvo obvestilo so poslali na 55 naslovov, naslovnikom pa so naložili skrb za podatke o generacijskem deblu, saj so hkrati s pripravami na srečanje potekale tudi priprave za zbornik z življenjepisimi umrlih prednikov. Uredniški odbor zbornika se je prvič sestavljal v začetku maja. Čeprav jim je uspelo o nekaterih pripadnikih rodovin zbrati le skromne podatke, je to seveda boljše kot nič, saj morda na pragu novega tisočletja ne bo nikogar več, ki bi o njih sploh še kaj vedel.

Zanimiv tudi za druge

Zbornik je tu, na 140 straneh pa prinaša zapis o Podbočju, od koder oba rodova izvirata, statistično obdelavo podatkov o sorodnikih in življenjepisih umrlih, ki ne razkrivajo zgolj podatkov o življenju posameznikov, ampak omogočajo vpogled v tisto življenje, ki je novim generacijam neznano. Zato k branju ne pritegnejo le sorodnike obeh rodbin, pač pa prav gotovo še marsikoga.

Med pripravo zbornika jim je uspelo zbrati podatke o 507 sorodnikih. Samo za 473 so dobili točne podatke o rojstvu in smrti, torej potomcih Janeza in Katarine Kerin (imela sta 9 otrok) ali Andreja in Ursule Stritar (imela sta 8 otrok). Celoten rod lahko razdelimo na 6 generacij. Prva je bila rojena med leti 1841 in 1851. Ker so imeli skupno 17 otrok, sta se rodova razširila za 8,5-krat. Od druge generacije ne živi nihče več, imeli pa so skupaj 44 otrok, torej se je rod razširil za 2,59-krat. Tretja generacija je šela 80 ljudi, umrlo jih je 49, imeli pa so 72 otrok. Četrta generacija Kerinov in Stritarjev šteje 141 oseb, peta 167, sesto generacija se rojeva od leta 1972, prvi sorodnik sedme generacije še ni rojen, a teroretično bi že lahko bil. Po zbranih podatkih danes živi 401 sorodnik, o razvejnosti družine pa govori tudi podatek, da se med sorodniki pojavlja skupaj kar 82 različnih priimkov.

Srečanje, ki so si ga določili konec lanskega leta, so konec junija letos čisto po načrtih tudi urednici. Zbralo se je več kot 200 sorodnikov, program srečanja pa so zelo skrbno pripravili. Začelo se je že dopoldne v galeriji Božidarja Jakca v Kostanjevici z odprtim razstave Zorana Dika, ki je tudi člen te verige rodov. Nadaljevali so v gostilni Žolnir, ker so bile na ogled otroške risbe na temo "Kako si predstavljam naše srečanje", razstavljeno pa je bilo tudi genealoško drevo. Ob tej priložnosti so ustanovili društvo Kerini & Stritarji, saj želijo ohraniti družinske stike.

O družinah je Janez Banič v uvodu med drugim zapisal: "Njihovo veselje je izviralo iz pristne povezanosti z naravo, zato je bilo v veliki meri odvisno od vremena in letine. Mislim predvsem na kmečki del Kerinov in Stritarjev, a tudi tisti, ki so se pomešali, so bili bolj odvisni od dobrega pridelka pšenice in zlahtnosti cvička, kot je današnja mladina. In manj so bili obremenjeni, da ne rečem zasužnjeni, z moderno muziko in vsem drugim hrupom današ-

nega sveta. Zato pa so radi peli. Kako so peli! ... Svet se je spremenil. Do fermenta. Od starih Kerinov in Stritarjev so ostali lepi spomini, a ne samo spomini, marveč še kaj več. Pravzaprav kar precej več: zrasli so njihovi nasledniki..."

Prva petrolejka in prva trta

Obe družini sta bili v Podbočju pomembni in ugledni, o tem pričata tudi podatek, da je Martin Kerin, ki je bil rojen leta 1803 in je bil oče Janeza Kerina, v Sv. Križ (sedaj Podbočje), prinesel prvo petrolejko. Ko so je prižgali in obesili, so prišli to čudo gledat iz cele vasi. Janez je v teh krajih prvi zasadi vinski trto. Nakupil je tudi dosti posestva, pametno je izkoristil čas in denar, saj denarja ni tiščal v nogavici, pač pa ga je koristno vlagal. Še lep ostanek svojega prihranka je tik pred prvo svetovno vojno vložil v hranilnico, kar se je po vojni in že med njo spremenilo v nič.

"Ogromno je ustvaril s svojo pridno ženo in pridno številno družino. Vse svoje otroke je vzgojil v pošteno in sposobne naslednike, to pa so naši predniki, na katere smo lahko ponosni. Pri Kerinovih se je odlikovala pridnost, poštenost in sposobnost, brez vsake nadutosti ali zapostavljanja kogarkoli. Moram omeniti še to, da so bili vsi naši predniki, morda male izjeme, dobri pevci in družabniki - seveda v okviru možnosti zaradi časa, saj je bilo v glavnem delo na prvem mestu," je v zborniku o Janezu Kerinu zapisala Zofija Longo iz Krškega.

Tudi Andrej Stritar je bil uspešen gospodar. V Sv. Križu je družina spadala med imovitnejše in po pripovedovanju ni bil samo kmet, ker so bile v hiši še gostilna, trgovina in mesnica. Njegova žena Ursula je prišla iz Orehovca nad kostanjevskim gradom. V zakon je pripeljala dve hčerki iz prejšnjega zakona, kot Stritarjeva pa je rodila še 8 otrok, od katerih so štiri umrli že v otroških letih.

Mogočno drevo je zraslo od takrat, korenine pa je razpletlo po celi Sloveniji in tudi zunaj meja so segle. Pa tu še ni konec. Vsak novi člen v generacijski verigi bo vedel, od kod njegove korenine. Vse je namreč zapisano in narisano v zborniku, ki je spomenik rodbini Kerinov in Stritarjev in spodbuda tudi ostalim, da se lotijo podobne raziskave svojega rodu in korenin.

TANJA GAZVODA

NAGRADI V STRAŽO IN NOVO MESTO

Zreb je izmed reševalcev 27. nagradne križanke izbral Leopolda Pavčka iz Straže in Alena Klobčarja iz Novega mesta. Pavčku je pripadla denarna nagrada, Klobčar pa bo prejel knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo.

Rešite današnja križanka in jo pošljite najkasneje do 31. julija na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 29. Ovojnico brez poštno znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 27. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravila rešitev 27. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: OKVIR, SLAVA, BARANTIJA, ORANGUTAN, BRANE, RAST, RAN, COKLE, OPOREK, KEAN, LUNJ, ODETS, OL, UNČA, KURATIVA, STENTOR, VALAT, KAL, UŠI, ANICA.

PRGIŠČE MISLI

Najbolj prosojne laži se spreminjajo v priznane resnice zato, ker jim nihče javno ne ugovarja.

H. POŽARNIK

S skoraj morilsko gotovostjo se bližamo času totalitarnih diktatur. Kljub temu je treba še naprej voditi boj za človečnost, podobno kot blažja zdravnik rešiti življenje bolnika, čeprav vse kaže, da bo umrl.

G. ORWELL

Nezaupanje kot metoda je odlično sredstvo vsake oblasti; z njim in s krivdo naredimo ljudi v njihovi temeljni drži manj vredne.

P. ZIDAR

Med človekom in resnico ne more posredovati ne cerkev ne partija, temveč se mora vsako soočiti z njo.

T. HRIBAR

NAGRADNA KRIŽANKA 29

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	SLOVENSKI ANTHROPOLOG (BOŽO)	KAR KAZE NADALJINI RAZVOJ	RIMSKA LJUBLJANA	POSREDNIK PRI PRENOSU RTV SIGNALOV	VULKAN NA JAPONSKEM OTOKU KJUSU	SALOMONOV UGANKAR		
SMUČARSKA PRETNAR								
NEKDANJI VOJAŠKI KRUH					NASPROTJE TRDOTE	VZORNIK	NASAD SADRŽNEGA DREVJA	TEGA MESECA
GOSPODAR. STROKOV. NJAK SKLAD								
					NIZOZEM. MESTO (VRSTA SIRA)			
DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	BELG.-ITAL. FILMSKA IGRALKA (CATHERINE)	KAPLJA IZ OCI		ZDRAVILLO V OBLIKI KROGLICE	HOJA OTOKAR VAVRA			PRINCIPI
PRASICA				DARILO NEPRIDIPRAV				
STARA FIZIKALNA ENOTA ZA MASO				SKUPEK ENAKIH CELIC AKT			VIKTOR AVBELJ ENICA	
OČE				GLAVNO MESTO JUŽNE KOREJE		PEVEC JANEZ BONČINA WATT		
ŽENSKI PEVSKI GLAS				IZMETA- VANJE PLJUNKOV FRANCE ONIC				
CVETAČA						POGANJEK, CIMA		
AVTOR: MARCO BARTONCELI	ZMEDA, NERED			PERJE PRI REPI		LUKA V IZRAELU		

Vpliv živil

Pisali smo že, da nekatera živila delujejo na naše razpoloženje. Tokrat si pogledimo, kako vplivajo na nas muškatni orešček, pivo, peteršilj in cimet. Muškatni orešček vsebuje snovi, ki delujejo opojno in ki nas zmedejo, če jih užijemo v večjih količinah. A ker je le začimba in ga dodajamo jedem v majhnih količinah, ni bojazni pred njegovimi manj zaželenimi učinki. Hmelj in s tem tudi pivo ima pomirjajoč učinek, prežene živčnost, povzroči prijetno utrujenost in zaspanost. Nekateri ga priporočajo kot blago uspavalno, zagotovo pa je kozarec piva boljši kot uspavalna tableta. Že stari Rimljani so dejali, da peteršilj vliva pogum in podvaja moč. Poleg vitamina C, ki povečuje odpornost organizma in vzpodbuja organizem, je v peteršilju tudi snov, ki deluje tako, kot katero od nevarnejših poživil. Cimet pa je dišava z izrazito erotičnim delovanjem, saj njegov vonj pospeši delovanje spolnih žlez.

Marelični koktajl

Marelica - zlati sadež neprekosljljivega okusa. Le kdo ne pozna marelične marmelade ali cmokov? Iz marelic pa lahko pripravimo tudi osvežilni koktajl. Za 4 kozarce potrebujemo: 400 g zrelih marelic, 2 kozarčka mareličnega likerja, sok ene limone, 3/4 litra suhega penečega vina, 2 žlici medu. Marelice operemo in narežemo na četrtine, koščice odstranimo. Polovico marelic zmiksamo in zmešamo z likerjem, limoninim sokom in medom. Nato pretlačimo skozi cedilo in postavimo na hladno. Preostale koščke marelic, peneče vino in kozarce dobro ohladimo. V ohlajene kozarce damo marelični pire in koščke marelic, prilijemo peneče vino in ponudimo.

Rahljanje namesto zalivanja

Ob sušah, ki so pestile slovensko kmetijstvo nekaj let nazaj, je bilo izrecnih in zapisanih nemalo nekritičnih slavospevov namakanju, ne da bi računali s tem, koliko so veliki namakalni posegi v naših razmerah sploh uresničljivi in ekološko sprejemljivi. Toliko bolj so zato neupravičeno ostajali v sencii običajni agrotehnični ukrepi, s katerimi je moč ublažiti sušo. Predvsem gre za obdelovanje in rahljanje, ki je alfa in omega uspešnega vrtnarjenja, kot piše v popularni knjigi Zelenjava in zelišča (Alles über Gemüse und Kräuter), ki je prevedena tudi v slovenščino. Velja pravilo, pišejo nemški avtorji, da enkratno rahljanje velja toliko kot trikratno zalivanje, in nadaljujejo: "Da preprečimo izhlapevanje neizrabljene vlage, moramo razbijati skorjo na vrtnih gredah. S tem pretargamo kapilare in vlaga se ne more več brez haska izgubljati iz zemlje. Zrahljana zgornja plast, debela nekaj centimetrov kot nekakšen pokrov varuje zemjo, v rahli, zračni in topli zemlji pa se intenzivneje razvija življenje, ki omogoča gojenim rastlinam sprejemati hranilne snovi."

Centralna priprava tople vode

Centralna priprava tople vode pomeni pripravo tople vode na enem samem mestu za celoten objekt. Tako so na en hranilnik toplote priključena vsa iztočna mesta. Cevovodi so daljši in jih je potrebno toplotno izolirati, da so toplotne izgube čim manjše. Glede na vir energije delimo sisteme za centralno pripravo vode na klasične sisteme s toplovodnim kotlom (premog, kurilno olje, plin) in alternativne sisteme (sončna energija - SSE, okoliška energija - toplotna črpalka). Skupno vsem sistemom je, da imajo na enem samem mestu nameščen hranilnik toplote, v katerem pripravljamo toplo vodo z enim od naštetih virov energije. Glede na kroženje vode v sistemu jih delimo na sisteme z naravnim in prisilnim kroženjem vode. Razširjeni so tudi kombinirani sistemi za pripravo tople vode, ki izkoriščajo dva ali več različnih virov energije.

ZANIMIVOSTI IZ SVETA

Neznosna lahkost ubijanja

Tisti časi, ko sta Chicago in New York slovela kot prestolnici gangsterjev in kriminalcev, so že davno minili. Nasilje in kriminal sta se razpasla v vseh velikih mestih sveta, ponekod celo do neobvladljivih razsežnosti. Najnovejša študija o uličnem nasilju in kriminalu v Latinski Ameriki opozarja, da se urbanizirani del tega sveta prebija v ospredje mračnih statistik, razlogi za to pa so podobni tistim iz nekdanjih socialističnih držav.

Po ugotovitvah študije, ki jo je za SELA opravil Fernando Carrion, je Latinska Amerika postala najbolj nevaren del sveta. Nasilje in politični uboji sicer niso nobena novost v deželah Srednje in Južne Amerike, vendar takega brezzakonja in take množičnosti uličnega nasilja in umorov kot sedaj, ta svet prej ni poznal. Pogledimo na primer Mehiko; tam so začeli umori strmoljavno naraščati pred slabim desetletjem, pred štirimi leti so zabeležili že 40 umorov na dan, letos se je povprečje dvignilo na 50. V celotni Latinski Ameriki pride v povprečju 20 umorov na 100.000 prebivalcev, v nekaterih predelih, kot je denimo Medellín v Kolumbiji pa kar 450. Latinskoameriško povprečje kar v tem pogledu za dvakrat presega zloglasne Združene države Amerike in za štirikrat območje nekdanje Sovjetske zveze, kjer sicer beležijo največji porast uličnega nasilja in umorov v Evropi. Življenje v velikem mestu je za mlade Latinskoameričane postalo zelo nevarno: kot vrženo žito za boleznimi.

V gosti obljudenosti sodobnih urbanih konglomeratov se ubija z neznansko lahkoto. Človekovo življenje ni vredno nič. Kriminalisti se sicer sicer sprejmemo sredstvu - umoru zelo radi, dovolj je, denimo, zlata zapustnica na mizi krive, da se kriminalce odloči moriti, da ni prišel do nje. "Občutek imam, da ubijajo precej kriminalna, pa na to, da bi me lahko ubili, niti pomisliti nisem, zdaj pa..." razmišlja Carlo Eduardo Weiss iz Buenos Airesa in podobno z njim mnogi drugi prebivalci velikih mest.

Sploh so velemesta posebej ugodna za nastanek kriminalna dejanja. V Mexico Cityju je Janeriu so letos imeli vsakega teden v povprečju 147 umorov. V Buenos Airesu, ki ga sicer statistiki ne uvrščajo med nevarna mesta, se prebivalci, kot je pokazala tamska ulična raziskava, vse bolj boje, da jih lahko napadajo, da so storilci vse mlajši, k nasilnemu razvijanju pa veliko pripomore lahek dostop do orožja. Avtomatske puške in ročne granate so mogoče nabaviti brez večjih težav. In ko se v to vmešajo še droge, je krog nasilja hitro

sile, se zdaj otepa s hudim kriminalom in nasiljem, ker v mnogih mestih civilna policija še ni začela delovati, prejšnje politično-vojaške pa ni več. Takšno stanje poulične bande s pridom izkoriščajo.

Ko strokovnjaki iščejo vzroke za porast uličnega nasilja in kriminala, opozarjajo na gospodarske reforme in uvedbo svobodnega tržnega gospodarstva. Revni so v novih razmerah postali še bolj revni, vrste brezposelnih so se močno podaljšale, ker so propadle številne neučinkovite državne tovarne, denarja za socialno pomoč je malo. Kljub pričakanjem, da bo magični ključ tržnega gospodarstva odprl vrata v lepšo prihodnost, se stanje ne izboljšuje. Finančni analitiki predvidevajo, da bo šlo slabo še nekaj let. Letos bo po ocenah strokovnjakov samo v Mehiki armada brezposelnih večja za nadaljnji milijon delavcev. Vse to seveda daje ljudem občutek nemoči, izgublajo pa tudi upanje, da se bodo odprle boljše možnosti.

V tem pogledu je stanje v Latinski Ameriki močno podobno razmeram v nekdanjem socialističnem svetu. Marsikaj iz ugotovitev raziskovalcev družbenih sprememb v Latin-

ski Ameriki velja tudi za nekdanji evropski socialistični svet.

Fernando Carrion v svoji študiji navaja še druge dejavnike, ki vplivajo na porast urbanega kriminala in nasilja. Posebno zaskrbljujoč dejavnik je zanj množično izseljevanje prebivalstva s podeželja v mesta. Do leta 2000 bo več kot 77 odstotkov latinskoameriškega prebivalstva živelo v megapolisih, kot sta Mexico City in Sao Paulo, ki zdaj predstavljata največji urbani koncentraciji na svetu. Ljudje, ki prihajajo s podeželja v mesta iskat svoj kos kruha, se naselijo na obrobja teh gigantskih mest, si postavijo zasilno barako, potem pa se namesto lepšega življenja začne krut boj za preživetje. V stiski so ljudje pripravljeni na vse, od berčenja, brskanja po smeteh do tatvin, ropov, prostitucije in umora, samo da bi se rešili iz žalostnega kroga revščine, lakote in obupa.

Carrion opozarja, da je stanje zaskrbljujoče in ni videti, da se bo kaj kmalu izboljšalo. Urbani kaos in naraščanje kriminala ter sploh splošna varnost odvrta tujе vlagatelje, ki bi edini lahko prinesli svež denar in oživili gospodarstvo. Brez gospodarskega razvoja pa ne bo izboljšanja življenjskih razmer.

MILAN MARKELJ
(Vir: Newsweek)

ZDRAVJE

Stane V. Sunčič

Dejavniki tveganja

Mnogi ljudje so vznemirjeni zaradi zvišane krvnega tlaka, debelosti, povečanega holesterola in sladkorja v krvi in te bolezni povezujejo z mnogimi svojimi težavami. Ali so upravičeno zaskrbljeni za svoje zdravje ali pa je morda ta skrb odveč? Od kod take spremembe?

Če pogledamo 30 let nazaj v tista lepa šestdeseta leta, vidimo, kako je bil odnos do hrane povsem drugačen. Hrana je imela veliko ceno in je bila neke vrste odlika, jedlo se je mastno hrano z dosti kruha, ki je moral biti vedno svež, hrustljav in bel. Sladice so bile na mizi kot poobedek ob kavi ali čaju dopoldne in večkrat tudi popoldne.

V začetku sedemdesetih let so se med prebivalstvom močno povečale bolezni ožilja in število infarktov je naraščalo. Strokovnjaki po celem svetu so iskali vzroke za takšen porast teh bolezni. Trud je bil poplačen, saj so postopoma prišli do spoznanja, da so bolezni posledica več vzrokov, ki so jih imenovali s skupnim nazivom dejavniki tveganja. "Dejavniki" jih imenujemo zato, ker so dejavni pri nastanku bolezni in pri razvoju bolezni; "tveganja" pa zato, ker njihova prisotnost pomeni stalno nevarnost, da bo zaradi njihove prisotnosti bolezen nastala in se sčasoma razvila.

Med dejavniki tveganja za nastanek žilnih in srčnih bolezni so:

- prevelika telesna teža, telesna teža višja od idealne teže telesa,
- zvišan krvni tlak ali sistolični "zgornji" ali diastolični "srčni" krvni tlak,
- zvišan holesterol,
- kajenje cigaret, cigar in pipe,
- število pokajenih cigaret ali cigar, gramov tobaka pri pipi,
- premajhna ali nikakršna fizična aktivnost,
- zvišan sladkor v krvi.

Za primer pogledimo, kakšno je stanje med prebivalci v Krškem, katere od dejavnikov so prisotni in kako pogosti so. Stanje smo preverili pri ljudeh, ki so se imeli za zdrave in niso prišli v ambulantno zaradi bolezni. Izbrali smo delavce in jih pregledali.

Naše rezultate smo primerjali z rezultati enake raziskave v Ljubljani. In kaj smo ugotovili?

Stanje v naši občini ni dobro, celo slabše je, kot smo pričakovali. V Krškem smo pregledali mlajše ljudi, stare od 20 do 55 let, v Ljubljani pa so bili pregledani starejši, od 25 do 65 let starosti. Pri nas je imelo zvišano telesno težo 31,7 odst. pregledanih, kar pomeni, da je bil vsak tretji pregledani debel, v Ljubljani pa je imelo zvišano telesno težo 22 odst, to je vsak peti pregledani. Višine krvnega tlaka so bile v Krškem večje tako za sistolični (zgornji) kot za diastolični (srčni) krvni tlak. V Krškem je bil tudi večji odstotek pregledanih s povišanim krvnim tlakom. Med krškimi delavci smo ugotovili višjo stopnjo holesterola, pokazalo se je, da na dan pokadijo več cigaret. Zelo pomemben dejavnik tveganja je telesna nedejavnost, ki je bila v Krškem večja kot v Ljubljani. V ljubljanski skupini so zabeležili le višje vrednosti sladkorja v krvi kot v krški.

Na osnovi teh podatkov lahko kaj hitro ugotovimo, da je od sedmih dejavnikov tveganja bilo v Krškem šest večjih kot v Ljubljani. Pri tem je treba upoštevati, da so bili vsi pregledani "zdravi" in da smo pregledali "mlade" prebivalce, od katerih je odvisna bodočnost naše občine in naše države.

Preteklost v gosteh

FOTO: J. KOS

STOL ZA TITA - V Brežicah je od leta 1924 dalje imel svojo delavnico sedlar in tapetnik Radoslav Mrkša, rojen ob koncu prejšnjega stoletja. Med leti 1912 in 1915 se je izučil obrti in "preizkušnje prestal s prav dobrim uspehom" pri krškem mojstru Karlu Černetiču. Kot tapetarski mojster je leta 1930 prejel od Obrtniškega društva v Brežicah častno diplomo za lastne izdelke, razstavljene na obrtni razstavi v Brežicah. Mnogo kasneje, leta 1943, se je učil tapetništva in sedlarstva Janko Kos, ki je potem nekaj časa delal z mojstrom Mrkšo. Med leti 1953 in 1965 je Janko Kos delal kot tapetnik v Mizarski produktivni zadrugi v Krškem. Tapetniška dela je izpejal na mnogih pohištvnih kosih. Med številnimi njegovimi izdelki je tudi stol na sliki, ki so ga izdelali posebej za Tita in njegovo rezidenco Brdo pri Kranju. (Pripravila etnologinja Ivanka Počkar)

Iz Tadinovih rokopisov

Ginljiva jubezen med očetom in sinom - Izgled prekrasne ginljive ljubezni sina proti očetu in vice versa je Belec na Hudem. Do zadnjega hipa stregel mu je sam z vso skrbnostjo, po dnevi in po noči ga spraševal, kaj bi jel ali pil - očetu se je zdelo nemogoče biti brez njega, dolčas mu je bilo če je sin le na potrebo šel. Hotel mu je dati radi odlične ubogljivosti in ljubosrčnosti ne le grunt ampak mu je prikupil še 1/2 zraven. Često držala sta se dolgo objeta, v teh objemljajih ostal je oče vesel do zadnje minute. Zaspal je lahko, brez stoka, brez znamenja kake posebne bolečine.

Kradejo celo iz kozovcev - Iz kozovcev krasti ni bila še tod, kar ljudje vedo, navada, celo cigani se ih niso dotaknili (odštevši kak snop ovs). Ta kradeži zdí se ljudem naj groznejši. Pokazali so se prvi taki kradeži, naj pred pri Belcu na Hudem. Vzela sta mu dva tata čez 4 mernike koruze iz kozovca. Sum vseh leti na bršlinski bordel, ki je prodajal v mestu na trgu, če ravno se ve, da ni ne pridejal, ne kupil, ne naberačil. Občuteni strah je radi te hudobije zavladal; do zdaj bili so saj kozovci sveti, tatovi hodili so v hrame ali žitnice.

Oboji so se vabilu odzvali in spremenili proslavo v pravo slovensko narodno slavje. Napovedani prihod Sokolov je pri tamkajšnjih nemškutarjih vzbudil strah in eden izmed njih je rekel: "Dveh stvari se bojim najbolj: kolere in sokolov." Strah ni bil iz trete zvit. Dotedanji razvoj narodnega gibanja je bil počasn, poln oklevanja in kot tak ni vzbujal skrbi nemški strani, zlasti po letu 1863, ko so uspeli vsaj navidezno ukrotiti gimnazijo. Prihod Sokolov je utrdil hrbenico novomeškemu rodoljubom in jim dvignil glave. Zanos ob njihovem prihodu je čutili tudi v pozdravnem govoru namestnika državnega pravdnika Ludvika Ravnikarja: "Praznovaje 500 letnico novomeško se je pri tukajšnjih domoljubih želja zbudila, da bi stopila! Domoljubno srce nam bije v prsih in vede, da le takrat zmoremo rednoslovesnost slovenskega mesta obhajati, če se Slovenec Slovencu druží, smo izčistili želje naj bi vas bratje Sokoli s predrago nas navzočnostjo počastili, kajti nemogoče bi bilo samemu brez vaše domoljubne podpore dovršiti to česar si želimo. Nagib k temu je bil dvojen: radi bi namreč pokazali, da tudi na bregovih Krke Slovenci bivajo [...] tudi žalimo čitati v letniku našega mesta, da svečanost 500 letnice in prihod »Sokolovcev« bil je Novomestu rojstni dan novo narodnega gibanja."

Ideja o ustanovitvi Narodne čitalnice je dobila trdne temelje in 500-letnica ne bo ostala v spominu samo "zavoljo dobre pijače in obilne pojedine temveč za voljo tega, ker bo gotovo in mora biti mati narodnega preporeda prve dolenjske čitavnice."

Piškavo rodoljubje

S pojavom Narodne čitalnice je zgoraj omenjeni sloj dobil lastno organizacijo. V njej je začel iskati svojo idetinteto in drugačnost do obstoječega okolja "Casino Verein". To je bil dolgotrajen proces, poln oklevanja, cincanja, predvsem pa izogibanja radikalnim usmeritvam. Njegova stopnja razvoja se kaže v pogostosti uporabljanja slovenskega jezika kot

Matjaž Ternovec Društveno življenje v Novem mestu v obdobju 1865 do 1889

občevalnega. Menim, da je glavni pomen narodnih čitalnic v tem obdobju, da je v takih okoljih, ki so bila pravi "tip nemškutarskega gnezda" in kjer je vladala "birokracija", ki je "bila izključno nemškega mišljenja", začela preko njenega delovanja počasi, vendar vztrajno pridobivati tudi slovensčina svoj prostor, ki ji pripada. Vse prepogosto se je dogajalo, da so narodnjaki uporabljali slovensčino le ob posebnih priložnostih kot demonstracijo svoje nacionalne pripadnosti, medtem ko so se doma in na ulici pogovarjali nemško. Ne smemo pozabiti, da je ta prostor obklopovala nemščina kot statusni simbol nečesa boljšega, višjega že petsto let. V glavah Novomeščanov je bila ta simbolika trdno zasidrana in ljudje so ji izkazovali dolžno spoštovanje. Odkar so pomnili, je bilo tako. Na tem področju je čitalnica orala prvo ledino. Njeno oranje so otežkočali komunikacijska zaprtost Novega mesta, mentaliteta ljudi in močan nemški element, ki se je v svoji obrambi lahko zanašal tudi na tradicijo. Nemščina je kraljevala v vseh uradih, gimnaziji in celo na Kapitlju. "Z leve namreč ti duhovni oče z rudečim podvratnikom po nemški bere o Mariji [...] Da pač mati nebeška sliši in usmili se naših kapiteljskih duhovnov in razsvetli jim um, da bodo v svojem in nam vsem umevnem materinem jeziku zdihovali k tebi." Kajti "piškavo" je "domoljubje naših popov. Vse svoje uradne reči, vse dopise c. uradnim in večidel celo privatna pisma pišejo ti patrijoti [...] po nemški." Zato ni čudno, da so začele orati to ledino nove mlade sile, ki so praviloma prišle v Novo mesto iz drugih (naprednejših) okolij.

Tedanjo miselnost večine Novomeščanov je lepo

zapisal novomeški dopisnik leta 1866: "Materin jezik je bil marsikaterem strašilo in gledali so v njem le polom in prekucenijo. Kaj neki so - je moč v slovenskem jeziku, kaj povedati znanstveno." Posledica vsega tega je bila, da si je slovensčina le počasi utirala pot v vsakdanjo rabo. "Žalostno pa resnično je sicer razvada da jih je dosti, ki jim nemščine gladkeje teče od domače besede, pa pravlika bi menda vendarle ne bi bila žrtva, ako bi se prizadevali vsaj pri narodnih veseljah posluževali se narodnega jezika. Pri četvorki se je ukazovalo nemški. Vzajem si pogum in izrečem glasno: 'Mi ne razumemo nemški.' Eden od pesalcev mi odvrne: 'Če ne znate se pa naučite.' Tedaj nemščine se je treba naučiti, da se sme v čitalnico," je ogorčeno pisal novomeški dopisnik v Slovenski Narod leta 1869. Naslednje leto, "ko so sošli se čitalničarji bili na Trški gori prisegli so v slovenski, večidel pa v kranjski in nemški šprahi, ostati ali postati vedno zvesti sinovi Slovenije. Od takrat uteklo je že veliko vode, ali v mestu se ne zaznava še noben vspeh te slovenske prisege. Vse ropota po starem kolovozu." Nespremenjeno stanje je opisano v Slovenskem Narodu tudi v letu 1871, saj "se v naši čitalnici prerado nemški govori."

Povsem upravičeno nadaljuje: "No pa si še nekdo poganja za slovensko uradovanje čemu pa? Saj slovenskega jezika še v čitalnici noče trpeti, pa ga bomo v pisarnah." Posebno pozornost so novomeški dopisniki naklonili "gospodičnicem" in njihovem znanju slovensčine. Slednje so se zaradi slabe deklisake šole, kjer se uče "zlasti le po nemško in za nemško", neobiskovanja bukvarnice v Narodni čitalnici in premajhnega

sodelovanja pri čitalniških prireditvah naučile le toliko nemščine, da utegnjo "brezrazumno pri Tandlerju izposojevanah nemških romanov brati ter brez kakega pravopisa pisati nemško zaljubljeno pismo, da mora omikanega Slovenca biti groza, ako mu prilično taka germanizirana ljubeznivost pride v roke". Poleg tega novomeški noviški dopisnik leta 1877 poudarja, da imajo gospodične še drug dobiček iz teh nemških fabrikantov, namreč ta, "da se naučijo iz njih na pol nemščine, drugo polovico »ober« menda dobo iz konverzacije ali kje? [...] Omenim naj le tega ali onega narodnjaka, ki ima rodovino in se znabiti tudi ud čitalnic kako odgaja potomce svoje? Poklada jim duševno hrano iz nemških jatelj [...] le dvomil bi rad takeli so narodni le po eni strani, po drugi pa kjer bi mogli največ storiti za v prospeli narodnega prebujenja, delajo temu nasprotno."

Čitalnica središče narodnega življenja

Opozoriti pa moram, da se kljub delovanju narodnih društev v tem obdobju slovenski jezik in narodna zavest le počasi prebujata v zavest Novomeščanov (ne glede na spol). Plastičen oris tedanjega stanja nam lepo poda novomeški dopis v Slovenskem narodu (1881), ki velja za celotno obravnano obdobje: "Naše slovenske socialne in zasebne razmere, naše združene navade, naše individualne lasnosti so še take, da naše gibanje nima povsodi in vsakdar slovenskega značaja. Poglaviti madež je namreč ta, da vsi slovenski stanovni še premalo cenijo domačo knjigo, domač časnik, premalo podpirjo domačo literaturo, trgovska, obrtna in kmetiška podjetja. Tu vidimo intilignetnega Slovenca (da o malo omikanem kmetu ali tržanu ne govorimo), ki slovensčino ne poudarja, ki se po nepotrebnem poslužujejo nemščine v uradu, v družbi in doma."

Oddorniki Narodne čitalnice so se zavedali težavnega naloga, ki jih je čakala.

UAG A ZGODBA

MAGDA

ZGODBA PRIJATELJA

V naši družini je bilo pet otrok; imela sem starejšo in mlajšo sestro ter starejšega in mlajšega brata, torej sem bila sredinček. Poleg očeta je bil zame avtoriteta le še starejši brat. Njune besede so bile zame zakon. Najmlajša sestra je bila crkljanček in vedno je moralo biti vse po njenem, mlajši brat pa je bil zelo miren in molčec ter najbolj ubogljiv od vseh nas. Igral se je najraje sam in zelo rad je imel živali. Imel je govorno sapako in zdelo se nam je, da mama trpi zaradi tega in da ga ina zato še rajši. Omenila nam je, da je v času nosečnosti tega otroka med vojno prestala veliko strahu in da je to verjetno pustilo posledice. Za nesporazume, ki jih je imel s komerkoli v družini, je tekal po uteho k mami. Vedno je bila z njim zelo čuteča in ljubezniva. Oče ga je vedno jemal s seboj, kadar koli je šel na bližnje njive s kravami, vpreženimi v voz. Mami je pomagal, kadar je krmila svinje in kure. Ni pa pozabil izprostiti malo mleka za mačka in psa, kadar je mama prišla iz hleva s kablco mleka.

Domači pes Kastor je bil njegov veliki prijatelj. Bil je lep bel pes, bolj velik kot majhen in čisto drugačen od ostalih vaških ščenotov. Ko ga je pred domačo hišo povozil avto, ga je brat položil v samokolnico in jokal. Bratova žalost je ganila tudi naju s sestro. Odsli sva v mamin vrt in potrgali, kar je takrat cvetelo v njem, in z

rozami pokrili Kastorja. Prav dobro se spominjam rdečih cvetov rogin, ki so bile takrat v polnem cvetju. Mami sem predlagala, da bi naročili zvonjenje v cerkvi. Zdrnila se je, stisnila smeh med ustnicami in rekla, da zvonil je kadar umrje človek. Še dobro, da nisva v tej zmeđi prej oddirjali k župniku kot k mami. Verjetno bi ga ob najini želji zadela kap. Najina naloga je bila tudi obvestiti o nesrečnem dogodku sosedove otroke s povabilom, da pridejo pogledat našega mrliča. Mimo je prišla tudi soseda Tončka in videla našo žalost. Slišala sem jo, ko je rekla moji mami: "Veš, ko sem videla, kako hudo je tvojemu malemu za živalco, sem si še jaz obrisala solzo. Ubogi otrok, kako trpi. Dajte mu čimprej priskrbeti drugega psa, saj ti bo drugače otrok od žalosti še zbolel."

Oče je odigral vlogo pogrebca. Skopal je dovolj globoko jamo in odpeljal samokolnico s psom. Otroci smo se drenjali za njim. Ko smo prišli do jame zadaj na vrtu, ga je položil vanjo in zagrenil z lopato. Grobek smo pokrili s cvetjem. Na paličico, ki jo je oče zasadil poleg svežega grobka, je z risalnim žebličkom pridrnil listek, na katerega je brat z okorno pisavo prvošolčka napisal: "Tu počiva moj Kastor". "Ne bodite žalostni, jutri bom šel po drugega psa," nam je rekel, da bi nas potolažil. Bil je resen, na njegovem obrazu sem videla, da je tudi njemu hudo.

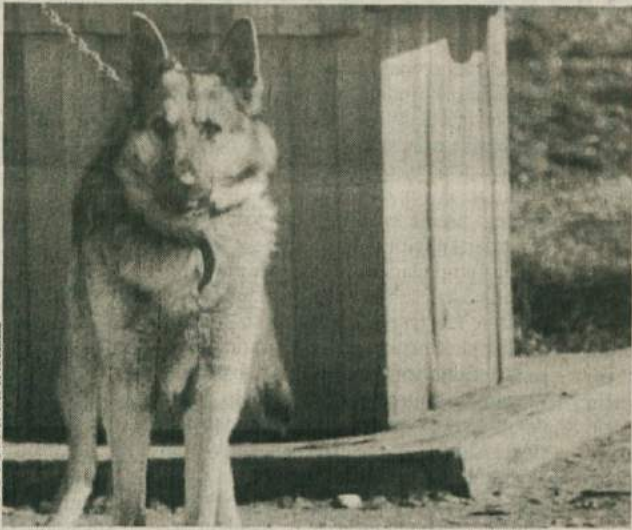

FOTO: M. MARKELJ

KNJIŽNA POLICA

Krajevni leksikon Slovenije

Slovenci imamo dolgo tradicijo opisovanja naših naselij, saj smo z Valvasorjevo Slavjo med drugim dobili prednika kasnejših krajevnih leksikonov, kot sta Leksikon Dravske banovine in po vojni izdani Krajevni leksikon Slovenije. V nekaj desetletjih sta se podoba naših krajev in življenje v njih možno spremenila in mnogi podatki, zapisani v zadnjem krajevem leksikonu, niso bili več točni. V založbi DZS so se zato že od leta 1991 pripravljali na izdajo novega krajevnega leksikona, zajetna knjiga velikega formata pa je nedolgo tega tudi že izšla.

Krajevni leksikon Slovenije je za razliko od prejšnjih natisnen v eni sami knjigi. Kot nekakšen dodatek je DZS primaknila še drobnejšo knjigo Mali atlas Slovenije z opisom naravne geografske regionalizacije naše države, s fizično in politično karto Evrope, značilnimi statističnimi podatki o Sloveniji (vrhovi, jame, reke...), z grbi na avtomobilskih oznakah ter več zemljevidi. Sam krajevni leksikon prinaša na 640 velikih straneh opise 5.981 naselij na slovenskem ozemlju, ob tem pa še 41 zemljevidov, prek 500 barvnih fotografij in obilje statističnih podatkov. Pri pripravi leksikona je sodelovalo več kot 80 avtorjev, številne niti pa so držali v rokah uredniki Milan Orožen Adamič, Drago Perko in Drago Kladič.

Leksikon uvajajo temeljiti strokovni prispevki o bistvenih značilnosti naselij in oblikah poselitve v Sloveniji, s sliko in besedo so pojasnjeni nekateri najpomembnejši pojmi in skupne značilnosti slovenskih naselij, nato so prikazane še poglobljene oblike podeželskih in mestnih naselij. Sledi zemljevid z označenimi 94 naravno-geografskimi regijami Slovenije in nato več zemljevidov z vsemi naselji, ki uradno veljajo za samostojna na ozemlju Slovenije.

Osrednji del leksikona prinaša opise in slike naselij, razporejenih po abecednem vrstnem redu od naselja Abitanti v Slovenski Istri do suhokrajinske vasi Zvirče. Naselja so predstavljena z uradnim imenom, s podatkom kateri stari in sedaj novi občini pripadajo, nato so nanizani podatki o geografskih koordinatah, o imenu naselja v sklonih, o privedniških oblikah in poimenovanju prebivalcev, o nadmorski višini, številu prebivalcev (popis iz leta 1991); sledi opis glavnih značilnosti naselja s kratkim zgodovinskim orisom ter z drugimi zanimivi podatki. Na koncu so navedeni najbolj znani Slovenci, ki so se v določenem naselju rodili, v njem delovali ali umrli. Številne druge podatke najdemo še v preglednicah, ki

sledijo opisu in zavzemajo skoraj sto strani. Iz njih lahko razberete vse mogoče, od števila prebivalcev v različnih obdobjih, povprečne rasti in deleža otrok do zaposlenosti po sektorjih, zvemo, če ima kraj muzej, če je sedež občine itd. Pomembno dopolnilo podatkom in opisom je bogato slikovno gradivo, kar smo v prejšnjih krajevnih leksikonih pogrešali. Sliko je predstavljeno vsako naselje z več kot 1000 prebivalci in še precej manjših.

Lahko rečemo, da smo z novim krajevnim leksikonom dobili še eno temeljno delo o naši državi, ki ga lahko postavimo ob Enciklopedijo Slovenije, Slovar slovenskega knjižnega jezika, Zgodovino Slovencev, in podobna dela.

MILAN MARKELJ

Sv. Hildegarda zdravi

Med knjigami, ki se ukvarjajo z zdravljenjem na ta ali oni način - prav res jih ni malo - se je pojavilo dokaj nenavadno delo SVETA HILDEGARDA ZDRAVI, ki bo pritegnilo tudi tiste bralce, ki knjig z recepti "pozdravi se sam" sicer ne berejo, saj gre za knjigo, v kateri je prvič v slovensčini predstavljen delček iz opusa znamenite benediktinske redovnice sv. Hildegarde iz 12. stoletja. Svetnica, ki se ponaša s pomembnimi dosežki v teologiji, cerkveni politiki, stavbarstvu, poeziji, dramatik in glasbi, je bila deležna razodeti skrivnosti stvarstva in notranjosti človeka, iz katerih je oblikovala razumevanje vsega obstoječega kot med seboj povezanega in součinkujočega. Iz takega razumevanja je izhajalo tudi njeno zdravilstvo, ki ga danes označujejo kot celostno terapijo. Človek je splet telesa, duše in duha, telesno, duševno in duhovno se v njem prepleta in je v medsebojnem učinkovanju, zato je v skrbi za zdravje treba skrbeti za skladnost vseh treh plasti. Danes bi rekli popolnoma v skladu s sv. Hildegardo: zdravo okolje in pravilna prehrana za telo, pozitivno čustvovanje in razmišljanje za dušo in uravnotežen odnos do kozmosa in stvarnika za duhovno polnost.

Ker se je v današnjem svetu, ki ima precej znamenj civilizacijske krize, ponovno zbudilo zanimanje za zapuščeno sv. Hildegardo, je nemški zdravilec Reinhard Schiller zbral njene izvorne nasvete in recepte ter jih objavil v knjigi, ki ji je dodal uvodna pojasnila o Hildegardinem zdravilstvu. V slovenskem prevodu knjige, za izid katerega je poskrbela založba Vale-Novak, je prevajalka Lidija Sajje priložila še uvodno besedo Kdo je sv. Hildegarda.

MILAN MARKELJ

Ne silite nas jemati pravico v svoje roke!

Pismo predsedniku Državnega zbora Jožetu Školcu

Kmetje, lastniki razlaščenega premoženja iz Sentejneja na Dolenjskem, se obračamo na Vas kot predsednika Državnega zbora (DZ), da bi pospešili vračanje naše nacionalizirane zemlje.

Pred štirimi leti smo vložili z vsemi potrebnimi dokumenti prošnjo za vrnitev nacionaliziranega premoženja po zakonu o denacionalizaciji na tedanji občini Novo mesto. Prepričani smo bili, da bo to v naši demokratični in pravni državi hitro rešeno, vendar se je vse začelo brez potrebe zapletati in imamo vtis, da je bila komisija bolj naklonjena zadrugi kot nam, upravičenim razlaščenim, zato nam zemlje še do danes niso vrnili. Za nas nerazumno pa je dejstvo, da so dobili nazaj tudi od zadruge na primer cerkev ter nekateri veleposestniki, kateri živijo izven naše države, že pravno vrnjeno premoženje, kljub temu da so vložili zahteve za vračilo pol leta kasneje od nas.

V novonastali situaciji - glede na to, da je občina Novo mesto razpadla na tri občine, ena izmed njih je tudi občina Sentejnec - se bodo vse stvari v zvezi z denacionalizacijo še vedno reševale na upravni enoti v Novem mestu. Kmetje zahtevamo, da se nam čimprej vrne naša zemlja v last in posest. To neurejeno stanje sili razlaščence v nasilna dejanja, kot je oranje svojih nekdanjih parcel, še posebno v sedanjem času, ko se lastninijo podjetja in zadruga in ko krade vsak, kdor more. Oranja in podobnih dejanj se poslužujemo izključno zaradi neizvajanja zakona o denacionalizaciji. Opozarjamo Vas, da bomo v primeru nadaljnjega zavlačevanja vračanja našega premoženja primorani ponovno vzeti pravico v svoje roke in zaorati vso našo zemljo oz. uporabiti vsa pravna sredstva vključno z zaporo nekaterih pomembnih cest v okolici Sentejneja in Novega mesta.

Prosimo Vas, da nam kot predsednik DZ pomagate rešiti ta pereči problem, ki se vleče kot jara kača že štiri leta, tako da pomo svojemu zjeto zopet dobili v last in posest. Sentejnec, 12.7.1995

Za razlaščence
JOŽE RANGUS
Drama 13
68310 Sentejnec

Z avtobusom na izlet!

Znana sta že dva potnika več za jesenski avtobusni izlet naročnikov Dolenjskega lista. Tokrat je računalnik izbral najprej med naročniki, ki so se na Dolenjski list naročili leta 1984, na izlet pa bo šla Marija Šušek iz Vidmarjeve 11 v Novem mestu; nato so se za izletniško povabilo potegovali naročniki iz 1985. leta, sreča pa je bila na strani Jožeta Brudarja, K Roku 25, p. Novo mesto.

Toliko potnikov kot za avtobus Dolenjskega lista je žreb že izbral tudi za avtobus, ki bo jeseni popeljal na izlet poslušalce novomeškega radia Studio D. Nazadnje sta imela srečo naslednja reševalca nagradnega Brezov log, p. Novo mesto in Karmelo Škušek iz Šmarjeških Toplic 86, p. Šmarješke Toplice.

JOŽE ŠOŠE MARIJA JEREB	PETER DEKLAN CIRIL BERETIC	VINKO GORJEN JOZEF JERMAN	IVAN VOJK ANTON RADESEK	ALOJZ PAVLIN MARIJA TOMC	MARTIN ZORC R. LILJ STRE GAR	IVAN ARIH ANGELA SIMONČIC	FRANČ GORLOB VIDA PAVLOVIC	SAŠE PRAZNIK Terezija Klarič	FRANČ PLANTAN STANE AVSEC
JOŽE GORBIK ALOJZ SAŠE	JOŽE ZUPANČIČ GL STEL BOBIČ	ANTON AVSEC JOŽE SEĐI AR	ANICA KLEPEC LILJAVI MARTIČ	ANTON PLILT Terezija MOLAN	VERICA TOMISE VLJIM VOLJ	MARTIN CERKL S OLGA VANI	MARIJA ŠAŠEK JOŽE BRUDAR		

St. 29 (2397), 20. julija 1995

“V hudi poletni vročini prosimo za vodo in senco!”

Tega nam živali ne morejo sporočiti in tako so - žal - odvisne od nas. Vemo, da so prevozi živine v tovornjakih po žgočem soncu na razbeljenih asfaltnih cestah pravi potujoči krematoriji; vemo, da je v zadnjih dneh grozljivo umirala živina pred mnogimi slovenskimi klavnicami zaradi stavke delavcev. Trpela je obnemogla, ranjena živina, ki je bila med transportom poškodovana in je v mukah čakala tudi več dni na prisilni zakol.

Tu je premalo prostora, da bi navajali vsakodnevne dokaze, koliko trpljenja morajo prenašati živali zaradi hude vročine. Zlasti zapostavljeni so psi čuvaji, od rojstva do smrti priklenjeni na (tudi prekratki!) verigah, izpostavljeni žgočemu soncu in brez pitne vode. Po Sloveniji je vse polno vrtničkarjev, ki imajo pse čuvaje nameščene pri svojih kolibah, ali pa kmetov, ki jim psi čuvaji kar pod milim nebom čuvajo poljske pridelke; malokdo pa pomisli, da psi v suhem in pregremem zraku potrebujejo mnogo pitne vode.

KDO LAHKO POMAGA? Vsi ustvarjalci tiskanih in elektronskih medijev. Kot primer vzemimo “Radio Slovenija”, čigar izvajalci ob koncu jutranjega programa dobrohotno opozarjajo poslušalce, naj dobro prezračijo in ohladijo svoje automobile, preden sedejo vanje, sebi pa naj privoščijo obilo hladne osvežitne pijače...

Kaj bi stalo napovedovalca, ko bi dodal stavek: “Pa ne pozabite živali, dajte jim vode in sence!” Društvo proti mučenju živali Slovenije

JOŽE KASTELIC, ŠE NA MNOGA LETA!

SEVNICA - Društvo nekadilcev Sevnica iz vsega srca čestita Jožetu Kastelcu za visoki jubilej - 88 let, ki ga je pred kratkim praznoval. In mu želi še veliko let klenega zdravlja v krogu njegovih najdražjih in tudi lovcev ter nekadilcev. Člani društva so veseli njegove glasne izjave, da ni nikoli kadil, menijo pa tudi, da je to prispevek k odpravi škodljive razvade kajenja. Veseli bodo, če se jim kaj oglasi na naslov: Trg svobode 14, Sevnica.

NA PUGLEDU PO 54 LETIH - Člani župnijskega sveta župnije Stara Cerkev so sklenili obnoviti žegnanja pri tistih nekdanjih cerkvah, kjer so še ostale ruševine. Med vojno in po njej je bilo tu uničenih 10 cerkva in še več kapelic in križev, tako da sta ostali le še ruševini cerkva v Trnovcu in na Pugledu. V Trnovcu smo se zbrali in imeli sveto mašo za nekdanje vaščane v nedeljo, 18. junija, na Pugledu pa v nedeljo, 9. julija, obakrat nas je bilo približno 40. Obe cerkvi sta bili zaraščeni z drevjem, tako da je bilo prej potrebno čiščenje in priprava prostora za oltar in ljudi. Po 45 letih se na teh krajih ponovno oglasila molitev rožnega venca, cerkvena pesem in mašnikova beseda. Po končani maši smo imeli pravo vaško žegnanje z malico, nekateri pa so tudi zapeli (na sliki pred ruševinami na Pugledu). Bilo je lepo in obljubili smo si, da bomo sem prihajali vsako leto. (C.N.)

PROTI OŽIVLJANJU POLICIJSKE DRŽAVE

Spoštovani gospodje Kučan, dr. Drnovšek, Školc in Šter!

Moje navdušenje po prihodu v Slovenijo koncem junija z namenom, da se naša družina za stalno vrne v domovino, je danes skalil dogodek, ki me sili k razmišljanju o tem, kaj je postala samostojna Slovenija, ki smo si jo kanadski Slovenci tako želeli. Kanada je bila po zaslugi tamkaj živčilih rodoljubov prva izvenevropska država, ki je Slovenijo formalno priznala.

Ko sem danes preko ceste z video kamero smenjal stavbo slovenskega parlamenta, me je ustavil in legitimiral policist, češ da ga zanima, kdo sem in zakaj snemam. To se mi med mojimi številnimi potovanji po državah Evrope in Amerike še ni zgodilo. Zato se bojim, da demokratična Slovenija ponovno postaja policijska država.

LEANDER ŠKOF

Prvi vodja slovenskega informacijskega centra v Kanadi in tajnik Kanadskega Slovenskega kongresa

ŠOLA V NARAVI - Tako se je od 24. do 30. maja imelo 53 učencev 4.c in 4.d razreda OŠ Šmihel ter Birčne vasi v šoli v naravi v Krkinem zdravilišču v Strunjanu. Učenje v naravi je bilo veliko bolj prijetno kot običajno, mladi pa so veliko izvedeli o pridobivanju morske soli, o obmorskih rastlinah in živalih, zlasti školjk in polžev, ugotovljali so težnost in plavnost vode, ogledali pa so si tudi Piran in njegove znamenitosti (akvarij, mestno obzidje...). Novo znanje so malo za šalo malo zares pokazali v Veseli šoli - Strunjan 1995. Večere so popestrili z modno revijo, plesi in humorjem. Učenci so ob zaključku šole v naravi dobili diplome, izšlo pa je tudi glasilo. Ta teden se v Strunjanu zabavajo učenci 4.a in 4.b razreda OŠ Šmihel. (Irena Hlača)

Ustavite fašizem!

Kar se dogaja danes pri nas, ima lahko usodne posledice, če ne bomo pravočasno ustavili tega razvoja, ki gre vedno jasneje v smeri fašizma kot najhujšega nasprotnika demokracije. Prav v trenutku, ko smo praznovali 50. obletnico zmage nad fašizmom, smo hkrati ob praznovanju obletnice osamosvojitve, ob dnevu državnosti v Ljubljani, bili pričedoj najizrazitejšemu nastopu fašistoidnih sil.

Res je, da je to bil samo najizrazitejši nastop teh sil, ki je bil tudi formalno podoben nastopom fašističnih in nacističnih voditeljev, posebno Adolfa Hitlerja v najbolj mračnih letih evropske zgodovine, a že dolgo smo lahko slutili, da bo do tega prej ali slej prišlo. In zgodilo se je, hvala bogu še pravočasno, kot resno opozorilo, ki se ga morajo posebej zavedati stranke na oblasti, da ne bodo s svojim odločanjem ustvarjale razmer, v katerih nujno uspeva fašizem “kot edina rešitev” iz nevzdržnega položaja. Nekečo smo se tako odločno uprl srbskemu “mitingu resnice” v Ljubljani, sedaj pa smo doživeli lasten miting resnice. Pa se tako ponosno nekateri trkajo po prsih, češ da smo Slovenci vendar Evropejci in ne Balkanci. Kaj pa so dokazali “mitingaši” v Ljubljani 26.6.1995?

Do tega izbruha fašizma seveda ni prišlo naenkrat. Pripravljali se je že dolgo. Pomislimo samo na tisto nenehno govorenje nekaterih vidnih politikov, češ da bo pri nas demokracija šele takrat, ko bodo oni prišli na oblast, da je današnja volja ljudi, ki se je pokazala jasno na zadnjih volitvah, še vedno odsev delovanja “udbomafije”, komunistov itn. Torej: demokracija, to sem jaz. In ni prav nič čudno, da tako govorniki pristihi tistih strankarskih voditeljev, ki sta na “mitingu resnice” 26.6.1995 jasno pokazala, kaj hočeta, voditelj SKD in seveda SDSS. Zadnji se tudi ni sramoval pomenati nacističnega vodje v formalnem pogledu svojega nastopa. Ne vem, ali se je potrdila teorija o “arhetipih” ali kaj drugega, saj omenjeni “vodja” ni doživel nastopov Adolfa, čeprav je izpadel kot njegov zvesti posnemovalec že na zunaj, kaj šele, če pomislimo na vsebinsko demagoško plat njegovega nastopa. Človek bi se ob tem prizoru samo pomilovalno nasmehnil, če ne bi pomislil, da je prav takšna reakcija na Hitlerjeve nastope v inozemstvu nekoč bila usodna za vso Evropo, da, ves svet. Pomisliti moramo tudi na nenehno blatenje vseh, ki danes nosijo odgovornost za našo državo, in hkrati prikazovanje drugih, ki niso na oblasti, kot povsem brezmadežnih in edinih resničnih rešiteljev. Goto-vo je treba priznati, da je kritika večkrat upravičena in je nujno potrebna, toda hkrati sebi in “svoje” razglašati kot brezmadežne in edine “odrešeniške” je vendar preveč jasno, za kaj v resnici gre. Tako pač ravna ljudje, ki so obsedeni z oblastjo in so pripravljani storiti vse, da se oblasti polastijo. Tudi to je bila metoda fašistov in še posebej nacistov.

Cerkniško “morje”

Zaradi obilnih padavin je letos Cerkniško jezero večje in še bolj vabljivo

Vse več je tistih, ki iščejo mir in ugodje kopanja ob rekah in jezerih. Tako je tudi ob Cerkniškem jezeru, ki je letos spričo obilnih padavin pravo morje. Ob njem sicer ni značilne gneče, ki jo doživljamo na morju, saj se tisoči, ki prihajajo na jezero, dobesedno porazgube na nekaj deset kilometrov dolgi obali. Plitvine so že primerno tople in pravi raj za otroke in neplavalce. Ugodni vetrovi, ki so značilni za to jezero, pa dajejo obilo užitkov deskarjem in lastnikom drugih plovil, ki dajejo jezeru posebno podo-
bo. Torej; če vas ne mika naporna vožnja proti morju, je tu jezero in tudi okolica je polna zanimivosti! Tik nad jezerom na gori, ki ji domačini pravijo coprniska Slivnica, je prijetno domovanje in postrežba. Morda velja omeniti Krpanovo galerijo v Cerknici. V neposredni bližini jezera je naravni park Rakov Škocijan pa znamenita Križna jama in nad njo romarsko svetišče, nedaleč stran je znameniti grad Snežnik.
Obiskovalci bodo prijetno presenečeni. To velja zlasti za Dolenjce, če se bodo vračali preko Loškega potoka, kjer bodo dan zaključili s partijo tenisa ali se morda povzpeli na znameniti turški Tabor. Če bodo nekoliko skrenili iz ustaljenih poti, bodo zavili v čudovite kanjone reke Čabranke in Kolpe in se preko Kočevja vračali po lepi cesti proti Novemu mestu.

A. KOŠMERL

DOLENJSKE TOPLICE POSTAJAJO ŽABJAK?

V Dolenjskem listu sem prebral, kako Komunalna redno odvažna odpadke, v bližini Dolenjskih Toplic pa je že več kot mesec dni pravi Žabjak. Ne vem, kaj si o tem mislijo gostje iz zdravilišča. Ljudje iz bližnje in daljne okolice vozijo razno navlakno in tako se je ob prometni cesti Dolenjske Toplice - Podhosta nabrala prava nesnaga, ki je sramota za ta turistični kraj. O tem se lahko prepriča tudi vaš novinar, ki bi imel kaj videti in naslikati.

Dr. VEKOSLAV GRMIČ
naslovni škof

Oče in mati sta nas naučila govoriti, ljudje molčati. (Češki pregovor)

Človek je toliko vreden, kolikor naredi iz sebe. (Italijanski pregovor)

T.J. Dolenjske Toplice

Če bi se kdo samo dotaknil ljubljenskega vodje!

Ob očitku, da je JJ fašist

Ljubljanska proslava ob dnevu državnosti je pokazala pravo politično razpoloženje večine Slovencev. Deklarativne, politično enostranske, dolgočasne in utrujajoče proslave na državni ravni je tokrat zamenjal povsem drugačen dogodek, ki ga je težko opisati. V očeh preprostih delavcev in mater s svojimi otroki v naročjih je bilo opaziti vznepenost in ganjenost do solz. Preprosti slovenski ljudje so začutili in jasno pokazali, kdo je resnično na njihovi strani, kdo je njihov pravi voditelj.

Besede Janeza Janše, da Slovenije ne damo, so v bistvu le besede in zahteve vsega zavednega slovenskega ljudstva; to je le logičen in odločen sklep, če želimo resnično ostati še naprej država Slovenija. Seveda se je te odločnosti ustrašila liberalnokomunistična oblast, ki nas še vedno želi potisniti v nekakšno jugoslovansko konfederacijo oziroma kar prodati Srbom. Največji nasprotniki pripravlenosti Slovencev, da želimo živeti na svoji samostojni poti, so pravi tisti ljudje oziroma politiki, ki so bili pred petimi leti izraziti nasprotniki slovenske osamosvojitve.

Koliko sovrašтва goji levoliberalni blok do narodno zavednih Slovencev, je pokazala lažna “slovenska Antigona”, ga. Spomenka Hribar v TV žarišču 4. julija. Očitki, da je Janez Janša fašist (potemtakem so fašisti tudi tisti, ki soglašajo z njim) pričajo, da je pri nas politično stanje zelo resno. Komunistična tradicija je znana: najprej diskreditacije, potem likvidacije. Te genocidne izkušnje se prav lahko

ponovijo tudi danes. Zato je Janez Janša v nevarnosti in z njim ves zavedni slovenski narod.

Še nedolgo tega smo verjeli, da na Dolenjskem uspejajo predvsem cvček, krompir in krčanski demokrati, zdaj pa vidim, da tam raste tudi zagnan in nevaren borec za pravico, Janez Janša, ki ljudi maže s krvjo, se pravi, da jih obremenjuje z gentilno krivdo... (Vlado Miheľjak)

V zgodovini slovenskega naroda pa so zabeležene tudi drugačne izkušnje. 27. junija 1991, ko je Slovenija slo za biti ali ne biti, se je liberalnokomunistična naveza “podelala v hlače”. Kar nekaj vodilnih levo usmerjenih protagonistov se je poskrilo ali pobegnilo v tujino. Tako so jasno pokazali, koliko jim je mar slovenski narod. To slovenski delavci, kmetje, matere, študentje dobro vedo. Vedno tudi, kaj jim je storiti, če se bo katerakoli roka le dotaknila zaveznika slovenskega naroda - Janeza Janša.

IVE A. STANIČ
Kočevska Reka

ZAKAJ NE JEM MESA

Že od nekdanje sem odstopal od povprečja, tak sem se sedaj in tudi bom. Seveda s tem še nisem povedal nič, saj smo vsi drugačni. Pred pol leta se je moje življenje začelo korenito spreminjati. Bral sem o mesu, ki žre ljudi, in takoj sem ga hotel prenehati jesti. Kmalu sem preštudiral še knjigo Helmuta Wandmackerja “Hočeš biti zdrav? Proc s kuhinjskim loncem!” Začutil sem, da sem na pravi poti, vendar sem bil še preveč zasvojen z mesom in kuhano hrano. Obiskoval sem tudi predavanja dr. Franceta Susmana in začutil prisotnost Boga v vseh svoji biti ter spoznal, da je na svetu toliko tragedij zaradi ubijanja vsega živega... Ko se bo končalo ubijanje, se bo na zemljo spet vrnil raj in spet bo povezan začetek s koncem.

FRANC LEMEŽ

Na izlet vas bosta peljala Dolenjski list in Studio D

z naročniki na izlet s poslušalci na izlet

JOŽE ŠOŠE MARIJA JEREB	PETER DEKLAN CIRIL BERETIC	VINKO GORJEN JOZEF JERMAN	IVAN VOJK ANTON RADESEK	ALOJZ PAVLIN MARIJA TOMC	MARTIN ZORC R. LILJ STRE GAR	IVAN ARIH ANGELA SIMONČIC	FRANČ GORLOB VIDA PAVLOVIC	SAŠE PRAZNIK Terezija Klarič	FRANČ PLANTAN STANE AVSEC
JOŽE GORBIK ALOJZ SAŠE	JOŽE ZUPANČIČ GL STEL BOBIČ	ANTON AVSEC JOŽE SEĐI AR	ANICA KLEPEC LILJAVI MARTIČ	ANTON PLILT Terezija MOLAN	VERICA TOMISE VLJIM VOLJ	MARTIN CERKL S OLGA VANI	MARIJA ŠAŠEK JOŽE BRUDAR		

SELKA STANIŠA MARIJA KLJENK	ZVONKO STARIHA ZDENKO BRAJKOVIČ	ROZALJHA LESNIČ TONI STARIČ	STANE FRELICH ANICA MOŽI	MARIJA GAZVODA ELI SELAK	MILENA ŽILJUR EMILIJU ŽUPANČIČ	MARTA FRANKO JOŽE NOVAK	JOŽE KOLENC VIDA LUZAR	DARINKA BOBNAR MARIJA VOJK	MARTA SENCIA LOJZE VERJEC
DAVID SISIČ EVA LAVRIH	IVANKA ANDROJČ ANDREJA JEVIČKAR	ANI JARČ JOJICA BORN	IVANKA JORDAN RUFKO GOLOB	MARIJA FUR SOPHIA STIPANOVIC	JULKA LAVRIH MARTIN TOMAZIN	NIKA LAVRIH JOJICA MIŠKAR	ANDREJ STEPEČ KAROLINA SKUSLIK		

Odgovori in popravki po § 9...

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravljanje objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke bomo poslej objavljali pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa bodo opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne bomo objavili prispevka, ki bo napisan žaljivo in z namenom zaničevanja, ali če bo nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanaša (13. člen).

Ivan Cankar na nočni seji

Dol. list št. 28, 13. julija

V Dolenjskem listu z dne 13. julija novinar Andrej Bartelj svoj prispevek o seji mestnega sveta poseveča predvsem denacionalizaciji. Na druge daljše razprave ne opozarja. Ena od teh je bila o predlogu, da se ustanovi komisija za raziskavo pobjev, pravno dvomljivih procesov in drugih podobnih nepravilnosti, o kateri ni niti besede. Ob predlogu, da občina vrne razlaščenec, kar je občinskega, namenoma ne pojasni, da je občina že pred leti po sprejemu Zakona o denacionalizaciji izjavila, da bo vrnila, kar je občinskega. S tem je seznanjeno tudi Združenje razlaščenih. Zanimivo je, da je v časopis vrnil mojo zadevo za denacionalizacijo nepremičnin, ki pa sploh ni bila predmet te seje, in kar priporoča odškodnino za odvzeto. Gospod novinar se dela, kot da ne ve, da sklad ne izplačuje odškodnin, pa tudi država se izogiba jamstvu. Tudi sporočilo ministrstva, ki ga omenja, je malce drugačno.

G. novinarja očitno moti, da so seje odprte in dostopne občanom. Ko je opazil, da na hodniku sin prebira MAG, je zatem prišel s svetnikom g. B. Dularjem in se skrila na hodniku za vogal, da ne bi bilo kaj slišati. Kajne, čudno, da tega ni napisal.

Na vprašanje, kaj bi rekel Ivan Cankar, pa tole: "Vrniti ukraden!"

Novinarju g. Bartlju predlagam, naj se ne vrti po željah drugih v zasebne denacionalizacijske postopke slovenskih razlaščenec. Raje naj da sam svoje nepremičnine in premičnine takoj v sklade (lahko tudi v odškodninski sklad), saj so družbene potrebe (nekoč splošni interes) vedno zelo velike, taka častivredna dejanja pa izredno redka.

OLGA JULIJANA PEČAR
Glavni trg 21
Novo mesto

strani, ki nepoučenim prikaže dejansko situacijo v povsem drugi luči. Postavljamo si resno vprašanje, ali si je to očitno hoteno manipulacijo novinarika privoščila v povezavi z nedavno javno zapisano tiho grožnjo svetniku Mužarju, češ da ne ve, komu tako pisanje koristi, ve pa, komu škodi. Če je tako, potem je takšno ravnanje novinarka daleč od moralnih norm novinarskega kodeksa, zato ne more ostati neopaženo pri načeloma neprizadetih bralcih.

V demantiranju njenega pisanja prizadeti svetniki spodaj podpisanih opozicijskih strank javno navajamo zgolj dejstva, ki govorijo sama zase, pravo sliko o točnosti pisanja novinarika pa naj si potem vsak bralec ustvari sam.

Zakon o delovnih razmerjih kot splošni predpis res ne pozna vršila dolžnosti, ga pa povsem jasno predvideva in opredeljuje zakon o zavodih (UL RS št. 12/91 z dne 22.3.1991), ki kot specialni predpis za področje izobraževanja v svojem 37. členu v drugem stavku dobesedno določa: "Za čas do imenovanja direktorja na podlagi javnega razpisa se imenuje vršilec dolžnosti direktorja (v.d.), vendar najdalj za eno leto."

Isti zakon v svojem 32. členu določa obvezno soglasje ustanovitelja, v tem primeru občine, k imenovanju in razrešitvi direktorja. Ministrstvo za šolstvo in šport pa v svojem dopisu, ki je bil tudi predmet preverjanja s strani ustreznih komisij sveta občine kot ustanovitelja, isto soglasje zahteva tudi za vršilca dolžnosti direktorja oz. ravnatelja.

Kar pa se tiče glasovanja in sklenitve svetnikov o neizdaji soglasja, moramo vsi tisti, ki smo glasovali za soglasje, v nasprotju z netočnim poročilom novinarka, poudariti, da je bil izid glasovanja od 11 prisotnih svetnikov opozicijskih strank (SLS, SKD in SDSS); natanko 11 proti soglasju in od 7 prisotnih svetnikov opozicijskih strank (DeSUS, LDS, ZLSD) natanko 7 glasov za soglasje k imenovanju vršilca dolžnosti ravnatelja. Za nepoučene naj povemo, da je bilo glasovanje povsem politično, in ne strokovno, ter poskus discipliniranja svetnika LDS, ki je v svojem dosedanjem javnem delu izrekel veliko povsem umestnih pripomb na delo sedanje vladajoče strukture v občini Črnomelj.

Na koncu odgovora naj poudarimo, da novinarka Mirjam Bezek-Jakše s takšnim načinom pisanja v bistvu povsem neupravičeno škodi ugledu in delu imenovanih opozicijskih strank v očitno korist vladajoče koalicije, kar pomeni njeno za široko javnost nesprejemljivo pristranskost.

Klub občinskih svetnikov LDS in DeSUS občine Črnomelj za: VIDA ADLEŠIČ

O proračunu se je svet razživel

Dol. list št. 27, 6. julija

Da so šole v občini Trebnje razpisne, takšno sodbo o osnovnih šolah v občini Trebnje je zapisal novinar v 27. številki Dolenjskega lista. Na sestanku ravnateljev osnovnih šol in drugih zavodov, ki ga je sklical župan občine g. Ciril Pungartner, sem spoznal, da je novinar s seje sveta občine 30. junija kar objektivno poročal.

Trdim, da je bila zlasti nekvalificirana javnost s takšno oceno poslovanja osnovnih šol zavadena, ker je izrečena brez analize poslovanja osnovnih šol, čeprav za to obstajajo dokumenti, kot so zaključni računi in poslovna poročila šol.

Skupščina občine Trebnje v vseh štirih letih ni niti enkrat obravnavala poslovanja osnovnih šol niti njene materialne problematike. Tako so se nerešena vprašanja kopičila. V letošnjem proračunu se zato kažejo v indeksu 115, kar svet občine odklanja.

Moj namen ni javnosti razgrinjati materialnega položaja osnovnih šol, ker ima vsaka šola drugačne težave, niti se jih ne da opisati v nekaj stavkih. Ne morem tudi očitati svetu občine, da življenja in dela sodobne osnovne šole ne pozna, ker je šele na začetku svojega mandata. Škual bom dokazati, da se šolstvo ne obnaša razpisniško.

V zadnjih dveh desetletjih smo v občini Trebnje zgradili primeren šolski prostor. Minimalne amortizacije šolskih zgradb ni bilo ali pa se je porabila za gradnjo novih šol, ne pa za vzdrževanje objektov. Amortizacija opreme že dolga leta znaša 30%, kar ne zadošča za zamenjavo dotrajane opreme. Na področju učne tehnologije, zlasti računalništva, smo v velikem zaostanku.

Podružnične šole nam je z veliko muko in dopovedovanjem le uspešno obnoviti. Osnovno šolo v vsebinskem in didaktičnem pogledu prenavljamo že nekaj let brez posebnih finančnih sredstev. V prvi polovici letošnjega leta je imelo več šol blokirane račune. Tako je bilo pogosto tudi v preteklosti. Šole so v bistvu šele proti koncu šolskega leta dobile denar, ki jim je "pripadal", kar pomeni, da si moral velik del leta varčevati.

Očitati šolstvu razpisništvo je neutemeljeno še iz dveh razlogov. Plače učiteljem določa zakon, ki ga je sprejel državni zbor. Minimalne materialne stroške na oddelek določa Ministrstvo za šolstvo in šport. Občina lahko glede na specifičnost šol v občini da več, zlasti če si želi razširjen program šole.

Na področju osnovnega šolstva je še vedno pododgovana neusklajenost med tistimi, ki predpisujejo nacionalne programe osnovne šole, in tistimi, ki odločajo o denarju za realizacijo tega programa. Šolstvo je še vedno poraba, kar lahko prevedemo v potrošnjo. To je podjetniški pogled na šolstvo.

Med šolstvom in gospodarstvom obstaja vzajemen odnos. V zgodovini lahko najdemo veliko primerov, ko se je država odločila posodobiti in materialno podpreti šolstvo kljub neugodnim razmeram v gospodarstvu. Šolstvo ne bo prizadelo gospodarstva. Še ne dolgo tega so nam demagoji iz gospodarstva govorili, da bo prevelika obremenitev gospodarstva s prispevki uničila gospodarstvo. To se je res zgodilo, vendar ne zaradi prispevkov, najmanj pa zaradi prispevne stopnje za šolstvo. To je pa že druga zgodba.

STEFAN KAMIN
ravnatelj OŠ Trebnje

Tudi v Novem mestu stranka upokojencev

Dol. list št. 28, 13. julija

V Dolenjskem listu ste na 4. strani objavili novico z naslednjim naslovom: "Tudi v Novem mestu stranka upokojencev". Članek, ki govori o ustanavljanju stranke DeSUS v Novem mestu, po našem mnenju zavaja bralce. Trditve, "Ta stranka ni ideološka..." je v popolnem nasprotju z njenim dosedanjim delovanjem. Zato lahko navedemo nekaj primerov:

1. Iz finančnega poročila o poslovanju stranke, ki je bilo predloženo državnemu zboru, je razvidno, da je od 1. januarja do 31. decembra 1994 skoraj polovico denarnih sredstev tej stranki namenila Zdržena lista.

2. Na volitvah leta 1992 je DeSUS kljub svoji "neideološkosti" kandidiral svoje kandidate na listi stranke Združene liste, ki predstavljajo ostanek stare ideologije. Na ta način je bil izvoljen Ivan Sisinger, prvak DeSUS-a.

3. Kljub neideološkosti DeSUS-a njegovi predstavniki niso nikdar postavili pod vprašanje izrednih pokojin revolucionarjev in zveznih funkcionarjev. Te pokojnine segajo celo do 250.000 SIT na mesec, medtem ko nekateri upokojenci, za katere naj bi se ta stranka borila, prejema slabih 20.000 SIT na mesec. To je žalitev za delovne ljudi.

4. Za nesprejemljivo štejejo tudi izrabo upokojenskih organizacij za strankarske namene. Prav to je delal DeSUS s pošiljanjem navodil pred lokalnimi volitvami, ki jih je plačalo podjetje Mercator.

Iz navedenega lahko povzamemo sklep, da DeSUS sprejema denarna sredstva od ideološke stranke in deluje v parlamentu v okviru le-te, nasprotuje popravni krivic nekdanje komunistične ideologije in se ob enem razglasa, da ni ideološka stranka. Odločno zavračamo tudi trditve, da se druge stranke zavzemajo za upokojevalce le ob volitvah. Pri nas, socialdemokratski Slovenije, ni tako! Socialdemokrati smo podpirali, podpiramo in bomo podpirali upravičene zahteve upokojencev, ki so si z lastnim delom pridobili zaslužen pokojnino.

Predsedstvo OO SDSS Novo mesto član KORY GOLOB
Predsednik OO SDSS Novo mesto MILOŠ DULAR

BLAGOSLOV ZVONA IN ZAKLJUČEK OBNOVE

BOŽAKOVO - V nedeljo, 23. julija, bo ob 16. uri na Božakovem pri Metliki blagoslov novega, že četrtega zvona na podružnični cerkvi sv. Magdalene. Ob tem bodo Božakovčani pripravili tudi krajšo slovesnost s kulturnim programom, s katero bodo simbolično zaključili obnovo vaše hiše, v kateri je sosedska zidanka.

Preveč nedorečenega in zamolčanega

Pisno in ustno: "Žal nam je..."

Zadnje čase kar naprej poslušamo in beremo o prepovedi kulturne smrti (splavu), ni pa mogoče zaslediti niti besede o zagotovitvi kulturnega življenja. Kaj pomaga mladim družinam kopicca otrok, če pa hitimo v stare čase; manjšina bogatih, vsi ostali pa revni in berači, da ne govorim o vsem drugem, kar je prinesla osamosvojitev, in o obljubah, da bo Slovenija posotala mala Svica! Izgleda, da so mogotci "pri koritu" šteli sami sebe za malo Svico. Vera v Boga in v človeka je bila ljudem v veliko uteho, dokler niso fašisti okupirali naše dežele in naše ljube očete, brate in moše odgnali v taborišča, kjer so od mraza, lakote in nereda umrli, kar se ne sme storiti niti sovražnikom. Interniranci so bili strankarsko neopredeljeni, kar pa ne opravičuje vseh grozot, storjenimi nad njimi. Bori in interniranci so bili zavestni domoljubi, zato bi bilo več kot pošteno, ko bi se pobožnijaštvo nehalo s pretvorbami: "Partizani so bili zapeljani, za internirance so krivi komunisti..." Oškodovanim družinam internirancev bi bilo potrebno večkrat opravičiti, ustno ali pisno, z besedami: "Žal nam je, da smo sodelovali pri interniranstvu."

LOJZKA PUHEK
Tribuče 31
Črnomelj

SPOROČILO FARANOM

Vse farane grškokatoliške fare Drage (občina Metlika) obveščam, da je zadeva v zvezi ureditve duhovniškega službovanja in matične cerkvene dokumentacije na fari Drage pozitivno rešena v prid večine prizadetih faranov.

S pismom škofa-vladike msgr. Slavomira Miklovsja z dne 21. 6. 1995 je upravitelj grškokatoliške fare Drage postal uradno službojuči grškokatoliški župnik v republiki Sloveniji g.o. Mihajlo Hardi iz Metlike.

Vse cerkvene formalnosti ob rojstvih, krstih, porokah, pogrebih itd., lahko sedaj farani fare Drage opravljajo v Republiki Sloveniji, in sicer v grškokatoliškemu uradu Metlika in Drage, ki se nahaja v Ul. XV. brigade 25, Metlika.

Za sodelovanje pri reševanju zadeve se zahvaljujemo Vladi republike Slovenije - uradu za verske skupnosti, Ljubljanskemu nadškofu in metropolitu dr. Alojziju Šuštarju ter metličkemu županu gospodu Branku Matkoviču.

Po pooblastilu večine faranov:

DRAGICA DAMJANOVIČ,
l.r.
Drage 2

SEVNIŠKI UPOKOJENCI ZAPOJEJO TUDI V DEŽJU - Pred kratkim je bilo v Mariboru 7. srečanje upokojencev iz vse Slovenije. Letos se jih je zbralo približno 20 tisoč, pripeljali so se z več kot 320 avtobusov, tudi iz občin Posavja - Brežice, Krškega in Sevnice. Na prireditvi sta med drugim govorila Milan Kučan, predsednik Republike Slovenije in Vinko Gobec, predsednik Zveze društev upokojencev Slovenije. Po končanem srečanju so se upokojenci veselili po različnih krajih, sevniški so se odpeljali na Areh na Pohorju, kjer so veselo zapeli (na sliki), potem pa so se odpravili v planinski dom Jutrzanke Planinco, kjer so imeli kosilo. Domov so se odpravili z novim avtobusom, ki ga je Jože Kolman, predsednik DU Sevnica, krstil za "Ivana 2., rdečega". (Janez Blas)

Trinpetdeset let po izdaji Ogenjce

Pripoved 74-letnega Ivana Mulca iz Brsnika ob Kolpi, ki je preživel tragedijo

"Nekje okoli 20. julija 1942 sem bil," pripoveduje zdaj Ivan Mulca, "med italijansko ofenzivo hudo ranjen v kolk. Po treh dneh skrivanja sta me našla dva kmeta. Potem so me prinesli do partizanske bolnišnice Ogenjca, ki je bila v leseni koči. Ker se je bližala italijanska vojska, je zdravnik odpusstil vse lažje ranjence, nas, težje, skupaj okoli 20, so skrili v bližnjo kraško jamo. Italijani so barako bolnišnice našli in jo podrli. Bolničarka Mimica, vragaje korajžno dekle, staro okoli 20 let, nas je vprašala, kaj storiti, če nas Italijani odkrijejo. Dogovorili smo se, naj nas postreli, saj smo se bali, da nas bodo Italijani mučili in pobili. Bilo je drugega dne v jami, ko je Mimica hotela odnesti ven našo nočno posodo, pa se je oglasil nekdo, ki ni bil tako hudo ranjen, da jo bo odnesel ven. Res je to storil, a ni ga bilo nazaj. Ta nas je izdal Italijanom in jih tretjega dne, 31. julija, pripeljal do jame, v kateri smo bili skrili."

Mimica je bila takrat s pištolo in 20 naboji na straži pri vhodu v jamo, in to skupaj s Cirilom Vidmarjem, ki je bil tudi iz Kočevja kot jaz. Ciril je imel puško in le pet nabojev. Nekajkrat sta ustrelila proti Italijanom, nato pa se spustila po lestvi dol. Vidmar je nato ustrelil proti enemu izmed ranjencev v jami, a ga ni zadel. Potem si je nameril puško v srce, sprožil in se mrtev zgrudil prav k mojim nogam. Mimica je streljala ranjence, kot smo se dogovorili, a je imela premalo nabojev. Trije ranjenci so tam klečali in držali glave skupaj, da bi jih ustrelila z enim nabojem, a je vse tri le ranila. Nato je odšla v podaljšek jame ali drugi rov in se tam ustrelila.

Medtem so Italijani, med katerimi so bili tudi priramski Slovenci in izdajalec, kričali po slovensko, naj se predamo. V jamo so vrgli bombo, ki je enemu odtrgala roko. Ranjence, zdaj še brez ene roke, je trem obstrlejem hudo muke skrčjal tako, da je drugega za drugim zadel in potem onemogel obležal ob njih. Nekdo je prosil: "Mimica, daj še mene." Zunaj so še vedno vpili, naj se predamo. Tisti, ki je one tri zadavil, in neki šestnajstletni fant sta se obnašala, kot da sta znorela, in verjetno tudi sta. Ivan Snoj, ki je ležal poleg mene, si je odpel pas, si ga zadržal okoli vratu in se skušal obesiti, a je uvidel, da ne bo šlo, in je pas odložil.

Potem se je po lestvi spustil v jamo izdajalec in vprašal, kje imamo orožje. Nobeden mu ni odgovoril. Pobral je Vidmarjevo puško in jo odnesel ven. Nato je prišel v jamo Italijan in spraševal: "Dove Mimica? (Kje je Mimica?)" Dva Italijana sta odšla v podaljšek jame, a je nista našla. Nas, preživele, so nato zveliki iz jame. Najprej šestnajstletnika, potem onega z odtrgano roko, nato mene. Pred jamo je bilo polno Italijanov. Eden me je spoznal, saj je bil v kočevski posadki in se je hodil brit v frizersko delavnico, kjer sem delal jaz. Zmajal je z

glavo in dejal nekaj, kot: "Barbriere, barbriere (brivec, brivec), kaj ti je bilo tega treba, saj si lepo živel v Kočevju?"

Nas tri so nameravali ustreliti na pokopališču v Grčaricah, kjer je bila že izkopana jama. V zadnjem trenutku pa je prišel kurir na motornem kolesu in zaklical: "Potem, Tutti ritorno! (Vsi nazaj)." Potem so nas odpeljali v Ljubljano, posodobili v bolnišnici, obsodili na do smrtne ječe, spomlad 1944 pa spustili, da smo spet lahko oddšli v partizane v razne konce Slovenije. Partizan Vinko Smolnikar je kasneje v Dolenjskih Toplicah našel na izdajalca Ernesta Scenaletel na izdajalca poznal še iz čarja, katerega je poznal še iz Ljubljane, kjer je po kavarnah igral na harmoniko. Takoj so ga aretirali, saj je on izdal bolničarko. Partizansko sodišče ga je obsodilo na smrt. Nikar tega, kar ustrelili, je prosil: "Nikar tega, kar se je zgodilo, povedati moji sestri, ki živi v Ljubljani."

JOŽE PRIMC

Ivan Mulca: "Ko so pred leti v Loškem potoku predvajali tv nadaljevanko o tragediji partizanske bolnišnice Ogenjca, nisem mogel gledati prizora, ko bolničarka Mimica strelja ranjence."

Lesarjeva mama ima 93 let

Dober kilometer in pol od Dobriča stoji Liški hrib, pod njim pa v hišici, obdani s sadnim drevjem in rožami, živi Ana Kastelic, po domače Lesarjeva mama, ki je o kresu praznovala visok jubilej 93-letnico. Obiskali sva jo skupaj s prijateljico Anico, da ji čestitava za rojstni dan, za njen optimizem, življenjsko moč in prijaznost, ki je je deležen vsak obiskovalec. Ko smo članice RK marca pripravljale srečanje krajanov, starih nad 70 let, je marsikdo dejal: "Saj sem prestar, da bi hodil okrog." Lesarjeva mama pa je z nasmeškom dejala: "Prišla bom, samo za prevoz poskrbite!" In res je na srečanju vztrajala skoraj do konca. Najinega obiska je bila zelo veselja in z Anico sva poslušali njeno življenjsko zgodbo, kot jih je še mnogo v naši dolini; skromno življenje, odrekovanje in skrb. Z možem Jožem tom sta si zgradila hišo, rodilo pa se jima je 5 otrok (ena deklica je umrla), ki sta jih vzgojila v pošteno ljubljeni. Lesarjevi mami zdaj ni dolgočas, saj v bližini živi 84-letna Frančiška Čeh s hčerko Marinko in se obiskujejo.

Draga Lesarjeva mama, ob prazniku Ti želimo še veliko lepih uric. Liški hrib nad tvojo hiško pa naj s svojimi mogočnimi drevesi še naprej skrbi za zdrav rod v naši prelepi dolini.

FRANCKA in ANICA KUŽNIK

Slovenske značilnosti

1. Pismo prijatelju

Prebrali, hvala ti za pismo. Kot vidim, pišeš pesmi še, prišel si nisi v tista leta, ko bi spoznal, da nisi sebe v časih vsejal. In o debatah pišeš, veru novem, s njim nova doba, ah, da, da, pozabil sem, kaj je vse to. O dragi, rajši bi zapel, kako tovarno bi si prilastil. Na doktorat se zdaj pripravljaj. Naporno delo poleg službe. In res si dober članek nam napisal. Odnos Slovencev do jezika. Se ti ne zdi, da v času sva zašla na stranski tir, kjer niti čas ne vozi več?

Iz sem pripravljena na stečaj, potem me bo morala pobrat odpad... Ne misli, da sem kak falot, saj veš, da sem prijatelj tvoj. Otkaj terja pač, da vsaj odpišem, a rajši vase bi molčal.

2. Pot

Vozal sem ob Savinji po cesti, ki ni cesta, le neka razpoka, ki nad bregovi visi. In sem mislil na te, ki so nekdo pobirali za poplavljenice, zati pa molče, a odločajo...

Gledal sem po televiziji in sem videl Dolgo vas. Tovorni živine, ki prej obnemore, preden naslino reši jo smrt. Hise razpokane, hrup tovornjakov. Noč in dan in dan in noč. In sem mislil na te, kako glasujejo...

In sem dobil položnico. Davki, pač davki in sem plačal in mislil na te, ki tudi iz moje skromne, ali dobro obzrite pokojnine žive.

3. Slovenski politični se predstavi

Ku slovenski sem politik res lisaški analitik. Brž presodim položaj, kdaj sem borec, kdaj lakaj. Čudna je ta ringaraja, za sečaji prav resna vaja. Včasih steješ le do tri, če si vržen med smeti...

Rad poslanec sem, minister in direktor in bankir, spredaj doktor, vsaj magister. A najrajši rad kaj vzamem, lakrat, da imam svoj mir, lažem, da si sam verjamem.

JANEZ KOLENC

* Denar pozdravi vse rane razen na duši. (Nemški pregovor)

DOLENJSKI LIST

SPORT

SNEŽNIK ZAHTEVA VEČ

KOČEVJE - Košarkarji drugoligasi Snežnika iz Kočevske Reke so v prvenstvu sezoni dobro igrali v končnici prvenstva, kar pa ni bilo dovolj za upanje na višjo ligo. Potihoma so že v jesenski sezoni, a jim je spodletelo potrebnem izugubili nekaj že domašnih tekem. Te dni so podaljšali pogodbo s podjetjem Snežnik. Tokrat sponzorjev nekoliko bolj izbrani, saj je pogodba "pogojna". Večji se namreč morajo uvrstiti v kvalifikacije za nastop v višji ligo, v nasprotnem bodo ostali brez denarne pomoči Snežnika. V klubu se dobro odločajo novih "pravil" igre, prepričani so, da bodo tej nalogi kos. Menijo stavijo na izkušnje in pripravljene igralcev, da vrnejo ugled košarke. Večjih igralnih sprememb ne pričakujejo. Priloge bodo igralci iz minule sezone v sezoni. Priprave ekipe se bodo začele julija, prvenstvo pa že 8. septembra. (M.G.)

SDSS vse močnejša

Načrti za volitve

LOŠKI POTOK - SDSS je bila v Loškem potoku ustanovljena pred dvema letoma kot krajevna organizacija in je na lanskih volitvah nastopila samostojno, vendar v občinski svet ni prišla. Toda stranka pridobiva na članstvu in pomenu, je močan politični vzvod in skuša skupaj z SKD in SLS vplivati na dogajanja v občini. Kakšni so njeni načrti in predlogi, je povedal Metod Knavs, predsednik SDSS v Loškem potoku. "Stališča stranke so več ali manj jasna. Opiramo se na stališča nedavnega kongresa in na vlozene amandmaje, ki se nanašajo prav na naše obmejne kraje, za katere lahko trdimo, da so družbeno in socialno izrazito zapostavljeni. Drugi, nič manjši problem je zaposlovanje. Razne bankrotirane družbe, npr. Riko, ki je danes v stečaju, posluje z velikim dobičkom, ki ga ustvarjajo neevidentirani zaposleni ali celo prijavljeni na zavodu. Tudi druga podjetja delajo podobno in prav v takih primerih bi morala poseči država in občina. Menim, da je program občine pravilen, nimam pa dobre mnenja glede upravne sestave," razlaga Knavs in dodaja, da so predvsem kulturne dejavnosti zapostavljene. Meni, da so državni programi pravilno zastavljeni, ni pa povsem prepričan, da so pravi tisti, ki državo vodijo.

A. KOŠMERL

PRIDITE K TABORSKI STENI!

Skupnost borcev I. kočevskega odreda, Združenje borcev občine Kočevje v Krajevni organizaciji borcev NOV Kočevska Reka in Osilnica vabimo vse borce, tudi drugih enot, svojce, prebivalce, posebej še mladino, na tovariško srečanje, ki bo 22. julija bo 10. uri pri Taborski steni nad Osilnico. Z uvodnim pozdravom in kulturnim programom bomo počastili 50. obletnico zmage nad nacifašizmom in kolaboracijo ter dan državnosti. Dobro bo preskrbljeno za hrano, pijačo in razvedrilo. Najbolj primeren dohod z vsemi motornimi vozili, tudi z avtobusi, je smer Loški potok-Hrib-Travnik-Lazec-Podpreska; na začetku vasi Draga zavijete na levo po dobro vzdrževani cesti vse do Taborske stene, kjer je tudi dovolj prostora za parkiranje. Občinska organizacija ZZZB NOV Kočevje ter KO ZB Kočevska Reka in Osilnica za skupnost borcev I. KO predsednik: **LOJZE GABROVEC**

Turizem ob Kolpi

POPISALI PRENOČIŠČA - Na območju Turistično-sportnega društva Kostel so te dni popisali turistične sobe pri zasebnikih in ugotovili, da imajo 10 ležišč prve in 10 druge kategorije. V gostišču v Kostelu je še 25 ležišč in nekaj skupinskih. V avtokampu na Žagi pa je prostora za 16 prikolic.

SEZONSKI AVTOBUS - S 1. julijem je začel avtobus voziti po krožni poti ob Kolpi spet po starem voznem redu.

TELEFONSKE GOVORILNICE - Telekom bo te dni postavil telefonske govorilnice v Fari, na Žagi, v Dolu in pri gostišču "Pri grofu". Žetoni za govorilnico bodo na razpolago na pošti v Fari in na domu poštarice Mojce Zdravič v Novih selih.

ZABOJNIKI ZA ODPADKE - Občina Kočevje je poskrbela za postavitev petih 900-litriških zaboJNIKOV na območju KS Kostel in KS Poljanska dolina, nadaljnjih 6 pa še v romskih naseljih. Turistično društvo Kostel pa je postavilo še dve posodi za odpadke pri Srobotniku.

POLEPSATI KRAJE - TŠD Kostel je ustanovil komisijo, ki bo ocenjevala najlepše urejene vasi, hiše in dvorišča. Vodi jo Mojca Selan. Odpor za oživetev gradu Kostel pa vodi Martin Marinič.

DOGOVOR S KOMPASOM - Podjetje Kompas-Hertz rent a car, ki je odkupilo zemljišče za avtokamp v Fari, se je dogovorilo s TŠD Kostel, da ta začasno upravlja s tem zemljiščem.

Z ROKO V ROKI - Pred kratkim sta se sestali vodstvi TŠD Kostel in Planinskega društva Kočevje, na katerem so se dogovorili o skupnem delu, ustanovitvi sekcije PD v Fari, nabiranju članov PD, delu planincev v šoli, Franc Cimprič pa bo predstavnik prifarskih planincev v PD Kočevje.

"SAMO KOZARČEK MEDU S KALA..."

NOVO MESTO - Ta ponedeljek je odpotoval na trimesečno alpinistično turnejo po vršacih Kanade in Združenih držav Amerike znani novomeški plezalec Vanja Furlan. Prejšnji teden je v prijetnem klepetu v novomeški televiziji našel nekatero izmed načrtov, ki jih namestnik tokrat uresničitviti v novih okoljih. V Torontu v Kanadi se bo najprej oglašil pri tetti svoje mame, katere sin ima tam trgovino in je precej tužal iz Slovenije. Mamini teti prinaša svojevrsten pozdrav iz starih krajev. Ko jo je gospa Majda Furlan pred kratkim po telefonu vprašala, kaj ji lahko Vanja prinese iz stare domovine, ji je teta povedala: "Pravzaprav nič ne potrebujem, rada bi samo kozarec cvetličnega medu s Kala nad Prečno..." In tako med čebelarja Ivana Somraka iz Novega mesta s športno prtljago navdušenega alpinista potuje čez veliko lužo. Tg.

Bi sodelovali v naši anketi?

Prodaja na hišnih vratih

NOVO MESTO - Dogaja se v okolici Novega mesta in zelo verjetno še marsikje: neznane ali neznanka potka na vaša hišna vrata in blekne nekaj o neki anketi. Ker ga ne razumete, kaj bi rad - očitno je le to, da bi rad šel v hišo - ga spustite noter. Vpraša vas, če bi sodelovali v neki anketi. Včasih pove, da vas je izbral slučajno, in vam ob tem zapeljivo pripoveduje, da boste, če boste pač izbrani med srečnejše, lahko dobili na koncu akcije nagrado.

Ampak glavna stvar je anketa. Anketar vas lahko sprašuje nekaj o arhitekturi, brska po vašem poznavanju trišočakov v Grčiji, zanima se, če kaj veste o vzgoji srednje ljubkih psov, ali pa vas preprosto vpraša, če kaj berete, in če nič ne berete, zakaj ne berete, saj, za božjo voljo, če ne berete, se vam v tej odmaknjeni podgorski vasi sploh ne sanja, da je nekje neka Ljubljana, vsa evropska in tako razvita, da bi vas, kmetavza zarananega, zadela kap ob pogledu nanjo.

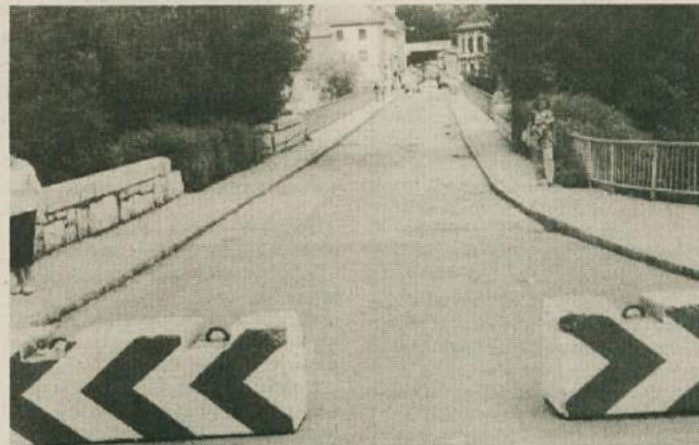
Ko anketar tako izprašuje in hkrati nekaj vpisuje v neka okenčka, mu nenadoma poide potrpljenje z vami in bruhne v vas vprašanje, ali boste ali ne boste kupili ali vsaj naročili, kar prodaja ali za kar on dela reklamo. Izveste, da prodaja ali dela reklamo za najboljši izdelek na svetu. Proda vam en kos za štiri tisoč, samo še danes pa je ugodnost: če kupite en kos za štiri tisoč, vam enega da zraven zastonj. Vam je jasno, da je potem en kos v resnici vreden samo dva tisoč, njemu pa to ni jasno, zato se komaj premagate, da ga ne naklestite. Anketar melje naprej in postaja vam vse bolj jasno, da je bila anketa potegavščina, s katero se vam je prislil v nedeljo popoldne tik pred kosilom naravnost v vašo kuhinjo. Omenite mu, da ste ga razkrinkali in da ne boste kupili ničesar, nakar njemu popustijo živci in izkriči na vas ploho besed, da ste nekaj takega kot bebec, slab vzgojitelj otrok in zabiti nesramnež. Naposled ste sami na svoji strani vrat.

Zakaj je zadeva tako živa? Novinarji hodimo po Dolenjski, Beli krajini, Posavju, Kočevskem in drugod in vprašamo ljudi, če bi sodelovali v tedenski anketi Dolenjskega lista, in včasih nam kdo reče: "Nič ne bom odgovarjal v anketi, jaz imam Dolenjski list že naročen!"

Ima očitno slabe izkušnje s katerim od prej omenjenih anketarjev. Ampak nam gre v anketi res samo za odgovor o določeni temi. **MARTIN LUZAR**

* Vse preveč lahko je živeti pod zemljo kot kri in glodati korenine življenja drugih ljudi, ne da bi se potrudil pomoliti svoj umazani rilec na sonce. (Salamander, Klavovra)

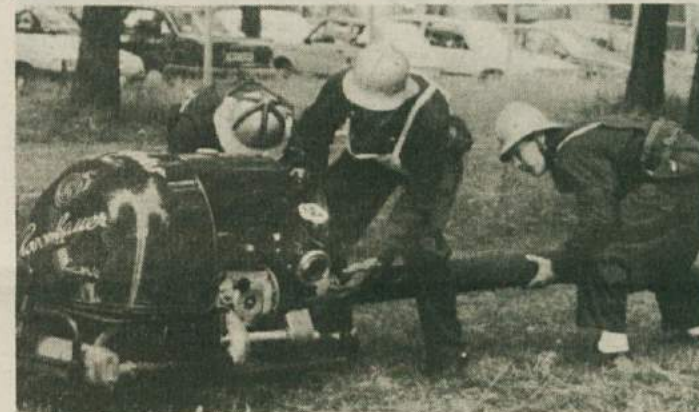
dogodki v sliki in besedi

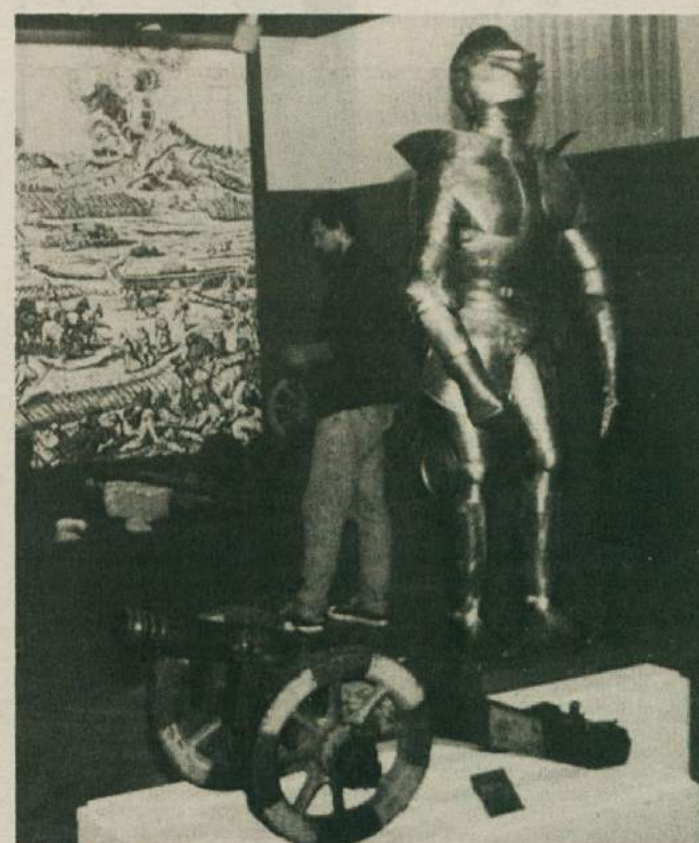
KANDIJSKI MOST - Dotrajani kandijski most so pred časom zaprli, saj je obstajala nevarnost, da bi se pod težo zrušil. Za izvedbena dela pri obnovi mostu so prispele tri ponudbe. Komisija bo izbrala najugodnejšega ponudnika, dela pa naj bi se začela septembra. (Foto: A. B.)

JAVNA DELA ZA MLIN - Nekaj mogočna zgradba Seidlovega mlina v Novem mestu je zadnja leta bedna ruševina, ki kazi mesno podobo. Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine je le dosegel, da bodo v okviru javnih del vsaj očistili ruševine. (Foto: A. B.)

NAJBOLJŠI LOKVIČANI - V nedeljo je bilo na metliškem kopališču metliško občinsko gasilsko tekmovanje za člane in članice, ki ga je pripravila občinska gasilska zveza. Med 17 ekipami članov je bila najboljša ekipa GD Lokvica, ekipi Dobravci I in Krasinca pa sta si delili 2. mesto. Pri članicah je bila ekipa Gradca boljša od Krasinca. Pred tem so imeli tudi tekmovanje pionirjev (najboljša je bila ekipa Draščev), pionirk (Podzemelj), mladincev (Krasinac) in mladink (Gradec). Na fotografiji: članska ekipa GD Draščiči med tekmovanjem. (Foto: M.B.-J.)

OROŽJE PRETEKLOSTI - Kustodinja Vlasta Dejak in oblikovalec Marjan Loboda sta v galeriji Posavskega muzeja postavila razstavo orožja iz različnih časovnih obdobj. S tem bo javnosti vse do 30. avgusta na ogled del bogatega muzejskega gradiva, zbirka orožja, ob kateri se bo mogoče seznaniti z načini bojevanja skozi stoletja. Razstavljeno je več kot 100 primerkov različnega orožja, največ iz časa od 16. do 20. stoletja. Sprehod mimo srednjeveških helebard, bojnih bičev in mečev, sekir in kmečkih mečev iz časov kmečkih uporov ter sabelj in jataganov iz turških časov obiskovalca pripelje do strelnega orožja - možnarjev, topov in pušk na kremen. Razstava vključuje tudi risbe o orožju ter fotografije vojakov in bitk v različnih obdobjih. Velika stenska fotografija prikazuje vojaško obleganje mesta, pred njo pa je scena bojnega polja po bitki. (Foto: B. D. G.)

bljančan Robert Pintarič, ki je konkurentom pobegnili 5 km pred ciljem. V ciljnim sprintu skupine 7 kolesarjev, ki so pobegnili po zadnjem gorskem cilju, je bil najhitrejši Rovšček, tretje mesto si je izboril krkaš Brane Ugrenovič, Ravbar, ki je prišel iz Nemčije šele v soboto zvečer, pa je bil na koncu peti.

Martin Derganc je na Ptuju na zadnji resnejši preizkušnji pred svetovnim mladinskim prvenstvom dokazal, da je od reprezentantov najboljše pripravljen. V soboto je z veliko premočjo zmagal na kriteriju, v nedeljo pa je bil najhitrejši v ciljnim sprintu in je tako še drugič zapored premagal Tadeja Valjevca. **I. V.**

POSLEJ BURDIAN IN MARCOLA

SEVNICA - V poletnem prestopnem roku za rokometiške ekipe rokometnega kluba Lisca Sevnica za svoje moštvo pridobila dva odlična rokometiške. Boštjan Burdian prihaja iz daleč najbolj kakovostnega in najboljše organiziranega rokometnega kluba Pivovarna Laško. Burdian običajno igra na mestu desnega zunanjega igralca in je tudi član mladinske reprezentance Slovenije. Sevnican Dejan Marcola pa je zadnja tri leta uspešno branil v vratih prvoligaša AFP Dobova. Trener ekipe tudi v novi sezoni ostaja Dušan Kokalj, pri vodenju prve ekipe pa mu bo pomagal prof. Bojan Dernovšek, glavni pokrovitelj pa ostaja podjetje Lisca.

Bogdan Ravbar

Čebelarstva zgodba

Na Potov Vrh 73 pri Novem mestu čebelarji Štefan Mikec. Nedavno tega sva se v prijetnem pogovoru pomenkovala o temu in onemu. Ugotovila sva, da sva oba bolj ljubiteljska čebelarja, le s to razliko, da so na njegovem domu že pred njimi čebelarili trije njegovi bratje. Skupno so si postavili čebelnjak in v njem imeli vsak svoj del panjev. Bratska ljubezen gor ali dol, kmalu so začeli sumiti drug drugega, da preklada polne sate v svoje panje. Da je prihajalo do hude krvi, je razumljivo, vendar so našli rešitev, ki je sume in vročo kri pomirila. Čebelarji vedo, da obstaja standardna mera za okvirke. Bratje pa so prišli na izvirno idejo. Vsak je po svojih merah začel izdelovati panje in okvire, ki so bili bodisi večji ali manjši. Tako je bilo prepričivo konec, ostala pa je zgodba v poduk, vredna zapisa.

A. KOŠMERL

• Brez denarja se ne dobi nič razen glavobola. (Nizozemski pregovor)

• Kdor rad daje, ne sprašuje veliko. (Francoski pregovor)

• Slaba maša, če župnik sam zvojni. (Poljski pregovor)

TUDI ŽENSKÉ SE SPOZNAJO NA AVTOMOBILIZEM - Cvetka Umetič iz Sajevec pri Kostanjevici je delala v prodaji oziroma poprodaji Revoza 22 let, tako se je morala vsakodnevno voziti v Novo mesto, kar ji sicer ni bilo najbolj všeč, ko pa je bila tudi ona skupaj s komercialno predvidena za selitev v Ljubljano, se je odločila za samostojno pot, o kateri je razmišljala že kar nekaj let. Tako je marca letos s podporo svojega moža pri svojem domu odprla salon s posredniško prodajo vozil Renaulta in originalnih rezervnih delov za Renaulta in po potrebi Volvo. Res, da je vsak začetek težak, in je še posebno pri avtomobilizmu tradicija zelo pomembna, se morajo stranke na novo ponudbo navaditi, a Cvetka je razmišljala, da bi odprla delovno mesto mehanika, saj nakup rezervnega dela pogosto zahteva tudi pogled v vozilo. (Foto: T. Gazvoda)

60 let družinske krojaške tradicije

"Obлека naredi človeka," so včasih znali povedati starejši ljudje, kajti obleka je nakazovala tudi položaj človeka v družbi. Oskar Gerjevič, krojaški mojster z Bizelj-ske ceste v Brežicah, se je krojaške obrti izučil pri svojem očetu, danes že pokojnemu Francu Gerjeviču, ki je krojaška znanja pridobil od leta 1923 do 1926 pri takratni Krojaški zbornici v Brežicah pri mojstru Francu Francekoviču. Kasneje je s prav dobrim uspehom zaključil pomočniško preizkušnjo ter leta 1933 pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opravil mojstrski izpit in dobil spričevalo "obrtu krojaškega".

Svojo prvo delavnico je oče Franc odprl na mestu, kjer je danes bife Belč konjiček, od tam se je preselil v Zakot na Knezovo in šele kasneje v mesto Brežice. Oskar Gerjevič pripoveduje: "Oče je najprej želel, da bi se obrti izučil nekje drugje, vendar so bili pogoji zelo težki, predvsem kar se tiče denarja, zato sem ostal doma in se obrti učil pri očetu. Tako sem nadaljeval družinsko tradicijo."

Leta 1958 je Oskar opravil pomočniški izpit ter štiri leta pozneje še mojstrskega v Krškem. Zdaj je že 35 let krojač, od tega 29 let samostojen obrtnik. "Krojaštvo kot obrt izgublja na veljavnosti in načinu izdelave oblačil, saj prevladuje usmeritev v konfekcijo oz. industrijska oblačila," pravi Oskar. "To pa nas, starejše krojaške mojstre, zelo moti, saj ni več prave kvalitete, pravih materialov in ročnega dela. Kdor pa si želi boljše opravljeno delo in dobro obleko, se še oglasi pri obrtniku - krojaču ali šivilji. Seveda je tu problem konkurenčnosti cen naših izdelkov v primerjavi s konfekcijo, da o

Oskar Gerjevič v mojstrski delavnici. (Foto: R. Zorko)

primerjavi izdelki sušmarjev ne govorimo, saj ima danes že skorajda vsaka hiša ali stanovanje svoj šivalni stroj." Da je mojster še vedno mojster, dokazuje dejstvo, da smo v Oskarjevi delavnici našli na praksi tudi mladega srednješolskega sevnjske tekstilne šole, kar pomeni, da bo še nekaj mladih poznalo skrivnosti mojstrov krojaštva. "Učenec je pri meni na enotedenski praktiki (36 ur dela), vendar se moram z njim zelo veliko ukvarjati v drugih smereh, kot sem bil sam naučen. On bi delal večinoma na šivalnem stroju, ne pa ročno, kar nakazuje usmerjenost v industrijo," meni Oskar Gerjevič.

Sledilo je še nekaj spominov: "V začetku krojaške obrti mojega očeta ni bilo konfekcije, bilo pa je dovolj krojačev in šivilj in vsi so imeli dela na pretek. Samo v Brežicah je bilo 8 krojaških mojstrov. V delavnici je bilo 3 do 5 polno zaposlenih vajencev. Z razvojem konfekcije je vse obrnilo na glavo in le redkokdo še zna ceniti ročno mojstrstvo krojača." Š Ivanka in sukanec ter krojaške škarje bomo torej še morali spoštovati ali pa se ne jeziti nad zgubano konfekcijo...

RENATO ZORKO

Odkrili nove vrste kačjih pastirjev

Mladi raziskovalci, ki so po Beli krajini, raju za biologe, deset dni proučevali dvoživke, kačje pastirje in botaniko, so prišli do zanimivih spoznanj

PODZEMELJ - Minulih deset dni je v osnovni šoli v Podzemlju gostovalo 18 dijakov in študentov ter 5 njihovih mentorjev, udeležencev naraštevajočega raziskovalnega tabora "Podzemelj 95". Tabor je organizirala Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije-gibanje Znanost mladini, sofinanciralo pa ministrstvo za znanost in tehnologijo.

Tokratni tabor, ki je bil zgolj biološki, je bil doslej edini tovrstni v Beli krajini. Udeleženci, ki so prišli iz vse Slovenije, so raziskovali tri področja. Ena skupina je bila botanična, ena za dvoživke in tri za kačje pastirje. Namen tabora je bil predvsem evidentirati, kje v Beli krajini živijo dvoživke in kačji pastirji. Poleg tega so zbirali podatke o belokranjski flori.

Ob koncu tabora so udeleženci imeli kaj pokazati: od 73 vrst kačjih pastirjev v slovenski favni, so jih v Beli krajini našli okrog 40, kar je velik uspeh. Prišli so tudi do spoznanja, da je favna kačjih pastirjev najbrž bolj podobna hrvaškemu obkolpskemu območju kot favni v Sloveniji. Vendar za sedaj tega ni moč potrditi, kajti Hrvati nimajo nikakršnih podatkov o kačjih pastirjih ob Kolpi. Zanimivo je, da so v Hrastu pri Vinici odkrili novo vrsto kačjih pastirjev, ki jih doslej v Sloveniji še niso zasledili. Za mlade raziskovalce so bili zelo pomembni

nekdanji vaški kali, ki so v večini zasipani ali so odlagališka odpadkov in so s tem izgubili prvotno vlogo napajališča živine. Vendar je v njih še vedno veliko življenja. Potrjene so bile tudi domneve, da v Beli krajini še živijo medicinske pijavke. Pri dvoživkah niso pričakovali posebnosti. Našli so vse tri vrste pupkov, ki živijo v Sloveniji.

Kot je poudaril vodja tabora Mladen Kotarac, ni namen tabora reševanja naravovarstvenih problemov. "Naši rezultati za te namene niso primerni in dovolj dobri, ker gre le za 10-dnevni presek. So pa dobrodošla informacija, čemu je potrebno posvetiti pozornost. Predvsem je namen tabora, da se mladi naučijo metod dela, spoznajo Belo krajino in

SVETNIKI OPOZARJAJO NA CENTRALIZACIJO VRTCA

TREBNJE - Svetniki so ob obravnavi informacije o prostorski problematiki predšolske vzgoje opozarjali na centralizacijo vrtca v Trebnju. Anton Urbančič (SKD) je predlagal koncesijo tudi v drugih krajih. Potem ko je predsednik občinskega sveta dr. Marjan Pavlin (SKD) prebral zapisnik sestanka ogorčenih staršev otrok, ki niso bili sprejeti v vrtec, je župan Ciril Pungartnik (LDS) opozoril, da bi z izraznim prostorom šolskega računovodstva rešili del težav. Sklenili so, naj strokovna služba pripravi do prihodnje seje celovito analizo zagat otroškega varstva.

KRČANI NA FESTIVALU V KOPRU

KOPER - Po odmevnih uspehih plesalcev Posavskega plesnega kluba ne preseneča, da dobivajo vabila za nastop na različnih prireditvah. Minuli petek so tako štirje plesni pari spremljali dve pevki na festivalu Melodije morja in sonca v Kopru za mlade pevce. Mlado, Dvanajstletno pevko Romano Košir iz Boštanja sta spremljala pionir-ska para Mitja Puntar in Jasmina Zakšek ter Uroš Rogic in Katja Zakšek, poleg njih pa še plesalec Sebastian Vodlan. Nastop druge pevke, Patricije Diklič, sta popestrila plesna para Sebastian Vodlan in Urška Klakočar ter Janez Zokalj in Kaja Kržan. Prikupne koreografije so bile delo Dušana Vodlana, ki je tudi vodil priprave za nastop.

RIBIČI OKUPIRALI KOČEVSKO JEZERO

Sem dolgoletni obiskovalec kočevskega jezera in sem ob njem doživel številne rekreacijske in spokojne urine. V preteklem času je bilo veliko predlogov in obstaja celo načrt za ureditev rekreacijskega centra, kjer bi občani preživljali prosti čas. Tako pa jezero ostaja brez konkretnih lastnikov in pobudnikov, ki bi ta kočevski potencial spremenili v namembnost. Pred dvema letoma sem opazil, da so ob bregu jezera začele rastiti barake in njim podobna mostišča ribičev, ki so se letos razbohotila in so postavljeni na vsakih nekaj sto metrov. Te barake se ne vključujejo v prostor in kazijo podobno jezera, sporno je tudi lastništvo, saj so zrasle brez dovoljenja pristojnih organov. Moti me tudi, da si posamezni ribiči lastijo tudi jezero samo, kot da ga imajo samo oni pravico uporabljati v rekreacijski namen. Človek ne more več v miru plavati, čolnariti ali surfati, da ne sliši z brega preganjanja in kletvic, čeprav se drži razumne razdalje od brega, da ne plaši rib. Doživel sem tudi, da so mi grozili, češ da bodo streljali name z orožjem, če se takoj ne poberem. Mislim, da je pozitivni lik športnega ribiča v ekološkem odnosu do narave in okolja ter kulturnem odnosu do ljudi, ki hkrati z njim v naravi uživajo. Pogrešam tudi ribiško podobo za čiščenje jezera, v katerega ljudje odmetavajo steklenice, pivske pločevinke in avtomobilske sedeže. Sem človek dobre volje in sem pripravljen sprejeti takšen kompromis, da bom zadovoljni vsi uporabniki jezera. Apelaril bi na predsednika ribiške družine, v zvezi z ribiško dejavnostjo na jezeru.

ANDRŽEV LEVSTEK
Kidričeva 12, Kočevje

njene naravne vrednote. O Belokranjih lahko rečem, da so odprti, gostoljubni in pripravljeni pomagati na vsakem koraku. Ob tem se moram še posebej zahvaliti kolektivu podzemeljske osnovne šole, ki nas je sprejel pod svojo streho. Belokranjska pokrajina pa je nekaj svojevrsnega, in bo mladim biologom nudila še veliko dela.

M. BEZEK-JAKŠE

NAMESTO SUBVENCIJ DRAGE NAJEMNINE

LOŠKI POTOK - V KS Loški Potok in Draga je znan projekt revitalizacije zapuščenih naselij, ker se lazi vse bolj zarašča s slabim gozdom in grmovjem, divjad pa sila še na preostanek obdelovalnih površin. Sklad kmetijskih zemljišč od teh najemnikov morda zaračunava najemnino, ki je enaka kot za obdelovalne površine. Najemniki zato upravičeno negodujejo in na nedavnem zboru krajanov v KS Draga, kjer je takih zemljišč največ, so izrazili protest in zahtevali vsaj brezplačno uporabo, če nima nihče posluha za subvencije. Menijo, da bi bilo denar bolje uporabiti na površinah, ki so že bile obdelovalne, zdaj pa se spreminjajo v nekoristno goščavje, kot pa za agromelioracijo.

A.K.

OŽIVITEV METLIŠKEGA KOPALIŠČA

METLIKA - Metliško turistično društvo Vigred je izvedlo projekt, ki spodbuja osveščenost prebivalcev in njihovo sodelovanje pri varstvu okolja. V okviru projekta so izdali plakat in letake, ki opozarjajo na problematiko varovanja okolja. Projekt, ki so ga urednici s finančno podporo Regionalnega centra za okolje za vzhodno in srednjo Evropo, bodo zaključili v nedeljo, 23. julija, s pričetkom ob 15. uri na kopalnišču v Metliki. Pripravili bodo turnir v "metliškem nogometu", v sodelovanju z Zavodom za varstvo narave in kulturne dediščine razstavo o flori in favni v Kolpi in ob njej ter o ogrožanju reke, načrtujejo pa tudi spust s čolni od Podzemlja do Metlike. Na ta način želi turistično društvo Vigred ponovno oživiti metliško kopalnišče.

RAKETARJI NA CESTI

PEZINOK - V tem manjšem slovaškem mestu je bilo od 16. do 18. junija mednarodno tekmovanje FAI v raketnem modelarstvu, in sicer so se v dveh disciplinah v S 8 E in S 6 A, pomerili tudi za svetovni pokal. Med okrog 40 tekmovalci iz 9 držav sta bila tudi člana astronavičnega-raketnega kluba Vega iz Sevnice Drago Perc in Igor Štriclej. Za SP so Slovenci tekmovali le v raketah s padali (S 6 A). V tej kategoriji je bil Jože Čuden 2., Perc 7 in mladinski reprezentant Štriclej 14. V disciplini S 4 B (raketoplani) je bil v močni konkurenci Perc 5., Štriclej pa 17. ARK Vega letos še ni dobil nikakršne dotacije za svoje delo, tako da je predsednik kluba Drago Perc založil že okrog 3.000 mark svojega denarja, zato je pod vprašanjem Sevnčanov na svetovnem pokalu na Slovaškem od 30. junija do 2. julija. Omenimo naj še, da se je ARK Vega znašel tako rekoč na cesti, kajti hišo, v kateri so imeli zasilne prostore, so lastniki prodali.

KLIC V SILI

NOVO MESTO - Otroci in starši, ki imate kakršne koli težave, lahko pokličete na telefonsko številko (068) 341-304 v četrtek med 19. in 21. uro.

TREBNJE - Na vprašanja otrok in odraslih odgovarjajo strokovnjaki vsak ponedeljek med 7. in 8. ter med 15. in 17. uro. Številka telefona je (068) 44-293.

ČRNOMELJ - Otroci in odrasli, ki ste v stiski, lahko pokličete vsak drugi in četrti torek v mesecu med 19. in 20. uro po telefonu (068) 53-213 ali se oglasite osebno v pisarni v Ulici Mirana Jarca 8.

LJUBLJANA - Telefon otrok in mladostnikov je vsak dan od 12. do 20. ure (tudi ob sobotah in nedeljah) na številki (061) 323-353. Za vas se bodo potrudili študentje medicine, psihologije, pedagogike in socialnega dela.

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

Z MREŽAMI NAD KAČJE PASTIRJE - Največ udeležencev naravoslovnega tabora "Podzemelj 95" je po Beli krajini raziskovalo kačje pastirje. Med njimi tudi mentorica Alja Pirnat iz Ljubljane s svojima "varovancema" Vanjo Tomc iz Križevske vasi pri Metliki in Andrejem Ferkom in Maribora. Precej kačjih pastirjev so ulovili ob ribniških metliške ribiške družine "Kolpa" v Prilozju (na fotografiji). (Foto: M.B.-J.)

PREKOPŠKI RADIOAMATERJI TRENUTNO DRUGI - Slovenskega maratona SSVHF-UHF, na katerem tekmujejo radioamaterji, ki imajo izpit in licenco, in poteka celo leto - 12. soboto, neprekinjeno 7 ur - se udeležuje tudi ekipa radiokluba iz Prekope. V soboto, 15. julija, ko je potekala 7. tekma, so Brane in Vasja Cuk ter Miro Robek zveze vzpostavili v bližini 730 metrov visoke Planine v Podbočju, kar jim je omogočilo rekordne rezultate, čeprav jim je delo za eno uro preprečilo neurje. Funkcije letos tekmujejo v kategoriji kluba, še vedno upajo na najvišje mesto, saj je trenutno drugo mesto posledica slabega začetka, ko so morali zaradi zime delati s Prekope. (Foto: T. Gazvoda)

OBISKALI PRIJATELJE V REUTLINGENU - Otroci iz OŠ Dolenjske Toplice smo se 14. junija zopet odpeljali na obisk k našim prijateljem v Reutlingen. Tam so nas v slovenskem klubu Triglav pričakale družine, pri katerih smo stanovali. Večina nas je obiskala zabavišni park Tripsdrill in živalski vrt zraven njega. Skupaj z Olgo Kastelic, ki tam poučuje slovenski jezik, smo se odpeljali v München. Zelo zanimivo je bilo ogled snemalnega studia Bavaria studio film. Soboto smo preživeli v družini: nakupovali smo darila in spominke za domače ter se zabavali v lunaparku Reutlingen Sommerfest. Zadnji dan, v nedeljo, smo te koristili za obisk Stuttgarta, kjer smo si ogledali živalski vrt in stajališča prijateljev in Reutlingenu lepo zahvaljujejo vsem sponzorjem, ki so nam izlet omogočili. (Jasna Ivekovič)

KARAOKE V ŠUŠJU - Učitelji ribiške podružnične šole v Sušju so nedavno ob pomoči domačih gasilcev in ansambla Impulz izpeljali do sedaj drugo karaoke v ribiški občini. V tem svojevrstnem zaključku šolskega leta je sodelovalo vseh 43 otrok, ki so med čakanjem na rezultate in podelitev nagrad izvedli tudi krajsi kulturni program. Zmagala je Karolina Kozini, ki je zapel pesem Medard Pucelj, je pripadla učencu 3. razreda Simonu Kozini, ki je zapel pesem ansambla Impulz "Pivski dan", druga je bila Helena Debeljak iz 4. razreda, tretja Ana Govže iz 2. razreda, četrto mesto pa so si priborili učenci 1. razreda: Tea Lovšin, Klara Debeljak in Natalija Rus. Nagrade, torto in slaščice je zmagovalcem podelil ribiški župan Jože Tanko. (Foto: M. L.-S.)

Ugoden Renaultov zakup

10-odst. polog, 56.000 tolarjev na mesec za laguno

NOVO MESTO - V Revozovi direkciji za prodajo so v sodelovanju s finančnim podjetjem CA-SKB Leasing te dni pričeli obširno akcijo za predstavitev nove skupne ponudbe za zakup Renaultovih avtomobilov. Kar na 40.000 naslovov podjetij in obrtnikov v Sloveniji so poslali prospekt z osnovnimi podatki o novi ponudbi, ki velja za celotno pooblaščen Renaultov prodajno mrežo v Sloveniji. Pogoji za zakup Renaultovih avtov so, trdijo, zelo konkurenčni, saj vključujejo samo 10-odstotni polog, obenem pa so v ponudbi tudi določeni popusti za nekatere modele Renaultovih avtomobilov. Tako lahko podjetnik dobi renoalt laguno, slovenski avto leta 1995, za mesečni obrok 56.000

tolarjev, renoalt 19 za 42.000 tolarjev, dostavni avto express za 38.000 tolarjev, večji dostavnik trafic pa za 57.000 tolarjev mesečno. Doba zupka je prepuščena izbiri posameznega podjetnika in traja dve ali tri leta.

Tistim kupcem, ki se bodo za ponujeni zakup pri CA-SKB Leasing hitro odločili, ponujajo še dodatno ugodnost. Kdor bo za vozilo iz zaloge do konca julija letos vplačal 30-odstotni polog, bo vozilo lahko prevzel takoj, obroke zupka pa pričel plačevati šele čez tri mesece. Ob tem bo Revoz na prodajno ceno odobrils še 1,5-odstotni popust za vozila safrane, espace in express ter 2,5-odst. popust za dostavnika trafic in master.

LAGUNA BREAK - Na avtomobilskem sejmu v Barceloni - bil je od 13. do 21. maja - je Renault uradno predstavil novo karoserijsko različico lagune - break. Ta avto je opremljen z enakimi motorji kot lagune nasploh, tremi bencinskimi in dizelskim, je izjemno prostoren in udoben. Prednji del je povsem enak kot pri limuzinski različici, zadek pa je inovativno oblikovan zaključek karoserije z vrati, ki segajo od odbijača do roba strehe. Posebnost sta dve možnosti odpiranja, bodisi celih vrat ali za manjše kose prtljage pa samo stekla. Ta sodobna kombi limuzina s petimi ali tudi sedmimi sedeži bo v Evropi napredaj jeseni, Revoz pa jo bo preko pooblaščen prodajne mreže Renault v Sloveniji in na Hrvaškem predvidoma začel prodajati konec oktobra.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 22. julija, bodo odprte naslednje prodajalne živili:

• **Novo mesto:** od 7. do 19. ure: Market, Drska od 8. do 19. ure: trgovina Gros, Ragovska 17 od 7. do 20. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku 33 od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma od 7.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel od 7. do 14.30: market Maja, Bučna vas od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas od 7. do 19. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice od 7.30 do 14. ure: market Pri kostanju, Prečna od 8. do 17. ure: trgovina Brdar, Smolenja vas od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas od 8. do 16. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 16. ure: trgovina Sabina, Stopiče od 7.30 do 20. ure: market Perko, Šentpeter od 8. do 18. ure: Urška, Uršna sela

• **Šentjernež:** od 7. do 17. ure: Dolenjka, Market

• **Dolenjske Toplice:** od 7. do 17. ure: Mercator-Standard, Rog

• **Metlika:** od 7. do 21. ure: trgovina Prima

V nedeljo, 23. julija, bodo odprte naslednje prodajalne živili:

• **Novo mesto:** od 8. do 11. ure: Vodnjak, Glavni trg 3, Samopostrežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Seidlova cesta, Market Ragovska, Market Drska, Market Kristanova, Nakupovalni

center Drska, Samopostrežba Šmihel, PC Loba, PC Kandija, Prodajalna Gotna vas od 8. do 11. ure: trgovina Gros, Ragovska 17 od 7. do 13. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku 33 od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanju, Prečna od 8. do 12. ure: trgovina Brdar, Smolenja vas od 8. do 12. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas od 8. do 12. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 14. ure: trgovina Sabina, Stopiče od 8. do 12. ure: market Perko, Šentpeter od 8. do 12. ure: Urška, Uršna sela

• **Šentjernež:** od 8. do 11. ure: Market

• **Žužemberk:** od 8. do 11.30: Market

• **Škocjan:** od 7.30 do 10. ure: Pri mostu

• **Trebnje:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba Blagovnica

• **Mirna:** od 7.30 do 11. ure: Grič

• **Mokronog:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba

• **Črnomelj:** od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market Čardak

• **Semič:** od 7.30 do 10.30: Market

• **Metlika:** od 7. do 21. ure: Prima

Pižem d.o.o.

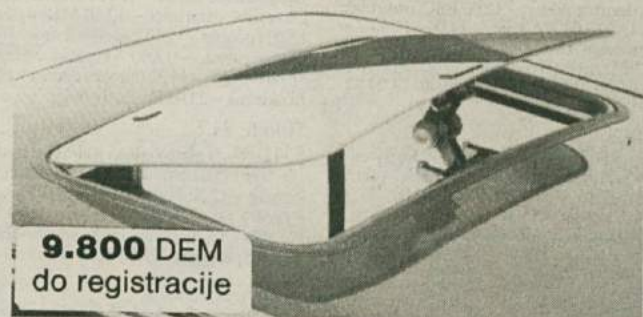
Podjetje za trgovino, zastopstvo in storitve, Mala Loka 15 61230 Domžale

Tel. 061/372 333, 16 12 164, 16 12 174. Faks 061/373 151

GENERALNI ZASTOPNIK AVTOMOBILOV

tavria

POLETI SONČNA STREHA BREZ DOPLAČILA ZA SLOVENIJO

9.800 DEM do registracije

UGODNI KREDITI BREZ POLOGA NA ŠTIRI LETA

Novi modeli s katalizatorjem, izvedba lux, različne barve, tudi kovinske.

POOBLAŠČENI PRODAJALCI IN SERVISERJI VOZIL TAVRIA: AVTOFINISH, Ljubljana, 061/573-490; AS ZORMAN, Mengeš, 061/737-041; AVTOSERVIS PIŽEM, Domžale, 061/372-333; AS BOKALJ, Naklo, 064/48-769; TIPOM CAR, Maribor, 062/302-011; AS VOŠNIK, Maribor, 062/632-015; FLOYD, Ljubljana, 061/14-01-044; MIKLAVC, Radlje ob Dravi, 0602/72-736; KUNČNIK IVAN, Radlje ob Dravi, 0602/871-686; TIPO, Murska Sobota, 069/31-250; AS HMELEJ DRAGO, Radenci, 069/65-710; AS KLOBASA, Sv. Trojica, 062/721-006 VAŠ AVTO, Celje, 063/441-609; HELIX KRANJ, 064/224-149 AMBIENTA TRADE, Kranj, 064/223-690

ZAGOTOVLJENI SERVISI IN NADOMESTNI DELI PO VSEJ SLOVENIJI.

GARANCIJA ENO LETO

IŠČEMO SERVISERJE IN PRODAJALCE NA PODROČJU: BREŽIC, NOVEGA MESTA, KOČEVJA, POSTOJNE, KOPRA, NOVE GORICE IN TOLMINA.

REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA FINANCE Republiška uprava za javne prihodke Ljubljana, Cankarjeva 5

RAZPISUJE prosta delovna mesta v Republiški upravi za javne prihodke, izpostava Novo mesto

1. **INŠPEKTOR II**
— v odseku za inšpekcijo
2. **VODJA ODSEKA — SVETOVALEC II**
— v odseku za odmero dohodnine, za določen čas
3. **REFERENT I**
— v odseku za odmero davkov in drugih obveznosti
4. **REFERENT I**
— v odseku za odmero dohodnine, za določen čas
5. **SODELAVEC I**
— v odseku za odmero dohodnine, za polovični delovni čas (4 ure dnevno)

Zahtevani pogoji:
pod 1 — visoka izobrazba pravne, ekonomske ali druge družboslovne usmeritve, 4 leta delovnih izkušenj in vozniški izpit B kategorije,
pod 2 — visoka izobrazba pravne, ekonomske ali druge družboslovne usmeritve in 4 leta delovnih izkušenj,
pod 3 in 4 — višja izobrazba upravne, pravne, ekonomske ali druge ustrezne usmeritve in 3 leta delovnih izkušenj,
pod 5 — srednja izobrazba ekonomske ali druge 4-letne usmeritve in 2 leti delovnih izkušenj.

Poleg že navedenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še posebne pogoje po Zakonu o delavcih v državnih organih (Ur. l. RS, št. 15/90).

Za vsa delovna mesta je predvideno 3-mesečno poskusno delo.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev ter kratkim življenjepisom naj kandidati pošljejo v 8 dneh po razpisu na naslov Republiške uprave za javne prihodke, izpostava Novo mesto, Novi trg 6, Novo mesto. Nepopolnih prijav ne bomo upoštevali.

V INTER MARKETU V BREŽICAH BOMO ODPRLI TRGOVINO S KONFEKCIJO.

Zaposlili bomo:

- ENO TRGOVKO — POSLOVODKINJO IN — ENO TRGOVKO

Vse, ki vas zanima prodaja konfekcije in želite biti nagrajeni — plačani po parametrih kvalitete in kvantitete opravljenega dela, vabimo, da svoje pisne ponudbe pošljete na naslov: Popco, d.o.o., Velenje, Štrbenkova 1, 63320 Velenje.

Clio s klimo

NOVO MESTO - V Revozu so za nekatere modele Renaultovih avtomobilov uvedli nekaj pomembnih sprememb pri serijski oz. opcijski opremlitvi. Tako imajo vsi modeli clio s paketom opreme RL, ki prihajajo s traku v Novem mestu od začetka junija, serijsko vgrajeno deljivo zadnje klopi; od srede julija ne bo več moč dobiti petke in clia v kobaltno modri barvi; radio kasetofon z močjo 4 x 15 W in z upravljalcem ob volanu, ki je za doplačilo na voljo za clio s paketom opreme RT, pa bo posej za enako ceno opremljen tudi s sistemom RDS.

Največja novost pa je, da je clio 1.4 RT, ki ga izdelujejo v Novem mestu, od junija moč naročiti tudi s klimatsko napravo. Tovarniška cena tega vse bolj priljubljenega dela dodatne opreme, ki pomembno prispeva k udobju in posredno tudi k varni vožnji, je 157.000, maloprodajna (s prometnim davkom) pa 188.400 tolarjev. Za vse različice renoalt twingo je za doplačilo 80.040 tolarjev odslej na voljo varnostna zračna blazina za voznika. Klimatske naprave v vseh različicah lagune, naj so vgrajene serijsko (V6) ali za doplačilo, bodo posej opremljene s protiprašnim mikro filtrom.

• *Kocka in steklenica izenačujeta ljudi.* (Francoski pregovor)

• *Najokusnejša je jed, ki jo ješ lačen.* (Etiopski pregovor)

• *Kdor sit je, si koplje grob z lastnimi zobmi.* (Turški pregovor)

Kako vložiti certifikat v VIZIJO

Spoštovani lastniki certifikatov!

Radi bi Vam olajšali vpis certifikatov, zato smo za Vas pripravili pooblastilo, ki Vam omogoča, da zase in svoje otroke, znance in prijatelje tudi po pošti vpišete svoj certifikat v domačo družbo. Z vpisom v Vizijo ostane denar doma, na našem področju.

Postopek vpisa je preprost:

1. Izpolnite in podpišite pooblastilo.
2. Po pošti pošljite na naslov VIZIJA, družba za upravljanje investicijskih skladov, Novi trg 5, 68000 Novo mesto:
  - izpolnjeno in podpisano pooblastilo,
  - certifikat (obvestilo SDK).
3. Vpis za Vas izvrši VIZIJA, ki Vam potrdilo o vpisu vrne po pošti.

Izjava:

Pooblaščenec VIZIJO, družbo za upravljanje investicijskih skladov d.o.o., Novo mesto, Novi trg 5, za vpis in vplačilo delnic v DPB Vizijo 1, pooblaščenec investicijsko družbo, d.d., Novo mesto, Novi trg 5, do vrednosti, ki jo navajam v ustrezni rubriki pooblastila. Istočasno pooblaščenec Vizijo, družbo za upravljanje investicijskih skladov, d.o.o., Novo mesto, za uresničevanje glasovalne pravice iz vplačanih delnic v mojem imenu in za svoj račun na skupščini DPB Vizije 1, pooblaščenec investicijske družbe, d.d., Novo mesto.

Izpolnjevanje pooblastila za mladoletnike in ostale opravilno nesposobne osebe
Pri pooblastilu za vpis certifikata mladoletnika ali opravilno nesposobne osebe se za vpis imetnika certifikata uporabijo podatki mladoletne osebe oz. opravilno nesposobne, pooblastilo pa podpiše eden od staršev oz. skrbnikov. Nad podpis je potrebno z velikimi tiskalnimi črkami napisati ime in priimek podpisnika.

POOBLASTILO

IMETNIK CERTIFIKATA (priimek in ime s tiskanimi črkami)	_____
NASLOV IMETNIKA	_____
EMŠO	_____
Na podlagi lastniškega certifikata vpisujem:	SIT
DAN	_____
MESEC	_____
LETO	_____
KRAJ	_____
PODPIS IMETNIKA CERTIFIKATA ALI NEGA OD STARŠEV ZA MLADOLETNEGA OTKORA	_____

Tudi letos bomo v akciji **Bramac za lepšo Slovenijo** vsem, ki se boste za nakup odločili do 15. avgusta 1995, brezplačno pripeljali 1.000.000 Bramacovih strešnikov.

BRAMAC

Vse za streho. S 30-letnim jamstvom.
V vseh dobrih trgovinah z gradbenim materialom!

GORJANCI
mednarodno podjetje za prevoz blaga
in potnikov, d.o.o.
Vavta vas 36
68351 Straža

Upravni odbor:
razpisuje prosto delovno mesto

**direktorja podjetja GORJANCI,
SERVISNA DEJAVNOST, d.o.o.**

Poleg splošnih zakonskih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
— VII. ali VI. stopnja šolske izobrazbe strojne ali druge tehnične usmeritve
— najmanj 3 leta delovnih izkušenj
— znanje enega tujega jezika
— organizacijske in strokovne sposobnosti, razvidne iz dosedanje zaposlitve

Delovno razmerje se sklepa za 4 leta.
Kandidati morajo ob prijavi predložiti program dela.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na gornji naslov s pripisom »za razpis«.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v roku 15 dni po objavi.

OSNOVNA ŠOLA TREBNJE
Kidričeva 11
68210 Trebnje

razpisuje naslednji prosti delovni mesti:

- učitelja razrednega pouka na podružnični šoli Dobrnič za določen čas
- učitelja športne vzgoje za določen čas

Podružnična šola Dobrnič je od Trebnjega oddaljena 5 km. Iz Trebnjega bo prevoz na delo zagotovljen.
Kandidati naj prijave pošljejo na šolo v 8 dneh po objavi razpisa.

**ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE
SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA NOVO MESTO,
PREŠERNOV TRG 7**

objavlja prosti delovni mesti

- VODJA ODDELKA ZA DELO ZK I. STOP. IN MEDICINSKI NADZOR
- NADZORNEGA ZDRAVNIKA — ČLANA ZK I. STOP.

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev imeti še:
— visokošolsko izobrazbo medicinske smeri s specializacijo,
— vsaj 2 leti delovnih izkušenj,
— zelene so izkušnje sodelovanja v zdravniški komisiji.

Nudimo možnost pomoči pri reševanju stanovanjskega problema.
Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim ali krajšim delovnim časom.
Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Območna enota Novo mesto, Prešernov trg 7.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh.

DUAL EXPRES

Šmihelska 6, Novo mesto
tel: 068/ 24-413

Opravite izpit med počitnicami

AVTOŠOLA DUAL EXPRES

vabi na enotedenski dopoldanski tečaj iz CPP za A, B, C, E kategorije.
Pričetek tečaja v ponedeljek, 24. julija, ob 8. uri v učilnici — Glavni trg 30, (nad slaščičarno).
Prijave po telefonu in pred pričetkom tečaja!

GRADITELJEM BREZPLAČNO APNO!

Zaradi povečane proizvodnje acetilena se v naši proizvodnji pojavlja tudi presežna količina acetilenskega hidriranega apna.

Zato je možno pri nas v mesecih JULIJ in AVGUST dobiti apno BREZPLAČNO.

Po želji apno dostavimo na gradbišče, pri tem plačate le prevoz.

Informacije na telefonu št. 371-794 in 374-624.

Na podlagi izdane odločbe Agencije RS za prestrukturiranje in privatizacijo št. LP 430-1/95-GV z dne 4. 4. 1995 ter prejetega soglasja k izdaji potrdil delavcem za neizplačani del neto osnovnih plač s strani Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj RS št. 464-10/95-41 z dne 4. 7. 1995 ter objave lastninskega preoblikovanja podjetja v Uradnem listu dne 4. 2. 1995 objavlja **Mizarsko podjetje TRELES Trebnje, p.o., Trebnje**, spremenjen program lastninskega preoblikovanja podjetja z vsemi nespremenjenimi točkami že objavljenega programa.

Javni poziv k vpisu in vplačilu delnic:

Zaradi prejetega soglasja Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj k izdaji potrdil delavcem na podlagi neizplačanega dela neto osnovnih plač objavljamo podaljšanje roka za vpis delnic v zameno za omenjena potrdila in gotovino za 30 dni od dneva javne objave.

Podjetje s to objavo poziva vse zaposlene, nekdanje zaposlene in upokojenca podjetja, ki bodo sodelovali pri interni razdelitvi in notranjem odkupu, da lahko v 30 dneh po objavi v časopisu Dolenjski list vpišejo delnice v zameno za potrdila za neizplačane plače in gotovino.

Vpis in vplačilo deležev je mogoč na sedežu podjetja vsak delavnik med 8. in 12. uro.

Vse dodatne informacije upravičenci lahko dobijo po tel. 44-038. Rok je preključen. Upravičenec, ki zamudi navedeni rok, ne more sodelovati pri zamenjavi oziroma odkupu delnic podjetja.

Mizarsko podjetje TRELES Trebnje, p.o.

PIONIR AVTOHIŠA

Servisno prodajni center Novo mesto d.d.

SERVIS VOZIL

- avtomehanika - avtokleparstvo
- avtoelektrika - avtoličarstvo

15% popusta na delo ob gotovinskem plačilu!

Vaše poškodovano vozilo popravimo s pomočjo raztegovalne mize **CAR-O-LINER** in elektronske merilne naprave **CAR-O-TRONIC**. O stanju vozila dobite računalniški izpis.

PRODAJA REZERVNIH DELOV IN OPREME

- originalni rezervni deli RENAULT
- RENAULT boutique oprema
- avtoakustika BLAUPUNKT
- strešna okna WEBASTO
- ostali avtodeli in avtooprema

Možnost obročnega odplačila na črke.

PRODAJA VOZIL

- prodaja novih vozil RENAULT
- odkup in prodaja rabljenih vozil

Novo, občutno nižje cene za vozila CLIO!

Kreditni za CLIO po 7%, ostala vozila od 10% dalje.

Ugoden leasing in krediti brez pologa!

Pustite se presenetiti in nas obiščite v Ločni v prenovljenem avtosalonu, prodajalni rezervnih delov in servisu, ali nas pokličite na tel. 068/324-533.

VELETEKSTIL

Objavljamo prosto delovno mesto za nedoločen čas:

TRGOVSKI ZASTOPNIK
za širše področje Dolenjske

Pogoji:

- višja ali srednja izobrazba ustrezne smeri
- najmanj 3 leta delovnih izkušenj pri podobnih delih
- lastno vozilo
- poskusno delo

Nudimo stimulativno-provizijsko plačilo!

Pisne prijave z dokazili pošljite v 8 dneh po objavi Kadrovske službi VELETEKSTILA, 61000 LJUBLJANA, Leskoškova 2. Kandidate bomo obvestili v 15 dneh po končanem izboru.

**MED POPRAVILOM
NADOMESTNI AVTO**

NOVO MESTO - Po poskusnem uvajanju nove usluge lastnikom Renaultovih avtomobilov v dveh servisih v Sloveniji so se v Revozu odločili, da skupaj s prvimi enajstimi pooblaščenimi Renaultovimi servisi pri nas od junija strankam na zahtevo v času popravila njihovega avtomobila zagotovijo nadomestno vozilo. To pa je le prvi del letošnjega načrta, po katerem naj bi do konca tega leta tako pomoč lastnikom Renaultovih avtomobilov zagotovili že v 22 pooblaščenih servisih v Sloveniji. Prihodnje leto bo nadomestno vozilo za čas popravila svojim strankam zagotavljalo že 35 pooblaščenih servisov, v letu 1997 pa naj bi to uslugo lahko ponudili na vseh pooblaščenih prodajnih in servisnih mestih za Renaultova vozila v Sloveniji.

NOVOLES lesna industrija Straža, d.d.

objavlja na podlagi sklepa nadzornega sveta družbe ERGO, proizvodnja galanterije in opreme, Dvor, d.o.o.

RAZPIS

za zasedbo delovnega mesta:

direktorja družbe ERGO, proizvodnja galanterije in opreme Dvor, d.o.o.

Od kandidatov pričakujemo, da bodo poleg zakonsko določenih pogojev izpolnjevali še naslednje pogoje:

- visoka ali višješolska izobrazba ustrezne smeri
- pet let delovnih izkušenj na odgovornih delih v gospodarstvu

Prijave in dokazila o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: **NOVOLES — LESNA INDUSTRIJA STRAŽA, d.d., KADROVSKO-PRAVNI SEKTOR, STRAŽA, NA ŽAGO 6, z oznako »za razpis«**.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem razpisu.

ZAHVALA

Zapustila nas je draga mama

ANA HREN

roj. Kralj

iz Trebnjega

V globoki žalosti bi se radi zahvalili vsem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, vsem, ki ste se z besedo, sočustvovanjem, cvetjem in svečami poslovili od nje. Posebno se zahvaljujemo godbi, pevskemu zboru, župniku za opravljen obred, OŠ Mirna, VVZ Trebnje, vsem sosedom in govorniku Ladu Požesu za poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 91. letu starosti smo se 12. julija poslovili od našega očeta, brata, dedka in pradedka

**ALOJZA
KRESALA**

z Rdečega Kala pri Dobrniču

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem, prijateljem in še posebej dobrim sosedom, ki ste nam pomagali, izrekli sožalje, pokojnemu darovali toliko lepega cvetja in sveč ter ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala duhovniku za lep pogrebni obred.

Žalujoci: hčerka, sinovi in ostalo sorodstvo

Rdeči Kal, Bled, Ljubljana

ZAHVALA

Ugasne življenje drage osebe,
lepi spomini ostanejo v srcih najdražjih.

Ni zdržalo več plemenito srce drage žene, mame in stare mame

ROZALIJE MALIČ

iz Vinice pri Črnomlju

ki je odšla iz našega doma k večnemu počitku v komaj dopoljenem 67. letu starosti. Številna izrečena ustna in pisna sožalja so nam bila v najtežjih trenutkih našega življenja v tolažbo in v spoznanje, da ste našo mamo spoštovali in cenili tako tisti, ki ste jo osebno poznali, pa tudi tisti, ki je niste, pa ste zanjo vedeli po njenih dobrih dejanjih. Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala! Zahvala velja vsem, ki ste našo mamo na zadnji poti pospremili s toliko lepega cvetja in številnimi svečami, govornikoma g. Moharju in ge. Starešiničeviču za lepe poslovilne besede pred domačo hišo in ob odprtem grobu, pevкам za občutno izbrane in zapete pesmi. Nenazadnje velja naša zahvala vsem dobrim sosedom, ki so nam v tistih dneh nudili vso potrebno pomoč, zdravstvenemu osebjū Internega oddelka bolnice Novo mesto, zdravstvenega doma Črnomelj in Vinica ter g. župniku za lepo opravljen obred.

V globoki žalosti: mož Franc, hčerke Marta, Zdenka in Metka, vnukinja Urška in ostalo sorodstvo

tedenski koledar

Četrtek, 20. julija - Marjeta Petek, 21. julija - Danilo Sobota, 22. julija - Magdalena Nedelja, 23. julija - Branislav Ponedeljek, 24. julija - Kristina Torek, 25. julija - Jakob Sreda, 26. julija - Ana

kino

BREŽICE: 20. in 21.7. (ob 20.30) melodrama Čas deklitiv. 21.7. (ob 18.30) kriminalna Skrivališče. 22. in 23.7. (ob 18.30 in 20.30) kriminalna Skrivališče. **ČRNOMELJ:** 21. in 22.7. (ob 21. uri) ljubzenska drama Nesmrtno

ljubljena. 23.7. (ob 19. in 21. uri) komedija Muriel se poroči. **KOSTANJEVICA:** 22.7. (ob 19. uri) kriminalna Zasebni detektiv Shame. 22.7. (ob 21. uri) romantična komedija Lahko se zgodi tudi vam. 23.7. (ob 21. uri) kriminalna Utemeljeni sum. **KRŠKO:** 21.7. (ob 20. uri) ljubzenska drama Izgnanec. 23.7. (ob 18. uri) ljubzenska drama Izgnanec. **METLIKA:** 21.7. (ob 21. uri) komedija Muriel se poroči. 23.7. (ob 21. uri) ljubzenska drama Nesmrtno ljubljena. **NOVO MESTO:** Od 20. do 26.7. (ob 19. in 21. uri) akcijski film Podli fantje. **ŠENTJERNEJ:** 21.7. (ob 20. in 22. uri) film Kraljica puščave.

ČAS DEKLITIVA, melodrama (*Little Women*, ZDA, 1994, 110 minut, režija: Gillian Armstrong) **Uau! Ženske prihajajo! V trumah, kolonah, ni jim konca! Kam da grejo? Na male ženske, ženske gleda! Oči se rosijo, robčki mokrijo, ustnice trepetajo, ročice se treso, nožice šibijo. Čas deklitiva je namreč tako zelo očitno ženski film, da bi ga lahko 'gledali' z zaprimi očmi, pa bi vam vseeno bilo povsem jasno, za kaj gre.**

Čas deklitiva je posnet po danes klasičnem romanu Louise May Alcott, napisala ga je 1868, zgodba pa je postavljena v drugo polovico 19. stoletja, v čas ameriške državljanske vojne in po njej. Sledimo matriarhalni družini March strunne name Susan Sarandon in štirih pubertetnic, ata so na vojni, jasno. Lokacija: idilično mestece neke v Novi Angliji. Dekleta odrašajo v nekoliko feministični at-

mosferi, predvsem sta napredni mama in najstarejša, Winona Ryder, bodoča intelektualka. Med dekleti se poraja emancipatorska zavest, so predhodnice moderne ženske: povejo, kar mislijo, imajo zaposlitev, princa izbirajo same, so brezstrančno radožive. Morda jih k temu vzpodbujajo čas vojne, saj je bil svet tam naokoli hudo patriarhalen še vsaj pol stoletja po dogajanju te zgodbe. Tako bi se film lahko mirno imenoval tudi Čas brez moških ali vsaj Čas brez pravih moških; v vojnah ostanejo doma le dobrodušni stari in puhaški mladi. Le takrat so ženske lahko iskale svoj jaz.

Vsako od petih glavnih vlog lahko zlahka okarakteriziramo, kar gledalkam omogoča hitro identifikacijo. Kako potem ne bi vzbujale tega filma? Vsaka se bo našla, če ne v eni, pa med dvema ali v večjih likih. Dober trik, ni kaj. K dolgotrajnejši solidnosti bi filmu pripomoglo več stvarnosti tiste ga sicer nič kaj prijaznega obdobja. Manj sladkobe. Dolgčas pa naredijo eno- ali dvo-minutni kadri, ki svoje povejo v nekaj sekundah. Manj patetike.

TOMAŽ BRATOŽ

kmetijski stroji

ŽITNI KOMBAJN Klass, širine 220 cm, v odličnem stanju, in nova garažna vrata, železna, 220 x 200 cm prodam. ☎ (068)73-293. 6278

TRAKTOR URUS 335 prodam. ☎ (068)49-462. 6281

DVOBRAZDNI obračalni plug, 14 col, lepo ohranjen, prodam. ☎ (0608)32-040. 6296

BAZEN za mleko, 200 l, prodam. ☎ 42-925. 6314

KOSILNICO z vozičkom in kravo za zakol prodam ali menjam za manjšo govedo. Franc Čadek, Stara Bučka 37, Škocjan. 6320

KOSILNICE (na laks in vrtno), od 24.000 SIT dalje, mreže za ograjo 203 SIT/m², reprimaterial itd. I. Trgovina Rust, Baznik, Krška vas 86 a, ☎ (0608)59-108. 6323

ŽITNI KOMBAJN Massey Ferguson 510, širine 3 m, prodam. ☎ (0608)31-052. 6338

TRAKTORSKO PRIKOLICO domače izdelave, nosilnost 4 t, in komat, 24 col, prodam. ☎ 87-589. 6360

KOMBAJN ZMAJ 133 in mlatilnico s popolnim čiščenjem prodam. ☎ (068)42-355. 6362

TRAKTOR PORSCHÉ, starejši letnik, prodam. Stane Grubar, Dol. Stara vas 47, Sentjerna. 6370

FREZO, 3 KM, primerno za vrtno ali vinograd, zelo ugodno prodam. ☎ (0608) 65-391. 6392

KABINO za IMT 539 - 533 in kvalitetno vino, belo in rdečo, prodam. ☎ (0608)80-126. 6394

MLATILNICO s popolnim čiščenjem ugodno prodam. Alojz Murn, Vel. Orehek 28, Novo mesto. 6401

TRAKTOR HANOMAG, 35 KM, silo-kombajn Fahr in puhalni prodam. ☎ (0608)51-094. 6410

NOV električni mlin za grozdje, kosilnico Gorenje Muta in traktor Deutz, 42 KM, prodam. ☎ (068)42-527. 6427

ŽITNI KOMBAJN Zmaj 133 prodam. ☎ (0608)87-336. 6433

BALIRKO za štirioglate bale, velikosti 30 x 40 kg, rabljeno samonakladsko, 18 m³, in pakja Sip, starega l leto, dobro ohranjenega, prodam. ☎ (068)45-319 ali (0609)630-360. 6437

kupim

HRASTOVO HLODOVINO odkupujemo. ☎ (061)218-595. 5340

STARJEŠE IGRAČKE od "kinder"-jajčk kupim. ☎ 73-546. 6365

KUPIM knjige za 5. razred osnovne šole (ohranjene). ☎ (068) 23-585. 6418

KUPIM knjige za 5. razred osnovne šole (ohranjene). ☎ (068) 22-009. 6428

motorna vozila

PEUGEOT 405 GRD, letnik 1990, prevoženih 104.000 km, bel, odlično ohranjen, prodam. ☎ 51-001. 6265

AVTO MINI MORIS 1000 v dobrem stanju, prodam. ☎ 43-842. 6270

AVTOBUS TAM 190, kombi citroen in VW cady prodam. ☎ (068)49-102 ali (0609)631-285. 6280

OPEL KADETT, letnik 1980, registriran do 7.1.1996, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)44-823. 6292

CITROEN AX, letnik 1989, rdeč, 5V, registriran do 6/96, prodam. ☎ 52-752. 6293

MOTOR 125, letnik 12/93, malo vožen, prodam ali menjam za avto (z mojim doplačilom). ☎ (0608)32-040. 6297

Z 101 KOMFORT, letnik 1991, registracija pravkar potekla, prodam za 750 DEM. ☎ 52-987. 6299

FIAT TIPO 1.4 i.e., letnik 1993, registriran do 6/96 ugodno prodam. ☎ (0608)32-519. 6303

R 4 GTL, letnik 1987, registriran do 5.1.1996, zelo lepo ohranjen, prodam. Jože Steingel, Sadinja vas 16, Žužemberk. 6305

R 5 CAMPUS, letnik 1990, 5V, prodam. ☎ (068)23-929. 6309

SUBARU LEGACY 2.0 GL 2 VD karavan, letnik 1993, prvi lastnik, dobro ohranjen, prodam. ☎ 323-560, (0609)633-894 ali (0609)624-013. 6325

GOLF D, letnik 1989, in novo sekular žago za drva prodam. ☎ 78-100. 6319

JUGO SKALA 55, letnik 1989, registriran do 6/96, in trosilec blevskega gnoja prodam. ☎ (068)78-086. 6326

R 4 GTL, letnik 1983, registriran do 6/96, poceni prodam. Ljubi, Ždinja vas 7, Novo mesto. 6328

FIAT 127, letnik 1982, ključa, radio, registriran do 4.12.1995, prodam. Minka Hočvar, Krmelj 6 b. 6339

SUBARU LEONE karavan, letnik 11/90, prodam. ☎ (068)85-603. 6340

GOLF JX D, letnik 1986 in jugo koral 55, letnik 1990, prodam. ☎ (063)806-131. 6340

FIAT REGATO 70S (oprema), kovinske barve, dobro ohranjen, prevoženih 89.000 km, letnik 1988, prodam. ☎ 27-301. 6348

JUGO 45, letnik 1987, tehnično pregledan, prodam. ☎ (068)25-513, popoldan. 6348

Z 128, letnik 1988, registriran do 2/96, prodam. ☎ 65-056. 6361

JUGO KORAL 45, letnik 1988, zelo dobro ohranjen, registriran za celo leto, prodam za 2800 DEM. ☎ (068)52-585. 6363

NISSAN SUNNY 1.7 D, kratka izvedba, kovinske barve, letnik 11/89, prodam. ☎ (068)52-720, od 7. do 15. ure. 6364

JUGO KORAL 45, letnik 1988, registriran za celo leto, dobro ohranjen, prodam. ☎ 78-147. 6374

R 4 GTL, letnik 1988, registriran do 2/96, prodam. ☎ 43-698. 6377

TOMOS APN 6 S, letnik 1993, odlično ohranjen, prodam za 950 DEM. ☎ 76-051. 6377

FIAT UNO 60 CS, letnik 1991, bel, odlično ohranjen, prodam ali zamenjam za fiat tipo, letnik 1991 do 1993 z mojim doplačilom. Igor Stangelj, Dobrava 44, Otočec (novo naselje). 6380

R 4, letnik 1986, rdeč, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)52-246. 6381

ŠKODO FAVORIT, letnik 1994, registrirano do 7/96, zelo dobro ohranjeno, garazirano, prodam. ☎ (061)52-330. 6383

126 P, letnik 1988, registriran do 4/96, prodam. Marija Potočar, Trška Gora 75, nad gostilno Pugej. 6386

FORD FIESTO 1.4 ghia, letnik 1993, opel corso, letnik 1994, in mercedes 190 230, letnik 1988, prodam. ☎ 21-575. 6396

JUGO 55, letnik 1990, prodam. ☎ 24-569. 6397

R 4 GTL, letnik 1989, registriran do 6/96, prvi lastnik, prodam. Jože Primc, Koroška vas 37. 6398

126 P, letnik 1992, rdeč, prodam. ☎ (068)23-302. 6399

JUGO KORAL 45, registriran do 7/96, bel, prodam. ☎ 85-649. 6400

FORD SIERRA 2.0 i CL, letnik 1991, prevoženih 50.000 km, prodam. Možen kredit. ☎ (068)65-314 ali popo (068)27-356. 6400

Z 750 LE, letnik 1984, prodam. ☎ 85-608. 6403

R 4 GTL, letnik 1987, prodam. ☎ 24-569. 6404

JUGO 45, letnik 1989, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)81-728. 6413

BMW 315, letnik 1983 in 1126 P, letnik 1987, ugodno prodam. ☎ (068)51-862. 6418

CITROEN AX 1.1, letnik 5/90, rdeč, 5V, prodam. ☎ (0608)75-367. 6418

HROŠČ 1200, letnik 1975, registriran do decembra, bel, ugodno prodam. ☎ (0608) 75-356. 6419

PASSAT KARAVAN, letnik 1986, TD, kovinske barve, prodam. Toni Kotar, VDV 9, Mirna. 6423

Z 650, letnik 1983, dobro ohranjena, prodam. ☎ (068)26-682. 6428

R 19 RT, letnik 10/93, prodam. ☎ 28-007. 6430

JUGO 45, letnik 1989, registriran do 3/96, lepo ohranjen in R 4, letnik 1991, registriran do 4/96, prodam. ☎ (068)323-824. 6431

UNO 45, letnik 1989, registriran do 6/96, prevoženih 74.000 km, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ (068)43-713. 6439

JUGO 45 A, letnik 1986, registriran do 6/96, prodam. ☎ (0608)75-405. 6440

126 P, letnik 1990, prevoženih 42.000 km, registriran do 3/96, poceni prodam. ☎ 22-028. 6441

GOLF JX D, letnik 1989, prodam. ☎ 50-270. 6443

GILERO, letnik 1993, črna - rdeče barve, dobro ohranjeno, prodam. ☎ 21-809. 6443

PREKLICI

MARIJA SAŠEK prepovedujem Cveti Fink govori o meni neresnične stvari. Če opozorila ne bo upoštevala, jo bom sodno preganjala. 6284

BRANIMIRJA ŽEPUHARJA, njegovo ženo Marico in Maria Bašiča opozarjam, naj prenehajo z lažnimi besedami, sicer jih bom sodno preganjala. Soseda Slavica. 6284

TOŠ STRAHAN, avtoprevoznik v okoljevarstveno STO, Partizanska 31, Novo mesto, obveščam cenjene stranke, da sem s 30. junijem 1995 prenehal poslovati. 6342

POSEST

V GRABROVCU pri Metliki prodam vikend, vinograd, njivi in gozd. Ogled možen vsak dan. Matija Plut, ☎ (062)414-037. 6208

NA PUŠČAVI pri Mokronogu prodam hišo. ☎ (061)374-992. 6208

POČITNIŠKO HIŠO (6 x 7 m), parcela 690 m², voda in elektrika, blizu Dolenjskih Toplic, prodam. ☎ (061)342-081. 6274

1.40 HA travnika v Koritih pri Dobruhici za 7000 DEM in 18 a vinograda v Šmarju za 15.000 DEM prodam. ☎ (0609)620-912. 6274

GRADBENO PARCELO, cca 10 do 15 a, v okolici Dolenjskih Toplic ali Novega mesta, kupim. V pošto pride tudi 3. gradbena faza hiše. ☎ (068)83-317. 6286

V MALEM LIPJU prodam vinograd z gozdom. ☎ 87-230, Cveta Kumej, Nad Miklavčem 6, Žužemberk. 6298

VIKEND - ZIDANICO z vinogradom in sadnim vrtnom na lepem kraju v Rodinah pri Črnomlju ugodno prodam, lahko tudi na obroke. ☎ 51-094. 6301

V TREBNJEM prodam več gradbenih parcel. ☎ 45-777, vsak delavnik. 6327

KOZOLEC, 2 x 3 akna, dobro ohranjen, prodam po ugodni ceni. ☎ (068)83-015. 6327

MIRNA - hišo z gospodarskim poslopjem in pol hektarja zemlje prodam. ☎ (068)47-481. 6334

VEČ PARCEL ob Kolpi, ob asfalnici, primerno za vikend ali vinograd prodam. ☎ 64-423. 6335

2 HA gozda v Selinah pri Čatežu prodam ali zamenjam. ☎ (00385) 41 843 207, Miro Režek. 6344

PARCELO na Tolstem vrhu, čudovit razgled, asfalt do parcele, ugodno prodam. ☎ (068)81-478. 6351

V KARTELJEVEM prodam vinograd s staro zidanico, travnik in gozd. ☎ (068)655-173. 6353

VINOGRAD z vikendom v Vinjem vrhu prodam ali menjam za gradbeno parcelo v okolici Šentjerneja. ☎ 81-090. 6368

V DOLENJSKIH TOPICAH, 10 minut od bazena, prodam parcelo za vikend in bentoške stebre za vinograd. ☎ (061)271-730. 6373

V SMOLENJI VASI prodam gradbeno parcelo, 1740 m², z vso dokumentacijo. Cveta Suštaršič, Smolenja vas 43. 6388

VIKEND - ZIDANICO na zahodnem delu Trške gore prodam za 50.000 DEM. Ismet Abazović, Drška 20, Novo mesto. 6388

ZAPUŠČENO KMETIJO, 4 ha zemlje, primerno za vikend, v Vinjem Vrh (Primsko v Dolenjskem) prodam. ☎ (061) 883-036. 6420

MANJŠO KMETIJO v Tomažji vasi v bližini Šentjerneja prodam. ☎ (064)221-353. 6446

MANJŠO KMETIJO v Zabukovju pri Mirni Peči prodam. ☎ (064)221-353. 6447

PRODAJ

KVALITETNO rdeče vino cviček in šmarnico ugodno prodam. ☎ (0608)31-208. 6261

ČISTOKRVNO novofundlanko, staro 2 leti, oddam. ☎ 67-068. 6262

MLADIČE, dolgoglake jazbecarje z rodomnikom, odlične za jago, primarne za v stanovanje, prodam. ☎ (068)51-592. 6264

2 PRAŠIČA, težka 110 kg, in bikca, stara 14 dni, prodam. ☎ 45-355. 6266

TELIČKO, staro 8 tednov, primerno za nadaljnjo rejo, prodam. ☎ 40-798. 6268

ROČNO IZDELANO diatonično harmoniko Nikoleti, be, es, as, prodam. ☎ 58-252, po 20. uri. 6271

OBVESTILA

SPREJEMAMO NAROČILA za vse vrste piščancev, enodnevnih in večjih. Valinka Senova, Mio Gungilac, ☎ (0608)79-375. 5339

ŽALUZIJE, rolete in lamelne zavese izdelujemo in montiramo po zelo ugodnih cenah. Možnost plačila na 3 čke. ☎ (068)44-662. 5717

KOKOŠI NESNICE za zakol ali nadaljnjo rejo prodajamo. Zdravje, Zalag, ☎ 22-180, od 15. do 17. ure. 6432

Dolenjski list

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bežek-Jakš, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazdova, Anton Jakš, Mojca Leskovec-Svete, Martin Lužar, Milan Markež (urednik Priloge), Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrkih. Cena posamezne številke 150 tolarjev; naročnina za 2. polletje 4.000 tolarjev, upokojenci imajo 10-odst. popust; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 12.000 tolarjev; za tujino letno 100 DEM oz. druga valuta te vrednosti.

OGLASI: 1 cm za ekonomske oglase 2.200 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 4.400 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 2.500 tolarjev. Za nenaročnike mali oglas do deset besed 1.500 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 150 tolarjev.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-440519 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212.

Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 323-610; mali oglasi in zahvale 324-006; telefaks (068)322-898.

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. davek od prometa proizvodov. Računalniška priprava časopisnega stavka: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

Naročilnica za brezplačni mali oglas v Dolenjskem listu (za naročnike, samo enkrat na mesec)

vse bina oglasa (do 15 besed)

Ime in priimek: . . . . .

Ulica in kraj: . . . . .

Pošta: . . . . .

Naročniška številka: . . . . .

Datum: . . . . .

Podpis: . . . . .

SUZUKI
Prodaja in servis
AVTOSERVIS MURN
Resslova 4, Novo mesto
☎/fax 068/24-791
Ugodni krediti brez pologa ali leasing!

IZVENKRMNI MOTOR Tomos 4, kratka os, malo rabljen, prodam za 20.000 SIT. ☎ (0608)79-323. 6272

KOZO z dvema mladičkama prodam. ☎ 27-681. 6273

6 OKEN Jeloterm (100 x 140 cm) ugodno prodam. ☎ (064)215-316, zvečer. 6275

KNJIGE za 6. razred prodam. Becele, Črnomlju 23, Novo mesto. 6276

KNJIGE za 8. razred in 2. letnik zdravstvene pole ter 2 perzijski mucji prodam. ☎ 65-586. 6277

VGRADNI ŠTEDILNIK s pečico, pomivalno korito in trajno žarečo peč prodam. ☎ 324-398. 6290

KAKOVOSTNO belokranjsko belo vino in zgodnji krompir prodam. ☎ (068)59-057. 6291

NOVOFUNDLANE, stare 2 meseca, z odličnim rodovnikom, cepjene, velike prijatelje otrok, prodamo. ☎ (068)47-492 ali (061)764-111. 6295

STARJEŠO OPEKO Vinkovci, 2600 kom., rabljeno, prodam. ☎ 21-048. 6300

KOKER ŠPANJELE, mladiče, rodovniške, cepljene, prodam. ☎ (068)81-713, popoldan. 6304

ZAKONSKO POSTELJO, omaro in 2 stola zelo poceni prodam. ☎ 27-780. 6306

10 M suhih bukovih drv prodam. ☎ 49-471. 6307

BREJO KORAVO po izbiri prodam. Ivan Kovačič, Čedem 4, Cerklje ob Krki. 6311

KVALITETNO belo in rdeče vino prodam. ☎ 49-530. 6321

PRIKOLICO za osebni avto in dve moški kolesi srednje velikosti prodam. ☎ 53-145. 6322

TELICO, brejo 5 mesecev, prodam. ☎ (0608)75-409. 6329

ZGODNJI KROMPIR in pšenico ugodno prodam. ☎ 321-937. 6330

OPEKO STREŠNIK, 1800 kom., prodam. ☎ 76-018 in 76-270. 6333

RACUNALNIK 386/40/4, dva diska, oba disketnika, VGA Mono, MIDI, miško, programe - igre po želji, literaturo, ugodno prodam. ☎ (0608)32-680. 6337

PRAŠIČA, težkega cca 130 kg, prodam. Škrbec, Rateč 29. 6343

PRODAM avtomobilsko prikolico nosilnosti 500 kg. ☎ (068)24-722. 6350

NOV KUPERSBUSCH in rabljena garažna vrata poceni prodam. ☎ 28-658. 6350

FRAJTONARICO Železniki, c, f, b, za 2100 DEM in žago za razrez hlovdine, gater, na en list, za 2000 DEM prodam. ☎ (068)60-383. 6347

POČITNIŠKO PRIKOLICO, tip 420 line-a, 4 ležišča, nerabljeno, letnik 1991, prodam. ☎ (068)85-747. 6349

NOV TELEVIZOR Gorenje ter celega ali polovico bika ali krave prodam. ☎ 83-373. 6350

KRAVO SIVKO, brejo 7 mesecev, in 2 bikca frizija prodam. ☎ 45-101. 6355

FRAJTONARICO Melodija, duri ce, ef, be, es, staro 4 leta, prodam. ☎ (061)763-020. 6356

SPALNICO ugodno prodam zaradi selitve. ☎ 27-341, popoldan. 6358

RDEČE VINO in cviček ugodno prodam. ☎ (0608)87-381. 6359

GRADITELJI, POZOR! Po konkurenčnih cenah izdelujemo peč in boilerje za centralno in solarno ogrevanje. Garancija za peči je 5 let. ☎ (063)39-878. 6366

DIATONIČNO HARMONIKO, primerno za učenje, prodam. ☎ 25-278. 6367

TELE, črna - bela, staro 10 dni, prodam. ☎ 45-236. 6369

NEMŠKE OVČARJE brez rodovnika - stare 10 tednov, zelo ugodno prodam. ☎ 50-140. 6371

BREJO KRAVO, brane, plug, obračalnik in prikolico za tomo vinkovca ter zemljišče, 43 a, prodam. ☎ 323-208. 6372

KOBILO, staro 3 leta, brejo, z žrebetom, in bikca, težkega 180 kg, prodam. ☎ (068)26-887. 6375

KRAVO SIVKO, brejo 8 mesecev, prodam. Franc Arh, Mrtnice 12, Leskovec, ☎ (0608)32-069. 6376

GORSKO KOLO, malo rabljeno, prodam. ☎ (068)26-160. 6379

ZELO DOBRO OHRANJENO, malo rabljeno zamrzovalno omaro (6 predalov) prodam. ☎ (061)346-149, popoldan. 6382

ŽAGO VENEJANKO za razrez hlovdine prodam ali menjam za les, drva ali živino. ☎ (0608)77-051. 6384

GAŠENO APNO za beljenje prodam. ☎ (0608)87-601. 6385

BALKONSKA VRATA in okno, rabljene radiatorje, 2 nova kolektorja IMP in traktor Unimog prodam. ☎ 21-575. 6387

VINO šmarnico prodam po 80 SIT/l. ☎ 65-009. 6389

MLADE PUJSKE prodam. ☎ 42-997. 6391

2 M3 hlevita za tlake v Orehovici ugodno prodam. ☎ 23-562. 6393

PERZIJSKE MUCJE prodam. ☎ 25-869. 6395

POROČNO OBLEKO, unikat, ugodno prodam. ☎ (068)21-926, popoldan. 6405

TELIČKA, starega 1 teden, prodam. ☎ 83-071. 6408

10 DNI starega črna - belega telčka prodam. ☎ (068)32-44-51. 6409

MALO RABLJENO kuhinjo, dobro ohranjeno, prodam. ☎ (068)51-094. 6411

KNJIGE za 6. razred OS, pony kolo in klarinet, malo rabljen, prodam po ugodni ceni. ☎ (068)45-369. 6412

VINO CVIČEK ugodno prodam. ☎ (068)81-849, zvečer. 6415

BRKO PRIKOLICO prodam za 200 DEM. Oblak, Ul. prve brigade VDV 1, Dolenjske Toplice. 6421

BRKO PRIKOLICO (šotor prikolico), dobro ohranjeno in dele za jugo prodam. ☎ (068)47-360. 6422

ELEKTRO VILIČAR Indos, trikolosni, nosilnosti 1200 kg, letnik 1987, prodam. ☎ (0608)89-265. 6424

NOV OTROŠKI jogi 120 - 60 prodam za 3500 SIT. ☎ 65-040. 6425

PLEMENSKEGA KOZLA holandske sorte prodam. ☎ 52-970. 6434

KOMBINIRAN otroški voziček in otroško posteljico prodam. ☎ 27-796. 6434

ELEKTROMOTOR za mlačec, 0,75 KW, ugodno prodam. Naslov v oglaševalnem oddelku. 6434

BREJE

Avtohiša Berus d.o.o.
servisno prodajni center
Podbevškova 1, 68000 Novo mesto

Pooblaščen prodaja vozil Volkswagen in Audi

AKCIJSKA PRODAJA VOZIL

- GOLF RABBIT 1,4/60 KM (na zalogi) že za 21.990 DEM
- VENTO 1,6/101 KM* že od 31.372 DEM
- PASSAT 1,6/101 KM* (na zalogi) že od 36.255 DEM

VOZILA NA ZALOGI — UGODNE CENE

- Golf CL 1,6, Golf CL 1,8, Golf CL 1,9 D, Golf CL TD Variant, Golf CL 1,8 Europe, Golf CL 1,9 D Europe, Vento CL 1,8, Audi A6 2.0E, A6 2.6 Q

MOŽNOST NAKUPA AUDI A4 že od 39.680 DEM

Na zalogi A4 1,6, 1,8, 1,9 TDI

- Možnost testnih voženj
- Staro za novo
- Rabljena vozila R5 I. 93, GOLF I. 88, GOLF VR6, MERCEDES 230 E
- Možnost nakupa na posojilo

Avtohiša Berus, d.o.o.
Podbevškova 1, Novo mesto
tel.: 068/25-098 in 068/342-360

Odpravljanje debelosti je lahko zabavno in prijetno. Tel.: 061/571-875, VOLDAFAR TABLET-KE.

Natakarico z ustrezno izobrazbo redno zaposlim, nudim stanovanje in stimulativen osebni dohodek. Tel. 063/755-484.

BARLOG

BARLOG TREBNJE

vam iz svojega prodajnega programa po ugodnih cenah nudi:

- vozila NISSAN
- traktorje TORPEDO
- traktorske gume BARUM
- kamionske gume
- filtre FIAAM
- zavorne obloge TEXTAR
- akumulatorje AKUMA in ATSA
- avtomobilski pribor BOSCH
- orodje GEDORE

Obiščite nas v Trebnjem, Obrtniška 18
tel. (068) 45-700, fax 45-701

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

s Trdinovega vrha na kanalu 41

vsak dan ob 19. in 21. uri
NOVICE

vsak ponedeljek ob 18. uri
ODDAJA ZA OTROKE
in po NOVICAH
ŠPORTNI PREGLED

vsak torek ob 20. uri
CELOVEČERNI FILM
in ob 21.30 NOVICE

vsako nedeljo ob 13. uri
NACE VAM VOŠČI
in ob 16. uri glasbena oddaja
MED PRIJATELJI

vsak dan od 15. ure dalje
VIDEO STRANI

Pogrebne in pokopališke storitve
SONJA NOVAK, S. P.
DE Novo mesto — Akademska 7
(Regijska košarica)
Dežurna služba 0. — 24. ure.
Tel.: 068/341-134
Mob.: 0609/623-211

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Leopold Oklešen
K Roku 26, Novo mesto
Tel. 068/323-193
Mobitel: 0609/615-239
0609/625-585
Delovni čas: NON STOP

V dogovoru z Zavodom za zdravstveno zavarovanje vam nudimo naše pogrebne storitve brezplačno, pri kompletnej storitvah z minimalnim doplačilom.

ZAHVALA

*Vera, upanje, ljubezen,
delo skrb, skromnost
in poštenje tvoje je
bilo življenje.*

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame, babice in tašč

JOŽEFE GRDANEC

rojene Zupančič

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem, zdravstvenemu osebju Internega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, frančiškanskemu samostanu v Novem mestu in prijateljem za izraze sožalja, podarjeno cvetje in sveče. Hvaležni smo vsem, ki ste bili z našo mamo v življenju dobri, jo v času bolezn obiskovali in ohranili v lepem spominu. Hvala vsem, ki ste jo pospremili k večnemu počitku.

Žalujoči: vsi njeni

Novo mesto, Šentjernejska, Čatež pri Brežicah, 14. julija 1995

RADIO
104.5 105.9
107.3 107.5
91.2
OGNJIŠČE
tel. 152-11-26 fax. 152-13-62

LADA
DO LADE BREZ DENARJA

Vsi tipi vozil LADA na kredit brez pologa ali na leasing.
SAMARA — udobna, stabilna, prostorna limuzina že za 997.000,00 SIT.
Inf. 068/324-424.

OKNA ZA FIČARE
ter vse vrste oken in vrat izdelamo in montiramo po želji stranke.
Mizarstvo Zupančič, tel.: 068/83-123

ZAHVALA

*Življenje teče kakor tiha reka,
le spomini zvesto spremljajo človeka.*

V 66. letu starosti nas je zapustila naša mama in stara mama

PAVLA KLOBČAR

iz Podgrada

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem in sosedom za izrečeno sožalje, cvetje ter sveče. Posebna zahvala Internemu oddelku bolnice Novo mesto, govornici ter župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 70. letu starosti za vedno zapustil naš dragi ata, brat, stric in stari ata

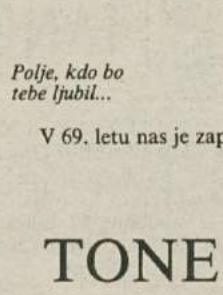
IVAN IVANETIČ

iz Straže, Ul. talcev 10

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrazili sožalje, pokojnemu darovali mnogo lepega cvetja in sveč. Posebna zahvala g. župniku za lepo opravljen obred, pevskega zboru Šmihel, organizaciji Zveze borcev Straža, upokojencem iz Straže, govorniku za poslovilne besede ter sodelavcem Krke in Novolesa. Vsem ponovno hvala!

Žalujoči: hčeri Angela in Marija z družinama ter ostalo sorodstvo

PROIZVODNJA IN TRGOVINA
ROTRG, d.o.o.,
68232 Šentrupert,
tel./fax: 068/40-122
objavlja naslednja prosta delovna mesta:
— **5 delavcev KV — KONSTRUKCIJSKI KLJUČAVNIČAR**
za nedoločen čas, 3 leta delovnih izkušenj.
— **3 delavce KONSTRUKCIJSKI VARILEC**
za nedoločen čas, 3 leta delovnih izkušenj
— **1 delavec STROJNI INŽENIR — KONSTRUKTOR**
5 let delovnih izkušenj
Prijava z dokazili in o izpolnjenju pogojev sprejemamo 8 dni po objavi razpisa pisмено na naslov »ROTRG«, d.o.o., 68232 Šentrupert.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa.

ZAHVALA

Polje, kdo bo tebe ljubil...

V 69. letu nas je zapustil dragi oče, dedi, brat, stričko in tast

STONE ŽNIDARŠIČ

iz Zafare 14 pri Žužemberku

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, prijateljem in znancem za vso pomoč in darovano cvetje. Hvala lovski družini Plešivica - Žužemberk za izkazano pozornost in spoštovanje do pokojnika, KOZB in Društvu upokojencev za tople besede slovesa ter zdravnikom in ostalemu osebju Urološkega oddelka Splošne bolnice Novo mesto. Najlepša hvala za ves trud.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, stari oče, stric in dedek

MATIJA VIDIC st.

iz Suhorja 12 pri Dolenjskih Toplicah

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrazili sožalje, darovali cvetje in sveče ter pokojnika pospremili na zadnji poti, delovnim organizacijam GG Straža, Bor Dolenjske Toplice, Vezan les Straža, g. župniku Kapšu za opravljen obred ter pevskega zboru Žužemberk za zapete pesmi.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

*Življenje teče kakor tiha reka,
le spomini zvesto spremljajo človeka.*

V 85. letu starosti nas je zapustil dragi oče, tast in stari oče

MARTIN KOFALT

z Oskoršnice pri Semiču

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali cvetje in sveče in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Se posebno se zahvaljujemo GD Strekljevec in g. Ivanu Kukarju za organizacijo pogreba, g. Plutu in g. Simoniču za poslovilne besede, KO ZB Semič, družinama Jakša in Pašič in vsem dobrim sosedom za nesebično pomoč v težkih trenutkih. Hvala tudi g. kaplanu za lepo opravljen obred in vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

*Prostor tvoj ostal je prazen,
tebe več med nami ni.
Trte kličejo za tabo,
tebi pa več se ne mudi.
V nas ostala je praznina,
zapolniti je ni moč.
le spomin nam še ostane,
ki nam daje večno moč.*

V 66. letu starosti nas je po kratki in hudi bolezni zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

ALOJZ TRAMTE

iz Vavpotičeve ul. 20 v Novem mestu

Ob tej boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom in vsemu osebju Pljučnega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, ki so mu v najtežjih trenutkih stali ob strani. Zahvaljujemo se tudi kolektivu Radia Krka, pevcem in župniku za opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

*Če bi tebe lahko solza ohranila,
te ne bi nikdar črna zemlja krila.*

Mnogo prezgodaj nas je po hudi bolezni v 54. letu zapustil dragi mož, oče, tast, dedek, brat in stric

ANTON PAVLIN

iz Cegelnice 64

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrazili ustno ali pisno sožalje, pokojnemu darovali toliko cvetja in sveč ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala Internemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto, Stanetu Liscu, Lojzetu Zarabcu in Anici, ZZSAM Slovenije, ZSAM Novo mesto in vsem združenjem ZSAM dolenske regije, podjetju Kovinar, OŠ Bršljan, šmihelskim pevcem, govorniku ter gospodoma župnikoma za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Bogomir Štefanič

долго nazaj njegova šibka točka. Do 90-ih let se namreč kot vernik praktik ni politično udeleževal. Tedaj je na dokaj enobravno politično sceno kočevske občine pripeljal stranko SKD. Pomagal je tudi pri ustanovitvi te stranke v Ribnici, ob počasnem in včasih napornem privajanju političnemu jeziku in nastopanju pa je prišel tudi v sam vrh stranke SKD v Sloveniji.

Sklenitev zakonske zveze je eden najpomembnejših trenutkov v življenju dveh, ki sta se odločila za skupno življenje. Verjetno ni para, ki si v tistem trenutku ne bi želeli, da bi njuna zveza trajala večno in da bi se jima trenutek, ko sta izrekla usodni da, za vedno vtisnil v spomin. Pogosto pa se dogaja, da spomin na poročni obred zbledi že po nekaj tednih ali mesecih. Civilni poročni obredi so namreč brezosebni, enolični, kratki in za vse enaki, kot da se ljudje ne bi med seboj razlikovali po starosti, stanu, socialnem položaju, izobrazbi, nacionalnosti ali kakšni misli. Odkar je načelnik upravne enote Kočevje Bogomir Štefanič, pa v Kočevju ni več tako.

Sklepanje civilnih porok je za Bogomira Štefaniča dosti več od zgolj uradne dolžnosti. "Rad to počnem in si želim, da bi mladoporočenci iz tistega, kar jima povem, odnesla vsaj kakšno misel. Povem pa lahko veliko, saj sem poročen 35 let in imam tri sinove, zato vem, kaj jih čaka," pravi Štefanič, ki je ob prevzemu te dolžnosti na veliko začudenje sodelavcev dotedanji ceremonialni govor preprosto zavrgel. Govore pripravlja sam za vsak par posebej, kar ga stane precej truda, ki pa mu je poplačan s solzami ginenjosti v očeh sorodnikov mladoporočencev.

Prav govor, pa so bili še ne tako

Tako, kot mu je politično udeleževanje pomenilo nov izziv v zasebnem življenju, si je pri 61 letih po 33 letih opravljanja del veterinarskega inšpektorja zaželel spremembo tudi v poklicnem življenju. Pred kratkim je bil uradno imenovan za načelnika upravne enote v Kočevju. V posebnosti je dobil podporo vseh svetnikov kočevske in osilniške občine. Zanj je to dokaz, da v svoji politični karieri ni počel stvari, ki bi motile člane drugih strank, čeprav mu nekateri radi marsikaj poočitajo glede njegove aktivnosti pri odkrivanju grobišč v Rogu. Štefanič odgovarja, da sam tam nima niko-gar, saj je njegov brat padel pri partizanih. Na svoja prizadevanja za odkrivanje grobišč in postavitve cerkve gleda s stališča kulture in vernosti. Že kot mladenič, doma iz Dragatua v Beli krajini, ga je namreč leta 1960, ko je po končani veterinarski fakulteti prišel stažirati na KGP Kočevje, na Kočevskem neprijetno presenetil ogromen prazen prostor z zapuščenimi naselji. Kot vernika ga je še posebej prizadelo spoznanje, da je bilo na Kočevskem porušeno preko 90 cerkva in okoli 400 kapelic in drugih verskih obeležij. Ko je v času demokratizacije družbe prišel pravi trenutek, je stopil na stran tistih, ki so menili, da bi bilo v času demokratizacije družbe prišel pravi trenutek, je stopil na stran tistih, ki so menili, da bi bilo prav, da se država Kočevski za povzročeno škodo oddolži s postavitvijo cerkve v Kočevski Reki. To se je zgodilo, sad pa so obrodila tudi njegova prizadevanja za pridobitev denarja za kapelo v Rogu. Kljub uspehu pa mu ostaja grenak priokus, ker se to ni zgodilo že prej in iz tistih vzgibov, ki so vodili tudi njega.

M. LESKOVSEK-SVETE

NJENIH 95 LET - Marjeta Smolnikar z Ljubljanske ceste 26 v Novem mestu je med najstarejšimi prebivalci občine. V sredo, 12. julija je praznovala 95. rojstni dan in še posebej srečna je bila, ko ji je šopek prinesla delegacija mestne občine na čelu z županom Francijem Koncilijo. Rojena je bila v Liti-ji, že trideset let pa živi pri hčerki v Novem mestu. Zadnje čase gre le redkokdaj na sprehod, saj jo do dvorišča loči 35 stopnic. Tudi zdravje jo je pričelo zapuščati, zato večino dneva preživi v svoji sobi, kjer si po malem še vse sama pospravlja in skrbi zase. "Večji del življenja sem trdo delala, deset let celo v apnenici. Nakladala sem apno na vagone, kurila, delala v kuhinji in še marsikaj, le v pisarni nisem nikoli sedela," je iz svoje dolge življenjske kronike povedala slavljenska. (Foto: J. Pavlin)

ZMAGALA LECTOVO SRCE IN MAGIC

SEVNICA - Tukajšnja Zveza kulturnih organizacij je v okviru sevniškega Grajskega poletja 95 pripravila srečanje oz. tekmovanje narodnozabavnih in zabavnih ansamblov Posavja. A ker se je iz regije odzval le ansambel iz Brestanice, je bilo to prej ko slej občinsko tekmovanje. Prvo nagrado občinstva je dobil ansambel Lectovo srce, po mnenju strokovne žirije pa je bila najboljša skupina Magic, obe sta iz Sevnice.

BORIS UJEL KAPITALNEGA SOMA - Ljubljanečan Boris Gregorčič, ki je član ribiške družine Novo mesto, preživlja počitniške dneve v kampingu na Otočcu. Ker je navdušen ribič, ne more brez ribolova. V petek, 14. julija, je na Otočcu z brega z umetno ribico zapel 20 kilogramov težkega in 151 centimetrov dolgega soma in ga tudi potegnil na breg. Gre za prekaljenega ribiča, zato je tudi ugnal tako veliko ribo. Mimosgrede povedano, lani je Boris iz Krke potegnil kar devetnajst merskih somov. Na sliki: ljubljanski Novomeščan Boris Gregorčič s svojo trofejjo. (Besedilo in slika: S. Dokl)

Epidemijo zakrivil traktorist

Kronologija dogodkov ob epidemiji enterokolitisa na Kostelskem, za katero je po mnenju inšpektorja kriv traktorist, po mnenju nekaterih pa novinarji, ki so "napihovali"

KOČEVJE, KOSTEL - Zdravstveni inšpektor v Kočevju Predrag Petrovič je že 6. julija ugotovil, da je gnojnico, ki naj bi povzročila na Kostelskem epidemijo enterokolitisa, razlival po travnikih in tudi nad vodnim zajetjem podjetnik-posameznik, traktorist Franjo Sabo. Zaradi velikega naliva vsebine greznic iz gostišča Grajski hram v Kostelu ni razlil po travnikih, kot mu je bilo naročeno, ampak na območju drugega varstvenega pasu vodovoda Kostel. To je storil zaradi velikega naliva, pravi. Za ta vodovod že sicer velja obvestilo Hydrovoda, da je ob močnem deževju potrebno vodo prekuhati. Traktorista bo inšpektor prijavil javnemu tožilstvu.

Zavod za zdravstveno varstvo Ljubljana je bil o tem obveščen 10. julija. Med obiskom tega območja

so odvzeli vzorce vode. Domačini pa so povedali, da je tako polivanje gnojnice in greznične vode na območju KS Kostel nekaj običajnega. Kemijska preiskava vode je pokazala, da voda ni kemično onesnažena s snovmi, ki bi bile zdravju škodljive. To pa je možno tudi zato, ker je od onesnaženosti od odvzema vzorcev poteklo že več dni in se je voda medtem očistila.

12. julija so bili ponovno na terenu in odvzeli vzorce vode iz vodovodov Kostel-Kapotel, analiza pa je pokazala, da voda iz obeh vodovodov ustreza. Med obiski na terenu so prebivalci navajali prebavne težave (bruhanje, driska, splošna slabost), ki so trajale od enega do treh dni. Take težave naj bi imela približno tretjina prebivalstva tega območja. Zboleli so tudi udeleženci otroške kolonije (nadarjeni učenci), ki so bili v Grajskem hramu od 1. do 8. julija. V Zdravstvenem domu v Kočevju zaradi tega ni bilo več obiska bolnikov pa tudi zdravnika niso klicali na dom, nam je povedal direktor dr. Mihael Petrovič. Obolenim so odvzeli tudi vzorce blata, ki pa jih še analizirajo.

Po ugotovitvah inšpektorja je torej krivec za epidemijo traktorist. Po komentarju posebnega novinarja Radia, ki je prišel na teren, je krivec tudi dr. Stanko Nikolič, upokojeni zdravnik in predsednik Turističnega društva Kostel, ker je premalo oz. nič storil po odkritju izlitja gnojnice (dejansko pa je on prvi opozoril, kaj se tam dogaja pristojne in novinarje). Seveda bodo oz. so nekateri h krivcem pripisali še novinarje: nekateri zato, ker smo zade-

UGODEN NAJEM

OTOČEC - Teniški center Otočec nudi vsem ljubiteljem tenisa v juliju in avgustu ugodne cene najema teniških igrišč v dvorani. Za informacije lahko pokličete po telefonu 068/322-607.

TABORNIKI GOSTOM DOLENSKIH TOPLIC

DOL. TOPLICE - Prejšnjo sredo zvečer je skupina članov Rodu gorskih tabornikov s tabora v Želebeju na pobudo g. Janija Kramarja, animatorja v Zdravilišču Dolenjske Toplice, pred več kot 250 zdraviliškimi gosti na topliški jasi predstavila dejavnost te priljubljene organizacije. Taborniki so pod vodstvom Gregorja Gutmana pokazali, kako pripravijo taborni ogenj in hitro postavijo šotor. Tudi zapeli so gostom in jim pokazali več zabavnih igrvic. Gostje so se takoj nato v "združeni vseslovenski ekipi" pomerili s taborniki: še kar dobro so sami postavili šotor, tudi ogenjček jim je uspel, mnogo šal pa so imeli z zbijanjem skatel. Za goste-zmagovalce je vodstvo zdravilišča pripravilo praktična darila: kompase, lovske nože in za tolažbo več steklenic cvička. - Razen odraslih so v obisku tabornikov uživali tudi otroci, mladi revmatiki, ki so na zdravljenu v Dol. Toplicah. Z veseljem so se sami s palicami zbijali skatle in v igrah prijetno uživali.

Taborniki bodo 16. avgusta tak obisk na jasi ponovili.

SEMIŠKA OH CET - Turistično društvo Semič je v sodelovanju z novo nastalo semiško občino minuli konec tedna pripravilo zanimivo tridenavno prireditev z naslovom "Semiška ohcet". Kot pove že naslov, je bila rdeča nit ohcet po semiško, od prosjačenja (na fotografiji) in fantovščine, prevoza bale in deklščine do ženitve. Poleg tega so imeli Semičani v gosteh še harmonikašice iz Mengša, tamburaše iz Dragatua in Komareva pri Sisku, pevski zbor in folkloriste iz Kopra, a tudi hru-morja ni manjkalo. Na razstavi so Semičani predstavili domačo obrt, čebelarstvo in kulinariko, vendar tudi brez degustacije najboljših semiških vin ni šlo. Čeprav so imeli tokrat organizatorji za pripravo malo časa, je prireditev dobro uspela in, kar je najpomembnejše: prvabla je veliko obiskovalcev. Zato so se v Semiču že odločili, da bo "Semiška ohcet" postala tradicionalna. (Foto: M.B.-J.)

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Boris Mužar naj svojo kandidaturo umakne - Duševna bolnica ustavlja avtomobile - V Repljah se kadi - O Tomu z delavske strani - V prtljažniku iz Zabajaka

Kljub poletni vročini je naš telefon v četrtkovi noči kar pridno zvonil. Prva je poklicala braleka iz Črnomlja in povedala svoje mnenje na temo "Zongliranje z ravnateljem". Gospod Mužar naj po njenem svojo kandidaturo za v.d. ravnatelja OŠ Mirana Jarca umakne, občinski svet naj objavi nov razpis. Novinarica Mirjam Bezek-Jakše pa naj le piše, da bo javnost prav in celovito obveščena.

Tudi naslednji klic je bil iz Bele krajine. Metličanka, ki tudi želi ostati nemcenovana, nam je sporočila, da naj po tej poti opozorimo socialne ali druge delavce, naj za vrage že pomagajo duševni bolnici, ki ustavlja avtomobile na cesti od Metlike do Črnomlja. Iz mlade brezdomke se vsi norčujejo. Jože iz Črnomlja se je pritožil nad delom črnomalskega notariata. Pretekli teden je ob 15.55 stopil v sprejemno pisarno, da bi mu overili listine. Nemalo je bil presenečen, ko ga je sprejela svetlolasa gospa močnejše postave in mu povedala, da se za takšne stvari ne pride pet minut pred 16. uro. Kljub temu je papirje

vzela in jih nesla v podpis notarju. Bralec Jožeta zanima, ali je poleg uradnega časa popoldan med 14 in 16. uro še kakšen krajši delovni čas, ki za stranke ne drži. Če je odgovor ne, potem ta delavka po njegovem ni primerna za to delovno mesto.

Telefon se je oglasil tudi iz zaselka Replje pri Žužemberku. Poklicala nas je Rozi in potožila nad makadamsko cesto, ki pelje skozi njihovo vas. Povedala je, da se zahvaljuje tudi vsem voznikom tovornjakov, avtobusov in drugih manjših vozil, ki se mimo hiš vozijo s tako hitrostjo, da se za njimi še pol ure ne poleže prah. Sprašuje se, ali se bodo Trebanjci zganili in 4-kilometrski cestni odsek le asfaltirali.

"Trgovina Maja v Bučni vasi pri Novem emstu se spet širi," je prišel klic z druge strani, "in to že drugič na črno!" Pristojni naj pridejo pogledat, da spet ne bo prepozno, je menil glas soseda Janeza. - Janez Tori, delavec mirskega Toma, se ne boji objave svojega imena in primika. Pokaral je tudi novinarje Dolenjskega lista, da o stavki v tej tovarni pišejo enostransko in pridvolidim. Dosljej direktorju še niso imeli prilike povedati, zakaj stavkajo. "Kadar govorijo delavska usta, direktor odide iz tega prostora in zamahne z roko. Pogajalsko stankovno skupino 31 delavcev so poslali na čakanje. Med njimi sem tudi jaz, ki sem več kot 20 let delal v tej tovarni," je ogorčeno povedal Tori.

Edine pohvalne besede v tej rubriki je povedala naša braleka iz Novega mesta, in sicer o trgovini Ema v Cegelnici. Trgovina je dobro založena in namenjena močnejšim postavam. Prodajalke so tako ustrezljive, da človek ne more verjeti, na koncu pa te postrežejo celo s kavico.

V pismu za našo rubriko se sprašuje Rom Darko Brajdich, kako je mogoče, da živimo v pravni državi, če pa je on po nedolžnem zaprt. Ker

je govoril čez policijo in sodnike, so ga menda ti kar v prtljažniku golfa pripeljali iz Zabajaka v novomeški zapor. Na koncu pisma je zapisal, da mu vse te krive ovadbe škodujejo pri prestajanju kazni.

J. P.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo, da bi se vsi sodelovalci zbralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj boli, da bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa bi opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev, pokličite nas! Pristojni vam bomo zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Čakamo vas vsak četrtek med 20. in 21. uro na telefonski številki (068) 322-606. Dežurni novinar vam bo rad prisluhnil.

Z obeh strani Gorjancev

ANEKNOTE IN PRIGODE ZAPISAL JOŽE DULAR

Briga me!
Stari metliški Guštin je bil nagle jeze. Pa je neko leto, ko so mu miši na njivi požrle skoraj vso letino, požete snope znosil na kup in jih zažgal. "Na Bog, tu imaš, kar si mi dal!" je kričal. "Drugič pa si svojo mišjo famulijo sam hrani, jaz ti je ne bom!" Zraven je še kled, da so ga ženske vse preplašene mirile: "Joj, Guštin, Bog vas bo, ko tako pregrešno govorite!" On pa: "Briga me! Sicer pa: pali se Bogu, če koza v dragi prdi!"

Spoznali ga bodo
Prav neprijetne so bile po zadnji vojni tako imenovane obvezne oddaje. Odmirali so na primer kmetu količino in oddati je moral žito, vino, prašiča... Pa so prišli z okraja aktivisti. Kar trije. Naleteli so na gospodinjino in zahtevali. Ženska pa v tamjanje in jok. Sama je doma in nič ne more dati. "Kje pa je gospodar?" so jo vprašali. Izmikala se je, nazadnje pa se je le vdala. "Tamle je med prašiči," je rekla. "Lahko ga boste spoznali, saj ima klubuk na glavi!"

Žandarji so jih pregnali
Pri Miketovih so pred leti imeli stranišče kar na dvorišču. Pa so ga neko noč nabrati metliški fantalini dvignili in ga prinesli na Mestni trg prav pred farno cerkev. Zjutraj, še v mraku, so šle ženske k zornicam. "Joj!" je zavpila Kata. "Poglejte, spovednico so v cerkvi ukradli, pa so najbrž žandarji lopove pravi čas pregnali!"

V skrbh je
Deževnik je žalostno ždel v kotu zemlje, pa ga vpraša soseda: "Kaj je s teboj že nekaj dni? Kaj te tare?" "V skrbh sem za svojo ženo, kajti že nekaj časa odhaja na ribolov..."

Nič ni ujel
Mimoidoči sprašuje ribiča, če je že kaj ujel. "Prav nič, kar čudno se mi zdi, da v tem ribniku ni nobene ribe." "Razumljivo," pravi mimoidoči, "včeraj pred hudim dežnim nalivom tega ribnika sploh še ni bilo."

Ni ribič
Vzdihujoče zatruje možgane drugemu možakarju: "Veste, mene pa je življenje samo naučilo, da znam ceniti vodo." "Res? Ali ste ribič?" "Ne, nisem ribič, ampak gostilničar."